

Briselē, 13.7.2016.
COM(2016) 467 final

2016/0224 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ
Direktīvu 2013/32/ES

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma konteksts un pamatojums

Eiropas Savienība strādā, lai izveidotu integrētu, ilgtspējīgu un visaptverošu ES migrācijas politiku, kuras pamatā ir solidaritāte un taisnīgs atbildības sadalījums un kura var efektīvi darboties gan ierastos, gan krīzes apstākļos. Kopš Eiropas programmas migrācijas jomā pieņemšanas¹ Eiropas Komisija strādā, lai īstenotu pasākumus, kas risinātu gan īstermiņa, gan ilgtermiņa problēmas migrācijas plūsmu efektīvai un visaptverošai pārvaldībai.

Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pamatā ir noteikumi, saskaņā ar kuriem nosaka dalībvalsti, kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem (tostarp patvēruma meklētāju pirkstu nospiedumu datubāzi), vienotus standartus patvēruma sniegšanai, uzņemšanas apstākļus, starptautiskās aizsardzības saņēmēju atzīšanu un aizsardzību. Papildus tam Eiropas Patvēruma atbalsta birojs nodrošina palīdzību dalībvalstīm Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ieviešanā.

Lai gan ir sasniegts ievērojams progress Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas izveidē, joprojām pastāv ievērojamas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz izmantoto procedūru, pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļiem, atzīšanas rādītājiem un starptautiskās aizsardzības saņēmējiem nodrošinātās aizsardzības veidu. Šīs atšķirības veicina sekundāru pārvietošanos un izdevīgāku patvēruma noteikumu meklēšanu, rada pievilkšanas faktorus un galu galā izraisa atbildības nevienmērīgu sadalījumu starp dalībvalstīm palīdzības sniegšanā tiem, kam tā nepieciešama.

Pēdējā laika lielapjoma migrācijas plūsmas ir parādījušas, ka Eiropai ir vajadzīga iedarbīga un efektīva patvēruma sistēma, kas spēj nodrošināt godīgu un ilgtspējīgu atbildības sadali dalībvalstu starpā, nodrošināt pietiekamus un pienācīgus uzņemšanas apstākļus visā ES, ātri un efektīvi apstrādāt ES iesniegtos patvēruma pieteikumus un nodrošināt pieņemto lēmumu kvalitāti, lai tie, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, to tiešām saņemtu. Tajā pašā laikā ES ir jārisina jautājums par neatbilstīgu un bīstamu pārvietošanos un jāiznīcina kontrabandistu uzņēmējdarbības modelis. Šai nolūkā, no vienas puses, ātri jāizskata to cilvēku patvēruma pieprasījumi, kuri nav tiesīgi saņemt starptautisku aizsardzību, un šādi migranti pēc tam ir ātri jānosūta atpakaļ. No otras puses, ir jāatver droši un likumīgi ceļi uz ES tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir nepieciešama aizsardzība. Tā ir arī daļa no plašākas sadarbības ar prioritārajām izcelsmes un tranzīta valstīm.

Komisija 2016. gada 6. aprīlī paziņojumā “Ceļā uz kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformu un labākām iespējām likumīgai nokļūšanai Eiropā”² noteica prioritātes Eiropas patvēruma un migrācijas regulējuma strukturālajai reformai, izklāstot dažādus pasākumus humānākas, taisnīgākas un efektīvākas Eiropas patvēruma politikas nodrošināšanai, kā arī likumīgas migrācijas politikas labākai pārvaldībai.

Komisija 2016. gada 4. maijā iepazīstināja ar pirmo kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformu kopumu, kas nodrošina tās paziņojumā noteiktās trīs prioritātes: ilgtspējīgas un taisnīgas Dublinas sistēmas izveide, lai noteiktu dalībvalsti, kas atbild par patvēruma pieteikumu izskatīšanu³, Eurodac sistēmas nostiprināšana, lai labāk pārraudzītu sekundāro

¹ COM(2015) 240 final.

² COM(2016) 197 final.

³ COM(2016) 270 final.

pārvietošanos un veicinātu neatbilstīgas migrācijas apkarošanu⁴, un patiesas Eiropas Patvēruma aģentūras izveide, lai nodrošinātu Eiropas patvēruma sistēmas labu darbību⁵. Šie priekšlikumi bija pirmie pamatelementi, lai veiktu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas struktūras reformu.

Ar otro priekšlikumu kopumu Komisija pabeidz kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformu, pieņemot četrus papildu priekšlikumus: priekšlikumu aizstāt Patvēruma procedūru direktīvu ar regulu⁶, ar ko visās dalībvalstīs saskaņotu pašreizējo atšķirīgo procesuālo kārtību un radītu patiesi vienotu procedūru; priekšlikumu aizstāt Kvalifikācijas direktīvu⁷ ar regulu⁸, ar ko noteiktu vienotus atzīšanas standartus personām, kam nepieciešama aizsardzība, un tiesības, kas piešķirtas starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, kā arī priekšlikumu pārskatīt Uzņemšanas apstākļu direktīvu⁹, lai turpinātu saskaņot uzņemšanas apstākļus ES, palielinātu patvēruma pieteikuma iesniedzēju integrācijas iespējas un samazinātu sekundāru pārvietošanos. Visbeidzot, ievērojot apņemšanos veicināt labākas iespējas likumīgai nokļūšanai Eiropā, kas tika izteikta 2016. gada 6. aprīlī, Komisija ierosina arī strukturētu Savienības pārmitināšanas regulējumu, virzoties uz stingrāk pārvaldītu starptautisko aizsardzību ES iekšienē, nodrošinot sakārtotākus un drošākus ceļus uz ES personām, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, nolūkā arvien vairāk samazināt neatbilstīgas migrācijas stimulus¹⁰.

Šie priekšlikumi ir kopējās Eiropas patvēruma sistēmas visaptverošās reformas neaizstājama sastāvdaļa, un tie ir cieši savstarpēji saistīti. Tagad, kad ir iesniegta otrā kārtā tiesību aktu priekšlikumu patvēruma *acquis* reformai, dienas kārtībā nu ir visi stingrai, saskanīgai un integrētai kopējai Eiropas patvēruma sistēmai nepieciešamie elementi, kuru pamatā ir vienoti, saskaņoti noteikumi, kas ir vienlaikus gan efektīvi, gan aizsargājoši un pilnībā atbilst Ženēvas konvencijai.

Kopējā Eiropas patvēruma sistēma, kuru mēs turpinām pilnveidot, ir gan efektīva, gan aizsargājoša, un tā ir paredzēta, lai nodrošinātu valstu patvēruma sistēmu pilnīgu konvergenci, samazinot sekundāras pārvietošanās stimulus, stiprinot uzticēšanos dalībvalstu starpā un kopumā radot labi darbojošos Dublīnas sistēmu.

Tā garantē, ka, lai kurā ES vietā patvēruma meklētāji atrastos, pret viņiem izturēsies vienlīdzīgi un atbilstīgā veidā. Tā nodrošina rīkus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu tādu personu ātru identificēšanu, kurām patiešām ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība, un tādu personu atgriešanos, kurām aizsardzība nav vajadzīga. Tā ir labvēlīga tiem, kam ir visvairāk vajadzīga aizsardzība, un stingra pret iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu, vienmēr ievērojot pamattiesības. Visbeidzot, kopējā sistēma ir izmaksu ziņā efektīva un pietiekami elastīga, lai pielāgotos sarežģītajām problēmām, ar kurām dalībvalstis saskaras šajā jomā.

• **Priekšlikuma mērķi**

Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot patiesi vienotu procedūru efektīvai, taisnīgai un saskaņotai starptautiskajai aizsardzībai. Izvēloties par formu regulu, kas ir tieši piemērojama dalībvalstīs, un atceļot rīcības brīvības elementus, kā arī vienkāršojot, racionalizējot un konsolidējot procesuālo kārtību, priekšlikuma mērķis ir nodrošināt patvēruma procedūru lielāku

⁴ COM(2016) 272 *final*.

⁵ COM(2016) 271 *final*.

⁶ OV L 180, 29.6.2013., 60. lpp.

⁷ OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.

⁸ OV L [...], [...], [...] lpp.

⁹ OV L [...], [...], [...] lpp.

¹⁰ OV L [...], [...], [...] lpp.

saskaņotību un vienotību visās dalībvalstīs, tādējādi novēršot stimulus meklēt izdevīgākus patvēruma nosacījumus un sekundāru pārvietošanos starp dalībvalstīm.

Priekšlikums sekmē mērķi nodrošināt ātru, bet ļoti kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu visos procedūras posmos. Tajā noteikts, ka dalībvalstīm ir jāiegulda līdzekļi patvēruma sistēmās, sākot no administratīvajiem procedūras posmiem, nodrošinot kompetentajām iestādēm vajadzīgos līdzekļus ātru, bet skaidru lēmumu pieņemšanai, lai personas, kurām nepieciešama aizsardzība, tiktu atzītas ātri, un tās personas, kurām aizsardzība nav nepieciešama, tiktu nekavējoties atgrieztas atpakaļ. Ātrs un efektīvs lēmumu pieņemšanas process ir gan pieteikuma iesniedzēju interesēs, ļaujot tiem iegūt skaidrību par savu juridisko statusu, gan dalībvalstu interesēs, ļaujot tām samazināt uzņemšanas un administratīvās izmaksas.

Taisnīga un efektīva kopīga procedūra visā Savienībā nozīmē šādus ieguvumus.

- **Vienkāršākas, precīzākas un īsākas procedūras,** kas aizstāj pašreiz pašreizējo būtiski atšķirīgo procesuālo kārtību dalībvalstīs. Ar šo priekšlikumu nosaka īsu, bet pamatotu termiņu procedūras izmantošanas uzsākšanai pieteikuma iesniedzējam un pieteikuma izskatīšanas pārbaužu pabeigšanai gan administratīvajā, gan pārsūdzības posmā. Tiek saglabāts sešu mēnešu termiņš pirmā lēmuma pieņemšanai, taču ievērojami īsāki termiņi tiek noteikti darbam ar nepārprotami nepamatotiem un nepieņemamiem pieprasījumiem. Dalībvalstīm ir iespēja noteikt pieteikumu prioritāti un tos ātri izskatīt. Ir noteikti termiņi pieteikumu reģistrēšanai, iesniegšanai un pārbaudei, taču izņēmuma gadījumos dalībvalstis tos var pagarināt, ja vienlaicīgi tiek saņemts nesamērīgi liels skaits pieteikumu. Lai sagatavotos šādiem gadījumiem, dalībvalstīm būtu regulāri jāpārskata un jāparedz savas vajadzības, lai nodrošinātu, ka to rīcībā ir atbilstīgi resursi patvēruma sistēmas efektīvai pārvaldībai. Vajadzības gadījumā dalībvalstis var paļauties arī uz Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzību. Turklāt pieņemamības procedūras un paātrinātas izskatīšanas procedūras piemērošana kļūst obligāta, un tiek precizēti noteikumi par turpmākiem pieteikumiem, pieļaujot izņēmumus saistībā ar uzturēšanās tiesībām administratīvās procedūras beigās vai tās laikā.
- **Procesuālas garantijas, kas aizsargā pieteikuma iesniedzēju tiesības,** lai nodrošinātu patvēruma pieprasījumu pienācīgu novērtēšanu racionalizētā un īsākā procedūrā. To nodrošina, jau procedūras uzsākšanas brīdī informējot visus pieteikuma iesniedzējus par viņu tiesībām, pienākumiem un sekām, ja netiks izpildīti pienākumi. Pieteikuma iesniedzējiem ir jādod iespēja efektīvi sadarboties un pienācīgi sazināties ar atbildīgajām iestādēm, lai viņi varētu sniegt ziņas par visiem viņu rīcībā esošajiem faktiem, kas pamato viņu prasību. Šis priekšlikums nodrošina atbilstošas procesuālas garantijas pieteikuma iesniedzējiem viņu lietas virzībai visos procedūras posmos, it īpaši viņu tiesības tikt uzklautiem personiskā intervijā, tulla pakalpojums, kā arī bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību. Turklāt līdz procedūras iznākumam viņi vienmēr var izmantot uzturēšanās tiesības. Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi saņemt pienācīgu paziņojumu par lēmumu, attiecīgā lēmuma faktisko un juridisko pamatojumu, un negatīva lēmuma gadījumā viņi ir tiesīgi saņemt efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā. Lielākas garantijas ir paredzētas pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām vajadzībām un nepavadītiem nepilngadīgajiem, piemēram, precīzāk izstrādāti noteikumi pieteikuma iesniedzēja īpašo procesuālo vajadzību novērtēšanai, dokumentēšanai un apmierināšanai.
- **Stingrāki noteikumi sistēmas launprātīgas izmantošanas novēršanai, sankciju piemērošana nepārprotami launprātīgiem pieprasījumiem un sekundāras pārvietošanās stimulu novēršana,** nosakot skaidru pienākumu pieteikuma

iesniedzējiem sadarboties ar iestādēm visā procedūrā un stingrus sodus pienākumu neizpildes gadījumā. Šajā kontekstā starptautiskās aizsardzības pieprasījuma pārbaudes nosacījums ir pieteikuma iesniegšana, pirkstu nospiedumu noņemšana, nepieciešamo ziņu sniegšana iesnieguma izskatīšanas nolūkā, kā arī klātbūtne un uzturēšanās atbildīgajā dalībvalstī. Ja netiek izpildīts kāds no šiem pienākumiem, pieprasījumu var noraidīt kā pieteikuma iesniedzēja pārtrauktu, piemērojot netiešas atsaukšanas procedūru.

Spēkā esošie procesuālie instrumenti pieteikuma iesniedzēju ļaunprātīgas rīcības, sekundāras pārvietošanās sodīšanai un nepārprotami nepamatotu prasību noraidīšanai tiek padarīti par obligātiem un vēl vairāk pastiprināti. Priekšlikums jo īpaši nodrošina precīzākus, izsmeļošākus un obligātus pamatojumu sarakstus attiecībā uz gadījumiem, kad izskatīšana ir jāveic paātrinātā kārtībā un kad pieteikumi ir jānoraida kā acīmredzami nepamatoti vai pieteikuma iesniedzēja pārtraukti. Turklāt tiek pilnveidota iespēja reaģēt uz turpmākiem pieteikumiem, ar kuriem tiek ļaunprātīgi izmantota patvēruma procedūra, konkrēti, ļaujot šādus pieteikuma iesniedzējus izraidīt no dalībvalstu teritorijas pirms un pēc administratīvā lēmuma pieņemšanas saistībā ar viņu pieteikumiem. Tajā pašā laikā spēkā ir visas garantijas, tostarp tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, lai nodrošinātu, ka vienmēr tiek ievērotas pieteikuma iesniedzēju tiesības.

- **Saskaņoti noteikumi par drošām valstīm** ir efektīvas kopīgās procedūras ļoti būtisks aspekts, un šis priekšlikums nodrošina procesuālo seku saskaņošanu attiecībā uz drošas valsts koncepciju piemērošanu. Ja pieteikuma iesniedzējiem acīmredzami nav nepieciešama starptautiskā aizsardzība, jo viņi ieceļo no drošas izcelsmes valsts, viņu pieteikumi ir ātri jānoraida un steidzami jāorganizē atgriešana. Ja pieteikuma iesniedzēji jau ir atraduši pirmo patvēruma valsti, kur viņiem tiek nodrošināta aizsardzība, vai pieteikumus var izskatīt droša trešā valsts, pieteikumi ir jāatzīst par nepieņemamiem. Komisija ierosina pakāpeniski virzīties uz pilnīgu saskaņošanu šajā jomā un piecos gados no šīs regulas stāšanās spēkā aizstāt valstu pieņemtos drošo valstu sarakstus ar Eiropas sarakstiem vai Savienības līmenī atzītu drošu valstu sarakstiem.
- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā saskan ar pirmajiem priekšlikumiem reformēt kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, ar kuriem Komisija iepazīstināja 2016. gada 4. maijā saistībā ar Dublinas Regulu, *Eurodac* sistēmu un Eiropas Patvēruma aģentūru, kā arī ar priekšlikumiem reformēt Kvalifikācijas regulu un pārstrādāt Uzņemšanas apstākļu direktīvas un priekšlikumu par strukturētu Savienības pārmitināšanas regulējumu.

Attiecībā uz priekšlikumu pārstrādāt Dublinas Regulu šis priekšlikums piemērojams pieteikumu iesniedzējiem, kuriem piemēro Dublinas procedūru. Šis priekšlikums jo īpaši ir saskaņots ar noteikumiem, kas ietverti priekšlikumā pārstrādāt Dublinas regulu, tos papildus precizējot, piemēram, attiecībā uz pieteikuma pieņemamības izskatīšanu, izskatīšanas paātrināto procedūru, turpmākiem pieteikumiem, garantijām nepilngadīgajiem un īpašām garantijām nepavadītiem nepilngadīgajiem. Šis priekšlikums ir saskaņots arī ar *Eurodac* regulas pārstrādāšanu tādās jomās kā pieteikumu iesniedzēju pirkstu nospiedumu noņemšana un sejas attēlu iegūšana un to lietderība starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai.

Attiecībā uz priekšlikumu par Eiropas Patvēruma aģentūru šajā priekšlikumā atgādināts, cik svarīgs ir operatīvais un tehniskais atbalsts, ko aģentūra var piedāvāt dalībvalstīm

starptautiskās aizsardzības pieteikumu efektīvas pārvaldības nodrošināšanai, kā arī spēju veidošana, ko var nodrošināt aģentūra saskaņā ar ierosinātajām tās jaunajām pilnvarām.

Saistībā ar Kvalifikācijas regulu divi izteiktie priekšlikumi papildina viens otru, ciktāl priekšlikums par Kvalifikācijas regulu nosaka standartus trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanai par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem, savukārt šajā priekšlikumā paredzēti kopīgi procesuālie noteikumi starptautiskās aizsardzības piešķiršanai vai atņemšanai.

Šis priekšlikums ir arī cieši saistīts ar priekšlikumu pārstrādāt Uzņemšanas apstākļu direktīvu. Lai nodrošinātu starptautiskās aizsardzības pieteikumu savlaicīgu un efektīvu izvērtēšanu, pieteikuma iesniedzējiem ir jāizpilda ziņošanas pienākumi, kas noteikti priekšlikumā pārstrādāt Uzņemšanas apstākļu direktīvu, un šis priekšlikums paredz procesuālās sekas tiem pieteikuma iesniedzējiem, kuri neizpilda ziņošanas pienākumus.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikums ir saskanīgs ar migrācijas labākas pārvaldības visaptverošo ilgtermiņa politiku, kuru Komisija izklāstījusi Eiropas programmā migrācijas jomā¹¹, kas Komisijas priekšsēdētāja Junkera politikas pamatnostādnes iestrādā saskanīgās un savstarpēji nostiprinošās iniciatīvās, kuras pamatojas uz četriem pīlāriem. Šie pīlāri ir neatbilstīgas migrācijas stimulu samazināšana, ārējo robežu nodrošināšana un dzīvību glābšana, spēcīga patvēruma politika un jauna likumīgas migrācijas politika. Šis priekšlikums, ar kuru turpina īstenot Eiropas migrācijas regulējumu saistībā ar mērķi stiprināt Savienības patvēruma politiku, jāuzskata par ES līmeņa plašākas politikas daļu, kas vērsta uz tādas spēcīgas un efektīvas sistēmas izveidi migrācijas ilgtspējīgai pārvaldībai nākotnē, kas ir taisnīga uzņemtajām sabiedrībām un ES pilsoņiem, kā arī attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem un izcelsmes un tranzīta valstīm.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 78. panta 2. punkta d) apakšpunkts, kurā paredz pieņemt pasākumus attiecībā uz kopīgām procedūrām vienota patvēruma vai papildu aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai.

- **Subsidiaritāte**

Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot kopīgu procedūru starptautiskās aizsardzības piešķiršanai vai atņemšanai, ar kuru aizstāj dalībvalstu atšķirīgās patvēruma procedūras, nodrošinot procedūras savlaicīgumu un efektivitāti. Lai nodrošinātu starptautiskās aizsardzības pieteikumu taisnīgu izskatīšanu, skaidrību un juridisku noteiktību katram pieteikuma iesniedzējam, trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku starptautiskās aizsardzības pieteikumi būtu jāizskata saskaņā ar procedūru, kuras pamatā ir vienādi noteikumi neatkarīgi no dalībvalsts, kurā pieteikums iesniegts. Turklāt, rīkojoties katra atsevišķi, dalībvalstis nevar izveidot kopīgus noteikumus, kas samazinātu stimulus meklēt izdevīgākus patvēruma nosacījumus un sekundāru pārvietošanos starp dalībvalstīm. Tāpēc ir vajadzīga Savienības mēroga rīcība.

Šo mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet šīs regulas mēroga un ietekmes dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tādējādi Savienība var pieņemt

¹¹ COM(2015) 240.

pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā paredzēto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas paredzēts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, šajā regulā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

Attiecībā uz kopīgas procedūras izveidi starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai visi priekšlikuma elementi skar tikai to, kas nepieciešams, lai izveidotu un ieviestu šādu kopīgu procedūru, racionalizētu un vienkāršotu to, nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi saistībā ar pieteikumu iesniedzēju tiesībām un garantijām un izvairītos no valstu procedūru atšķirībām, kuru nevēlamās sekas ir sekundāras pārvietošanās veicināšana.

Termiņu noteikšana visos procedūras posmos, tostarp pārsūdzības posmā, un procedūras administratīvā posma termiņa saīsināšana ir nepieciešama, lai racionalizētu procedūras un padarītu tās efektīvākas. Ierosinātie pārsūdzības posma termiņi ļauj nodrošināt visas procedūrā paredzētās garantijas, tostarp tiesības uz mutisku uzklauššanu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzību. Ierosinot šādus termiņus, Komisija centās panākt kompromisu starp pieteikuma iesniedzēju tiesībām uz lietas savlaicīgu izskatīšanu un viņu tiesībām saņemt efektīvu tiesisko aizsardzību un aizstāvību, tostarp bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.

- **Instrumenta izvēle**

Šis ir priekšlikums regulai, ar kuru paredzēts atcelt un aizstāt direktīvu. Valstu procedūru starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai saskaņotības pakāpe, kas tika sasniegta ar Direktīvu 2013/32/ES, nav izrādījusies pietiekama, lai novērstu atšķirības saistībā ar izmantotajām procedūrām, procedūru termiņiem, pieteikuma iesniedzēja tiesībām un procesuālajām garantijām, atzīšanas līmeni un piešķirto aizsardzību. Tikai regula, ar kuru izveido kopīgu patvēruma procedūru Savienībā un kuras noteikumi ir tieši piemērojami, var nodrošināt tādu vienveidību un efektivitāti, kas vajadzīga procesuālo normu piemērošanai Savienības patvēruma tiesībās.

3. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Sagatavojot šo otro priekšlikumu kopumu, Komisija organizēja mērķtiecīgas apspriešanās ar dalībvalstīm, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos un pilsonisko sabiedrību; to gaitu noteica kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformas mērķi, kas tika izklāstīti Komisijas 2016. gada 6. aprīļa paziņojumā. Komisija rūpīgi apsvēra izteiktos argumentus un centās iekļaut priekšlikumā tos, kurus plašāk atbalstīja visas personas, ko skar šis priekšlikums. Neformāla viedokļu apmaiņa ar Eiropas Parlamentu par otro priekšlikumu kopumu notika 2016. gada jūnijā.

- Komisijas izvēlēto instrumentu — aizstāt spēkā esošo direktīvu ar regulu — pozitīvi uztvēra dalībvalstu vairākums, izņemot dažas dalībvalstis, kuras pauda bažas par regulējuma atbilstību to administratīvi tiesiskajām sistēmām. Kopš debatēm par priekšlikumu Patvēruma procedūru direktīvai dažas dalībvalstis konsekventi uzskatīja, ka regula, ar kuru nosaka tieši piemērojamus noteikumus, ir visefektīvākais juridiskais instruments, lai nodrošinātu pieteikumu iesniedzēju tiesības un vienlīdzīgu izturēšanos visās dalībvalstīs. Taču dažas ieinteresētās personas brīdināja

par risku, ka nolūkā panākt kopsaucēju varētu pazemināties aizsardzības standarti, jo īpaši tāpēc, ka Savienība ir galvenais paraugs, kam līdzināties šajā starptautisko bēgļu tiesību jomā.

- Vairums dalībvalstu atzina, ka ir jāvienkāršo un jāprecizē spēkā esošie procedūras noteikumi, un izteica atbalstu patvēruma procedūru turpmākai saskaņošanai visā Savienībā. Dalībvalstis atzina, ka ir jāprecizē un jāvienkāršo pieņemamības pamatojums, robežprocedūru un paātrinātu procedūru piemērošana un turpmāku iesniegumu izskatīšana.

Dalībvalstis kopumā atbalstīja maksimālā termiņa ieviešanu dažādos procedūras posmos, tostarp pārsūdzības posmā. Vairums dalībvalstu bija apmierinātas ar spēkā esošo parastās administratīvās procedūras ilgumu, bet atzina, ka ir jānosaka īsāki termiņi un jāracionalizē procedūras. Tomēr vairākas dalībvalstis norādīja, ka ir jāparedz termiņu pagarināšanas iespējas, kas ļautu tikt galā ar lielām migrantu plūsmām un vienlaicīgi iesniegtu pieteikumu nesamērīgi lielu skaitu. Dalībvalstis kopumā atbalstīja obligātu termiņu ieviešanu pārsūdzības posmam, bet ierosināja atšķirīgus termiņus atkarībā no tā, vai pārsūdzības tiek celtas par lēmumiem, kas pieņemti parastās vai paātrinātās procedūrās.

Vairums ieinteresēto personu no pilsoniskās sabiedrības aicināja vienkāršot spēkā esošos procesuālos noteikumus. Taču tās bija skeptiskākas attiecībā uz obligāto termiņu lietderību dažādajos procedūras posmos. Bažas tika paustas arī par to, kā panākt, lai ierosinātie termiņi nodrošinātu iespēju efektīvi izmantot procesuālās garantijas.

- Vairums dalībvalstu uzskata, ka paātrinātās izskatīšanas procedūras, robežprocedūras un pieņemamības procedūras ir nepieciešami instrumenti, lai efektīvāk izskatītu pieteikumus, kuri ir nepārprotami krāpnieciski, acīmredzami nepamatoti vai nepieņemami. Atšķirīgi viedokļi tika izteikti par pirmās patvēruma valsts un drošas trešās valsts koncepciju obligātu izmantošanu, lai noraidītu pieteikumu kā nepieņemamu, un paātrinātās izskatīšanas procedūras un robežprocedūras obligātu piemērošanu. Vairums dalībvalstu izprot nepieciešamību pēc pasākumiem, kuru nolūks ir padarīt sistēmu efektīvāku, un atbalsta drošas izcelsmes valstu un drošu trešo valstu kopējā ES saraksta izveidi, izsakot vēlmi arī saglabāt iespēju izmantot valstu sarakstus.

Vairākas ieinteresētās personas norādīja, ka pirmās patvēruma valsts un drošas trešās valsts koncepciju piemērošana, lai noteiktu, vai pieteikumi ir pieņemami, apvienojumā ar ES kopēju drošu trešo valstu sarakstu ieviešanu var nebūt pietiekami, lai īstenotu vēlamo saskaņošanu, ja būs rīcības brīvība piemērot šīs koncepcijas atsevišķiem gadījumiem. Dažas ieinteresētās personas pauda bažas par ES un valstu drošas izcelsmes valstu sarakstu iespējamu līdzaspastāvēšanu un norādīja, ka kādas valsts iekļaušana vai izņemšana no drošu izcelsmes valstu kopējā ES saraksta būtu jāskata vienīgi Eiropas Savienības Tiesai.

Vairums pilsoniskās sabiedrības pārstāvju iebilda pret pirmās patvēruma valsts un drošas trešās valsts koncepciju obligātu piemērošanu un pret īpašām procedūrām kopumā. Dažas uzskata, ka paātrinātā kārtībā ir jāizskata vienīgi pieteikumi, kas *prima facie* ir acīmredzami nepamatoti vai nepārprotami ļaunprātīgi.

Šādā kontekstā vairākas ieinteresētās personas iebilda, ka no īpašu procedūru piemērošanas ir jāatbrīvo neaizsargāti pieteikumu iesniedzēji, it īpaši nepavadīti nepilngadīgie. Dažas personas, ar kurām notika apspriešanās, aicināja ieviest lielākas

garantijas nepavadītiem nepilngadīgajiem, it īpaši attiecībā uz kompetenta aizbildņa tūlītēju iecelšanu.

- Dalībvalstis uzskatīja par nepieciešamu iekļaut procedūrā pasākumus, kas paredzēti, lai nepieļautu nepamatotu un sekundāru pārvietošanos. Vairums dalībvalstu uzskata, ka ar šo priekšlikumu starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzējiem būtu jānosaka skaidri pienākumi, jo īpaši pienākums sadarboties ar iestādēm visos procedūras posmos un sniegt informāciju, kas ir nepieciešama pieteikumu izskatīšanai. Pieteikuma iesniedzējiem arī ir jāpilda pienākums neatstāt tās dalībvalsts teritoriju, kurā izskata pieteikumu, kā arī ierosinātās Dublīnas regulas reformas noteikumi. Vairums dalībvalstu atbalstīja priekšlikumu izskatīt paātrinātajā procedūrā tādu personu pieteikumus, kuras ir aizbēgušas bez pamata, vienlaikus piedāvājot visas attiecīgās procesuālās garantijas.

Tajā pašā laikā dažas galvenās ieinteresētās personas no pilsoniskās sabiedrības uzsvēra, ka procedūras nevajadzētu piemērot kā sodu, un tās neuzskata, ka būtu pamatoti saistīt paātrinātas procedūras piemērošanu ar bēgšanu.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Eiropas Patvēruma atbalsta birojs daļēji apkopo ziņas par Patvēruma procedūru direktīvas īstenošanu procesa ietvaros, kura nolūks ir reģistrēt dalībvalstu tiesību aktus un praksi saistībā ar kopējās Eiropas patvēruma sistēmas instrumentu īstenošanu.

Turklāt kopš Patvēruma procedūru direktīvas pieņemšanas 2013. gadā Komisija ir organizējusi virkni kontaktkomitejas sanāksmju par minēto direktīvu, kurās Komisija un dalībvalstis pārrunāja problēmas, ar kurām sastapās dalībvalstis saistībā ar direktīvas īstenošanu. Abu procesu konstatējumi ir ņemti vērā šajā priekšlikumā.

- **Pamattiesības**

Priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un atzītie principi, it īpaši tie, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī pienākumi, kas izriet no starptautiskajām tiesībām, it īpaši no Ženēvas konvencijas par bēgļa statusu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret spīdzināšanu un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām.

Kopīgā procedūra starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai ir jāīsteno, pilnībā ievērojot pamattiesības, kā paredzēts hartā, tostarp cilvēka cieņu (1. pants), spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegumu (4. pants), personas datu aizsardzību (8. pants), patvēruma tiesības (18. pants), aizsardzību pret izraidīšanu (19. pants), diskriminācijas aizliegumu (21. pants), vīriešu un sieviešu līdztiesību (23. pants), bērnu tiesības (24. pants) un tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību (47. pants). Šajā priekšlikumā pilnībā ņemtas vērā bērna tiesības un neaizsargātu personu īpašās vajadzības.

Priekšlikums garantē, ka nepilngadīgo, it īpaši nepavadītu nepilngadīgo, īpašās vajadzības tiek pienācīgi apmierinātas, nodrošinot, ka viņi tiek virzīti un atbalstīti visos procedūras posmos. Priekšlikumā arī ņemti vērā dalībvalstu pienākumi saskaņā ar Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija). Ņemot vērā Komisijas priekšlikumus Padomes lēmumiem par Stambulas konvencijas parakstīšanu un noslēgšanu un nolūkā garantēt pienācīgu aizsardzības līmeni sievietēm, kurām ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība un kuras pakļautas vardarbībai

dzimuma dēļ, interpretējot un piemērojot šo regulu, jāizmanto pieeja, kurā ņem vērā dzimumu atšķirības.

Priekšlikums ļauj glabāt datus, kas iegūti, reģistrējot un pieņemot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, tostarp arī ziņas par personu un ar pieteikumu saistītus faktus, kā arī ziņas, kas iegūtas personiskajās intervijā, tostarp intervijas ierakstu vai intervijas protokolu. Lai nodrošinātu, ka pieteikumu iesniedzēju personas dati tiek glabāti tikai tik ilgi, cik nepieciešams, priekšlikums garantē personas datu aizsardzības tiesības, nosakot minēto datu glabāšanas maksimālo periodu. Ņemot vērā to, ka šādi dati ir pieteikuma iesniedzēja lietas neatņemama daļa, datu glabāšanas maksimālais termiņš, kas atzīts par vajadzīgu, ir desmit gadi no galīgā lēmuma pieņemšanas. Minēto glabāšanas termiņu uzskata par vajadzīgu gadījumā, ja starptautiskā aizsardzība netiek piešķirta, jo trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki vēlāk var mēģināt pieprasīt starptautisku aizsardzību citā dalībvalstī vai iesniegt turpmākus pieteikumus tajā pašā vai citā dalībvalstī. Tāds pats glabāšanas termiņš ir vajadzīgs to personu datiem, kurām tiek piešķirta starptautiskā aizsardzība, lai nodrošinātu iespēju pārskatīt viņu statusu, jo īpaši saistībā ar regulējumu par statusa regulāru pārskatīšanu, kas noteikts priekšlikumā Kvalifikācijas regulai, un tas ir vajadzīgs arī saistībā ar atpakaļuzņemšanas noteikumiem, kas starptautiskās aizsardzības saņēmējiem paredzēti priekšlikumā Dublinas regulas pārstrādāšanai. Pēc šā termiņa trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kas uzturējušies Savienībā vairākus gadus, būs ieguvuši pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai pat dalībvalsts pilsonību. Dati par personu, kas ieguvusi dalībvalsts pilsonību pirms desmit gadu termiņa izbeigšanās, būtu nekavējoties jāizdzēš. *Eurodac* sistēmā šos datus dzēš no centrālās sistēmas, tiklīdz izcelsmes dalībvalstij kļuvis zināms, ka attiecīgā persona ir ieguvusi šādu pilsonību, jo uz šo personu *Eurodac* vairs neattiecas.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Minētais priekšlikums Savienībai nerada finansiālu un administratīvu slogu. Tāpēc tas neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

• Uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība

Komisija sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu divus gadus no tās spēkā stāšanās un pēc tam ik pēc pieciem gadiem. Dalībvalstīm ir jānosūta Komisijai un Eiropas Patvēruma aģentūrai attiecīga informācija šā ziņojuma sagatavošanai. Aģentūra arī uzraudzīs, kā dalībvalstis ievēro šo regulu, izmantojot uzraudzības mehānismu, kuru Komisija ierosināja izveidot, pārskatot aģentūras pilnvaras¹².

• Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums

Šā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātru un efektīvu izskatīšanu, izveidojot kopīgu procedūru starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, ar kuru aizstāj dalībvalstu atšķirīgās procedūras un kura ir piemērojama visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti dalībvalstīs.

Ar šo priekšlikumu precizē un racionalizē procesuālos noteikumus un nodrošina valsts iestādēm nepieciešamos rīkus pieteikumu efektīvai izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai, un ļaunprātīgas izmantošanas un sekundāras pārvietošanās apkarošanai ES, vienlaikus paplašinot

¹² COM(2016) 271 final.

procesuālās garantijas katram pieteikuma iesniedzējam, tādējādi padarot procedūru ātrāku un efektīvāku.

- **Starptautiskās aizsardzības procedūras racionalizēšana un vienkāršošana**

Ar priekšlikumu racionalizē un vienkāršo procedūru, precizējot dažādos posmus saistībā ar piekļuvi procedūrai. Pieteikumu uzskata par paustu, tiklīdz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks izsaka vēlēšanos saņemt starptautisku aizsardzību no dalībvalsts (25. panta 1. punkts). Pieteikums ir jāreģistrē nekavējoties vai ne vēlāk kā trīs darba dienās no brīža, kad valsts iestādes to saņēmušas (27. panta 1. punkts). Termins saglabājas tāds pats, kā noteikts Patvēruma procedūru direktīvā. Pēc tam katram pieteikuma iesniedzējam jānodrošina reāla iespēja iesniegt savu pieteikumu, un tas būtu jāizdara desmit darba dienās no brīža, kad pieteikums reģistrēts (28. panta 1. punkts). Nepavadītiem nepilngadīgajiem minēto termiņu skaita no brīža, kad norīkots aizbildnis, un viņš ir saticis bērnu (32. panta 2. punkts). Termins pieteikuma iesniegšanai atšķiras no Patvēruma procedūru direktīvā noteiktā.

Dalībvalstīm būtu regulāri jāpārskata un jāparedz savas vajadzības, lai nodrošinātu, ka to rīcībā ir pietiekami resursi, lai efektīvi pārvaldītu savu patvēruma sistēmu, tostarp vajadzības gadījumā sagatavojot darbnepārtrauces plānus ārkārtas situācijām. Eiropas Patvēruma aģentūra spēj nodrošināt dalībvalstīm vajadzīgo operatīvo un tehnisko palīdzību, lai tās varētu ievērot noteiktos termiņus. Ja dalībvalstis paredz, ka nespēs ievērot šos termiņus, tām jāpieprasa Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzība atbilstīgi priekšlikumam par aģentūras jaunajām pilnvarām. Ja šāds pieprasījums nav izteikts un ja patvēruma sistēmas nesamērīgā noslodze dalībvalstī kļūst tik neefektīva, ka varētu apdraudēt kopējās Eiropas patvēruma sistēmas darbību, aģentūra, pamatojoties uz Komisijas īstenošanas lēmumu, var veikt pasākumus, lai atbalstītu attiecīgo dalībvalsti.

Priekšlikums paredz administratīvās procedūras termiņu racionalizēšanu. Lai gan termiņi ir noteikti Patvēruma procedūru direktīvā, pagaidām tie dažādās dalībvalstīs atšķiras, un no 2015. gada aprīļa līdz 2016. gada aprīlim vidēji 50 % lietu Eiropas Savienībā ir bijušas izskatīšanā ilgāk nekā sešus mēnešus. Priekšlikumā paredzētais termiņš pieteikumu izskatīšanai parastajā kārtībā ir seši mēneši, un to var pagarināt vienu reizi vēl par trim mēnešiem gadījumā, ja saņemts pieteikumu nesamērīgi liels skaits vai lieta ir sarežģīta (34. panta 2. un 3. punkts). Tāpat kā Patvēruma procedūru direktīvā tiek saglabāta iespēja uz laiku atlikt pieteikuma izskatīšanu, ja izcelsmes valstī mainījušies apstākļi. Taču šajā gadījumā termiņam pieteikuma izskatīšanai nevajadzētu būt ilgākam par 15 mēnešiem (34. panta 5. punkts).

Jauns termiņš noteikts paātrinātajai procedūrai (40. panta 2. punkts) un nepieņemamu pieteikumu apstrādei (34. panta 1. punkts). Šobrīd šīm procedūrām nav noteikti termiņi Patvēruma procedūru direktīvā, tādējādi termiņi dalībvalstīs ievērojami atšķiras un ir no dažām dienām līdz vairākiem mēnešiem. Šīm procedūrām jābūt efektīvām, un šā iemesla dēļ ierosinātais termiņš paātrinātajai izskatīšanas procedūrai ir divi mēneši, turpretī nepieņemamiem pieteikumiem — viens mēnesis. Gadījumā, ja nepieņemamības iemesls ir fakts, ka pieteikuma iesniedzējs nāk no pirmās patvēruma valsts vai drošas trešās valsts, termiņš pieņemamības pārbaudei tiek noteikts desmit darba dienas, lai pārliecinātos, ka tiek efektīvi piemēroti Dublīnas reformas priekšlikuma noteikumi, kas paredz, ka, pirms piemērot kritērijus atbildīgās dalībvalsts noteikšanai, pieņemamību izskata pirmā dalībvalsts, kurā iesniegts pieteikums (34. panta 1. punkts). Robežprocedūras termiņš ir četras nedēļas, kā noteikts Patvēruma procedūras direktīvā (41. panta 2. punkts).

Priekšlikums attiecas uz starptautiskās aizsardzības procedūru kopumā, un tāpēc tajā noteikti arī pārsūdzību iesniegšanas un lēmumu pieņemšanas termiņi pirmajā pārsūdzības posmā. Tas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu taisnīgu un efektīvu procedūru un sasniegtu vispārīgo mērķi — nodrošināt procedūras lielāku saskaņotību (55. pants).

Komisija atzīst, ka dažkārt dalībvalstīm varētu būt sarežģīti ievērot šajā priekšlikumā noteiktos termiņus. Taču vissvarīgākais ir tas, lai katram pieteikuma iesniedzējam būtu juridiska skaidrība par savu situāciju. Izsakot priekšlikumu, Komisija ņēma vērā arī savu priekšlikumu ievērojami stiprināt Eiropas Patvēruma aģentūras pilnvaras un priekšlikumu par iespēju dalībvalstīm izmantot aģentūras, citu dalībvalstu vai starptautisku organizāciju sniegto operatīvo un tehnisko palīdzību.

• **Pieteikuma iesniedzēju tiesības un pienākumi**

Priekšlikumā ietverti skaidri noteikumi par pieteikumu iesniedzēju tiesībām un pienākumiem starptautiskās aizsardzības procedūrā. Tas nodrošina katram pieteikuma iesniedzējam nepieciešamās garantijas, lai efektīvi izmantotu savas tiesības, vienlaikus nosakot vairākus pienākumus nolūkā paredzēt pieteikuma iesniedzējam lielāku atbildību visā procedūrā (7. pants).

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu pārstrādāt Dublinas regulu pieteikumu iesniedzējiem jāiesniedz pieteikums pirmās ieceļošanas dalībvalstī vai dalībvalstī, kurā viņš likumīgi uzturas (7. panta 1. punkts). Pieteikuma iesniedzējiem jāsadarbojas ar atbildīgajām iestādēm, lai tās varētu noskaidrot viņu identitāti, tostarp jāļauj noņemt pirkstu nospiedumus un iegūt sejas fotoattēlu. Pieteikuma iesniedzējiem jāuzrāda visi viņu rīcībā esošie elementi, kas nepieciešami pieteikuma izskatīšanai (7. panta 2. punkts). Pieteikuma iesniedzējam ir jāinformē atbildīgās iestādes par viņa dzīvesvietu un tālruņa numuru, lai ar viņu varētu sazināties šīs procedūras nolūkā (7. panta 4. punkts).

Pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē par procedūru, kas tiks veikta, par viņu tiesībām un pienākumiem procedūrā, pienākumu neizpildes sekām, izskatīšanas iznākumu un iespēju pārsūdzēt negatīvu lēmumu (8. panta 2. punkts). Dalībvalstu pienākums nodrošināt pieteikuma iesniedzējam visu vajadzīgo informāciju kļūst vēl nozīmīgāks to seku dēļ, kas var iestāties pieteikuma iesniedzējam pienākumu neizpildes gadījumā. Piemēram, gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs atsakās sadarboties un nesniedz pieteikuma izskatīšanai vajadzīgo informāciju, neļauj noņemt savus pirkstu nospiedumus un iegūt sejas fotoattēlu, pieteikumu var noraidīt kā pieteikuma iesniedzēja pārtrauktu saskaņā ar pieteikuma netiešas atsaukšanas procedūru (7. panta 3. punkts un 39. panta 1. punkta c) apakšpunkts). Pašlaik atteikums izpildīt pienākumu ļaut noņemt pirkstu nospiedumus ir pamats procedūras paātrinātai izskatīšanai. Taču, ņemot vērā, ka šis ir ļoti būtisks elements, lai pieteikumu uzskatītu par pilnīgi izskatītu, pieteikuma iesniedzējam ir paredzētas nopietnākas sekas par šā pienākuma neizpildi.

Pieteikuma iesniedzējiem jāpaliek dalībvalstīs, kurās viņiem ir noteikts atrasties atbilstīgi Dublinas regulai (7. panta 5. punkts), un viņiem jāizpilda ziņošanas pienākumi, kas varētu izrietēt no Uzņemšanas apstākļu direktīvas (7. panta 6. punkts). Arī ziņošanas pienākuma neizpildes dēļ pieteikumu var noraidīt kā pieteikuma iesniedzēja pārtrauktu (39. panta 1. punkta f) apakšpunkts) un, ja pieteikuma iesniedzējs nepaliek dalībvalstī, kurā viņam ir noteikts atrasties, viņa pieteikumu izskata paātrinātas izskatīšanas procedūrā (40. panta 1. punkta g) apakšpunkts).

Trīs dienās pēc pieteikuma iesniegšanas pieteikuma iesniedzējam jāizsniedz dokuments, kas apliecina, ka persona ir pieteikuma iesniedzējs un ka viņam ir tiesības palikt dalībvalsts teritorijā, un kas apliecina, ka šāds dokuments nav derīgs ceļošanai (29. pants). Galvenie noteikumi par dokumentiem ir pārņemti no Uzturēšanās nosacījumu direktīvas un iekļauti šajā priekšlikumā kā centieni racionalizēt starptautiskās aizsardzības procedūru. Priekšlikumā noteikts, kāda veida informācija iekļaujama minētajā dokumentā, un paredzēta iespēja izmantot vienotas formas dokumentus, kuri tiks noteikti ar īstenošanas aktu, lai nodrošinātu, ka visi pieteikuma iesniedzēji visās dalībvalstīs saņem vienādus dokumentus (29. panta 5. punkts).

Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs palikt dalībvalsts teritorijā administratīvās procedūras izpildes nolūkā tās norises laikā. Šīs tiesības nerada tiesības saņemt uzturēšanās atļauju un tiesības ceļot uz citu dalībvalsti bez atļaujas. Tāpat kā Patvēruma procedūras direktīvā izņēmumi tiesībām palikt dalībvalsts teritorijā administratīvās procedūras laikā ir ierobežoti, skaidri noteikti priekšlikumā un saistīti ar turpmākajiem pieteikumiem un personas nodošanu vai izdošanu citai dalībvalstij saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi, nodošanu vai izdošanu trešai valstij vai starptautiskai krimināltiesai (9. pants).

• **Procesuālās garantijas**

Procedūras racionalizēšana ir vajadzīga, lai nodrošinātu tās efektivitāti visās dalībvalstīs, vienlaikus garantējot, ka katrs pieteikuma iesniedzējs saņem lēmumu — pozitīvu vai negatīvu — visīsākajā iespējamajā laikā. Šim procesam nevajadzētu radīt nevēlamas sekas vai nelabvēlīgu ietekmi, kas skar personas tiesības uz pieteikuma atbilstīgu un vispusīgu izskatīšanu, kuras ietvaros pieteikuma iesniedzējam ļauts uzrādīt visus ar lietu saistītos elementus, lai pamatotu savu pieteikumu tā izskatīšanas gaitā. Tieši šā iemesla dēļ priekšlikumā ietvertas būtiskas garantijas pieteikuma iesniedzējam, kuras nodrošina, ka ar dažiem izņēmumiem visos procedūras posmos pieteikuma iesniedzējam ir tiesības tikt uzklaušītam personiskā intervijā, tiek nodrošināti tulka pakalpojumi un bezmaksas juridiska palīdzība un pārstāvība.

Priekšlikums garantē tiesības pieteikuma iesniedzējam tikt uzklaušītam personiskā intervijā par viņa pieteikuma pieņemamību vai būtību neatkarīgi no lietai piemērotās administratīvās procedūras veida (12. panta 1. punkts). Lai nodrošinātu tiesības uz personisku interviju, pieteikuma iesniedzējam palīdz tulks (12. panta 8. punkts), un tiek piedāvāta iespēja sniegt vispusīgus paskaidrojumus par pieteikuma pamatojumu. Ir svarīgi pieteikuma iesniedzējam atvēlēt pietiekamu laiku sagatavoties un apspriesties ar savu juridisko konsultantu vai padomdevēju, un intervijas laikā juridiskais konsultants vai padomdevējs drīkst sniegt palīdzību pieteikuma iesniedzējam. Intervijās par pieteikuma būtību, kas veiktas saistībā ar pieteikuma izskatīšanu pēc būtības, pieteikuma iesniedzējam tiek dota iespēja sniegt visus elementus, kas pamato viņa prasību, un izskaidrot trūkstošos elementus vai neatbilstības (11. panta 2. punkts). Saistībā ar pieņemamības procedūru pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz interviju par pieņemamību, kurā viņam dod iespēju informēt par atbilstošiem iemesliem, kuru dēļ pieteikumu nevar noraidīt kā nepieņemamu (10. panta 2. punkts).

Personiskajai intervijai būtu jānotiek apstākļos, kas nodrošina atbilstīgu konfidencialitāti (12. panta 2. punkts), tā būtu jāveic pienācīgi apmācītiem un kompetentiem darbiniekiem, tostarp vajadzības gadījumā citu dalībvalstu iestāžu darbiniekiem vai ekspertiem, kurus piesaistījusi Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (12. panta 3. un 7. punkts). Personisko interviju var neveikt vienīgi tad, ja atbildīgajai iestādei jāpieņem pozitīvs lēmums par pieteikumu vai ja tā uzskata, ka pieteikuma iesniedzējs nav piemērots tam, lai viņu intervētu, vai viņu nav iespējams intervēt sakarā ar apstākļiem, ko viņš nevar kontrolēt (12. panta

5. punkts). Ņemot vērā, ka personiska intervija ir pieteikuma izskatīšanas būtiska daļa, intervija būtu jāieraksta, un pieteikuma iesniedzējiem un viņu juridiskajiem konsultantiem būtu jānodrošina piekļuve ierakstiem, kā arī intervijas atskaitei vai protokolam, pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu, vai paātrinātās procedūras gadījumā — vienlaikus ar lēmuma pieņemšanu (13. pants).

Saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvu pieteikuma iesniedzēji administratīvās procedūras laikā ir tiesīgi saņemt bezmaksas juridisku un procesuālu informāciju, un pirmā līmeņa pārsūdzības posmā viņiem būtu jāsaņem bezmaksas juridiska palīdzība, ja viņiem nav līdzekļu, lai samaksātu par šādu juridisku palīdzību. Šajā priekšlikumā piekļuve juridiskai palīdzībai un pārstāvībai visos procedūras posmos tiek uzskatīta par vajadzīgu, lai ļautu pieteikuma iesniedzējiem pilnībā izmantot savas tiesības, ņemot vērā, ka procedūras termiņi ir saīsināti. Tādējādi tas nodrošina tiesības pieteikuma iesniedzējiem pieprasīt bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību visos procedūras posmos (15. panta 1. punkts), izņemot atsevišķus gadījumus, kas noteikti priekšlikumā. Tāpat dalībvalstis var izlemt nenodrošināt bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību, ja pieteikuma iesniedzējam ir pietiekami finanšu līdzekļi un ja pieteikumam vai pārsūdzībai nav reālu izredžu gūt panākumus (15. panta 3. punkta a) apakšpunkts un 5. punkta a) un b) apakšpunkts). Administratīvajā procedūrā dalībvalstis var izlemt nepiešķirt bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību, ja tiek iesniegts turpmāks pieteikums (15. panta 3. punkta c) apakšpunkts), un tās var tāpat rīkoties pārsūdzības procedūras otrajā līmenī vai turpmākajos pārsūdzības līmeņos (15. panta 5. punkta c) apakšpunkts).

Atzīstot praksi, kuru jau īsteno divdesmit divas dalībvalstis, Komisija uzskata, ka ir nepieciešami un lietderīgi paplašināt šīs tiesības, attiecinot tās uz administratīvo procedūru. Tam ir vajadzīgi atbilstoši līdzekļi, kas tiek ieguldīti lēmumu pieņemšanas kvalitātē administratīvās procedūras laikā. Tomēr dalībvalstu prakse, kas jau nodrošina šādu iespēju, rāda, ka bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība ir noderīgas kvalitatīvas palīdzības sniegšanai, kā rezultātā tiek pieņemti kvalitatīvāki administratīvie lēmumi ar iespējami mazāku skaitu pārsūdzību.

- **Nepavadīti nepilngadīgie un pieteikumu iesniedzēji, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas**

Priekšlikumā tiek saglabātas augsta līmeņa īpašas procesuālās garantijas neaizsargātiem pieteikumu iesniedzējiem (19. pants) un it īpaši nepavadītiem nepilngadīgajiem (21. un 22. pants). Lai nodrošinātu taisnīgu procedūru minētajiem pieteikuma iesniedzējiem, pēc iespējas agrīnā procedūras posmā ir jāapzina viņu vajadzības un jānodrošina viņiem pienācīgs atbalsts un virzība visos procedūras posmos (20. panta 1. punkts). Ja nav iespējams nodrošināt šādu pienācīgu atbalstu paātrinātās pieteikuma izskatīšanas procedūrā vai robežprocedūrā, minētās procedūras nepiemēro (19. panta 3. punkts).

Attiecībā uz bērniem, piemērojot kopīgo procedūru, galvenokārt ņem vērā bērna intereses. Visiem bērniem neatkarīgi no vecuma un tā, vai viņi ir pavadīti vai nepavadīti, ir tiesības uz personisku interviju, izņemot, ja tas nepārprotami nav bērna interesēs (21. panta 1. un 2. punkts).

Cik vien drīz iespējams, bet ne vēlāk kā piecas darba dienas no brīža, kad nepavadīts nepilngadīgais paudis pieteikumu, nepavadītam nepilngadīgajam būtu jāieceļ aizbildnis (22. panta 1. punkts). Aizbildnības sistēmu atšķirības dalībvalstīs var radīt situāciju, ka netiek ievērotas procesuālās garantijas, ka nepilngadīgie nesaņem pienācīgu aprūpi vai tiek pakļauti riskam vai bīstamām situācijām, kas, iespējams, liek viņiem bēgt. Ņemot vērā Pamattiesību

aģentūras veikto pētījumu par aizbildnību pār bērniem¹³, šis priekšlikums ir mēģinājums standartizēt aizbildnības praksi, lai panāktu, ka visā Savienībā aizbildnība tiek nodrošināta ātri un efektīvi.

Aizbildņa uzdevums ir palīdzēt nepavadītam nepilngadīgajam un viņu pārstāvēt ar nolūku starptautiskās aizsardzības procedūras ietvaros nodrošināt bērna intereses un viņa labklājību kopumā. Ja vajadzīgs un iespējams saskaņā ar valsts tiesību aktiem, aizbildnis var īstenot nepilngadīgā tiesībspēju un rīcībspēju (4. panta 2. punkta f) apakšpunkts). Lai pārliecinātos, ka nepavadīts nepilngadīgais saņem pienācīgu atbalstu, priekšlikums nodrošina, ka aizbildnim neuztic atbildību par nesamērīgi lielu skaitu nepilngadīgo (22. panta 4. punkts). Ņemot vērā aizbildņa uzdevumus un atbildību, tostarp šajā regulā paredzētos dažādu procesuālo pasākumu termiņus, katram aizbildnim piešķirto lietu skaitam jābūt samērīgam, un priekšlikumam jānodrošina arī atbilstoša sistēma katra aizbildņa darba pārraudzībai (22. panta 4. punkta otrā daļa).

• **Paātrinātās izskatīšanas procedūras un robežprocedūras piemērošana**

Šajā priekšlikumā paātrinātās izskatīšanas procedūra piemērojama obligāti atsevišķos konkrētos gadījumos, kas saistīti ar *prima facie* nepārprotami nepamatotām prasībām, piemēram, ja pieteikuma iesniedzējs sniedz acīmredzami nesaskanīgus vai nepareizus apliecinājumus, maldina iestādes, sniedzot nepareizu informāciju, vai ja pieteikuma iesniedzējs ieceļojis no drošas izcelsmes valsts. Tāpat pieteikums izskatāms saskaņā ar paātrināto procedūru, ja tas ir nepārprotami ļaunprātīgs, piemēram, ja pieteikuma iesniedzējs mēģina aizkavēt vai izjaukt atgriešanas lēmuma izpildi vai ja viņš nav pieprasījis starptautisku aizsardzību, pirmo reizi neatbilstīgi ieceļojot dalībvalstī vai dalībvalstī, kur viņš vai viņa likumīgi uzturas, vai ja pieteikuma iesniedzējs, kura pieteikums tiek izskatīts un kurš pauda pieteikumu citā dalībvalstī vai kas atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās dokumenta, atbilstīgi jaunajiem noteikumiem, ko Komisija ierosinājusi saskaņā ar Dublīnas regulu, tiek sūtīts atpakaļ, nepierādot, ka viņa pārkāpums izdarīts apstākļos, kurus viņš vai viņa nevarēja kontrolēt (40. panta 1. punkts).

Robežprocedūras, kuras parasti paredz aizturēšanu uz visu procedūras laiku, nav obligātas, un tās var piemērot, izskatot pieteikuma pieņemamību vai pieteikumu pēc būtības, uz tāda paša pamata kā paātrinātās izskatīšanas procedūrai. Ja lēmums netiek pieņemts četrās nedēļās, pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs ieceļot dalībvalsts teritorijā un tajā palikt (41. pants).

Ņemot vērā apsvērumus, ka paātrinātās izskatīšanas procedūra tagad kļūst obligāta, ka vairumā gadījumu, piemērojot robežprocedūru, ir nepieciešama aizturēšana, ka abas procedūras ir īsas un ka nevienā no šīm procedūrām lēmumam nav paredzēts automātisks apturošs spēks, ikvienam pieteikuma iesniedzējam ir jāpiemēro visas procesuālās garantijas, jo īpaši tiesības tikt uzklautam personiskā intervijā, tiesības saņemt tulka pakalpojumus un bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību (40. panta 1. punkts un 41. panta 1. punkts). Šo procedūru piemērošana ir ierobežota attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem (40. panta 5. punkts un 41. panta 5. punkts), un tās nevar piemērot pieteikuma iesniedzējiem, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, izņemot, ja šiem pieteikuma iesniedzējiem var nodrošināt pienācīgu atbalstu minēto procedūru ietvaros (19. panta 3. punkts).

• **Pieteikumu pieņemamība**

Vispārējs noteikums ir tāds, ka starptautiskās aizsardzības pieteikums ir jāizskata pēc būtības, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisku aizsardzību saskaņā ar

¹³ Pamattiesību aģentūras ziņojums par aizbildnību bez vecāku gādības palikušiem bērniem Eiropas Savienībā, īpaši pievēršoties tās lomai bērnu tirdzniecības apkarošanā (2015. gada oktobris); [http://ec.europa.eu/anti-trafficking/EU+Policy/Guardianship_for_children_deprived_of_parental_care].

Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula)¹⁴. Izskatīšana pēc būtības nav nepieciešama, ja pieteikums būtu jāatzīst par nepieņemamu saskaņā ar šo priekšlikumu.

Šis priekšlikums nosaka, ka, ja ir piemērojams kāds no priekšlikumā paredzētajiem pieņemamības pamatiem, pieteikums būtu jānoraida kā nepieņemams (36. panta 1. punkts), un ka izskatīšanas laikam nevajadzētu pārsniegt vienu mēnesi (34. panta 1. punkts). Pirms atbildīgās dalībvalsts noteikšanas saskaņā ar jaunajiem noteikumiem, kurus ieteikusi Komisija atbilstīgi Dublinas regulai, pirmajai dalībvalstij, kurā iesniegts pieteikums, būtu jāpārbauda pieteikuma pieņemamība, ja par pirmo patvēruma valsti uzskata valsti, kas nav dalībvalsts, vai pieteikuma iesniedzējam drošu trešo valsti. Lai nodrošinātu Dublinas sistēmas efektīvu darbību, priekšlikums paredz, ka tāda pamatojuma izskatīšanas ilgumam, kas saistīts ar pirmo patvēruma valsti vai drošu trešo valsti, nevajadzētu pārsniegt desmit darba dienas (34. panta 1. punkta otrā daļa).

Pieteikums uzskatāms par nepieņemamu, ja tas ir turpmāks pieteikums bez jauniem atbilstošiem elementiem vai faktiem vai ja dzīvesbiedra, partnera vai nepilngadīgā ar pavadoni atsevišķs pieteikums nav uzskatāms par pamatotu (36. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkts).

Pamatojumi saistībā ar pirmo patvēruma valsti un drošu trešo valsti nav piemērojami alternatīvās aizsardzības saņēmējiem, kas tiek pārmitināti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Pārmitināšanas regula)¹⁵ gadījumā, ja viņi izlemj pieprasīt bēgļa statusu, atrodoties dalībvalstu teritorijā.

Tie gadījumi, uz kuriem attiecas Dublinas regula, tostarp, ja cita dalībvalsts ir piešķīrusi starptautisku aizsardzību, kā noteikts priekšlikumos par Dublinas reformu, būtu jāizskata saskaņā ar Dublinas sistēmu (36. panta 2. punkts).

Ja pēc *prima facie* vērtējuma ir skaidrs, ka pieteikumu var noraidīt kā acīmredzami nepamatotu, pieteikumu var noraidīt uz minētā pamata, neizskatot tā pieņemamību.

Tā kā pieņemamības procedūras termiņš ir ļoti īss un dažos gadījumos lēmumam, kas pieņemts, pamatojoties uz iemeslu, kas saistīts ar pirmo patvēruma valsti, nav paredzēts automātisks apturošs spēks, ir jānodrošina, lai ikviens pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot visas procesuālās garantijas, jo īpaši tiesības tikt uzklautam personiskā intervijā, saņemt tulka pakalpojumus un bezmaksas juridisko palīdzību (36. panta 1. punkts). Taču turpmāku pieteikumu gadījumā ir noteikti izņēmumi šīm procesuālajām garantijām.

• Turpmāku pieteikumu izskatīšana

Šis priekšlikums precizē un vienkāršo turpmāku pieteikumu izskatīšanas procedūru, paredzot vajadzīgos instrumentus, lai novērstu turpmāku pieteikumu nodrošināto iespēju ļaunprātīgu izmantošanu. Turpmāks pieteikums ir pieteikums, kuru iesniedz tas pats pieteikuma iesniedzējs jebkurā dalībvalstī pēc tam, kad ar galīgu lēmumu noraidīts iepriekšējais pieteikums (42. panta 1. punkts). Turpmāks pieteikums tiek pakļauts sākotnējai izskatīšanai, kurā tiks noteikts, vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jaunus elementus vai faktus, kas būtiski palielina viņa vai viņas iespēju, ka pieteikuma iesniedzējam varētu būt tiesības uz starptautisku aizsardzību (42. panta 2. punkts). Pretējā gadījumā turpmāks pieteikums ir noraidāms kā nepieņemams vai acīmredzami nepamatots, ja pieteikums ir tik nepārprotami bez pamatojuma vai ļaunprātīgs, ka tam nav reālu izredžu gūt panākumus (42. panta 5. punkts).

¹⁴ OV L [...], [...], [...]. lpp.

¹⁵ OV L [...], [...], [...]. lpp.

Šis priekšlikums paredz, ka sākotnējo izskatīšanu veic, pamatojoties uz rakstveida iesniegumiem un personisku interviju. Taču personisku interviju var neveikt tajos gadījumos, kad rakstveida iesniegumi ļauj secināt, ka pieteikums nesatur jaunus elementus vai faktus vai ka tas ir acīmredzami bez pamatojuma un tam nav izredžu gūt panākumus (42. panta 3. punkts). Turklāt pieteikuma iesniedzējs nesāņem bezmaksas juridisko palīdzību sākotnējās izskatīšanas posmā (15. panta 3. punkta c) apakšpunkts).

Turpmāku pieteikumu gadījumā procedūra neparedz automātisku atliekošu spēku un pieļauj izņēmumus personas tiesībām palikt dalībvalsts teritorijā, ja turpmāks pieteikums tiek noraidīts kā nepieņemams vai acīmredzami nepamatots, vai otrā vai nākamo turpmāku iesniegumu gadījumā — tiklīdz pieteikums ir pausts jebkurā dalībvalstī pēc galīga lēmuma, ar kuru iepriekšējais turpmākais pieteikums noraidīts kā nepieņemams, nepamatots vai acīmredzami nepamatots (43. pants). Komisija uzskata, ka šī pieeja ir pamatota, ņemot vērā, ka pieteikuma iesniedzēja pieteikums jau ir bijis izskatīts saskaņā ar administratīvo procedūru, kā arī tiesā, un ka pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis procesuālās garantijas, tostarp personisku interviju, tulka pakalpojumus un bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.

• **Drošas valsts koncepcijas**

Komisija 2016. gada 6. aprīļa paziņojumā puda viedokli, ka kopīgās procedūras kritisks aspekts ir “drošas valsts” mehānismu izmantošana. Komisija jo īpaši paziņoja, ka tā saskaņos koncepcijas procesuālās sekas un atceļ izvēles iespējas attiecībā uz tās piemērošanu.

Pirmās patvēruma valsts un drošas trešās valsts koncepciju piemērošana ļauj atzīt dažus pieteikumus par nepieņemamiem, ja aizsardzību var saņemt trešā valstī (36. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts). Šīs abas koncepcijas var piemērot pieteikuma iesniedzējam pēc individuālas izskatīšanas, kura ietver interviju par pieņemamību.

Šis priekšlikums precizē šīs abas koncepcijas. Abu koncepciju pamatā ir pietiekamas aizsardzības nodrošināšana, kā noteikts priekšlikumā (44. pants un 45. pants). Abu koncepciju galvenā atšķirība attiecas uz katru pieteikuma iesniedzēju. Saskaņā ar pirmās patvēruma valsts koncepciju pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis aizsardzību atbilstīgi Ženēvas konvencijai vai pietiekamu aizsardzību attiecīgajā trešā valstī un joprojām var izmantot šo aizsardzību, turpretī saskaņā ar drošas trešās valsts koncepciju pieteikuma iesniedzējam ir iespēja saņemt aizsardzību saskaņā ar Ženēvas konvencijas materiālo tiesību normām vai pietiekamu aizsardzību saskaņā ar šo priekšlikumu. Šī atšķirība ir iemesls, kura dēļ šis priekšlikums, kāds tas ir saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, paredz automātisku atliekošu spēku pārsūdzībai par lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz drošu trešo valsti, nevis uz drošu pirmo patvēruma valsti (53. panta 2. punkta b) apakšpunkts). Uzskata, ka pastāv lielāks risks, ka, piemērojot drošas trešās valsts koncepciju, varētu tikt pārkāpts Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECK) 3. pants, un tādējādi pārsūdzības atliekošais spēks ir vajadzīgs, lai saskaņā ar ECK 13. pantu nodrošinātu efektīvu tiesisko aizsardzību.

Attiecībā uz drošas trešās valsts koncepciju Komisija 2016. gada 10. februāra paziņojumā¹⁶ aicināja visas dalībvalstis paredzēt to un noteikt tās izmantošanu valstu tiesību aktos. Šajā priekšlikumā Komisija ierosina saskaņotu ES pieeju tās izmantošanai, pilnībā ievērojot starptautiskos pienākumus, kas paredzēti Hartā, ECK un Ženēvas konvencijā, lai garantētu, ka tā tiek vienādi piemērota visās dalībvalstīs, un ierosina, ka drošas trešās valstis būtu jānosaka Savienības līmenī ar turpmākajiem šīs regulas grozījumiem, kuru pamatā ir šajā regulā paredzētie noteikumi, un pēc tam, kad veikts detalizēts, uz pierādījumiem balstīts novērtējums, ietverot rūpīgu izpēti un plašas apspriešanās ar dalībvalstīm un attiecīgajām

¹⁶ COM(2016) 85 galīgā redakcija.

ieinteresētajām personām (46. pants). Taču, pamatojoties uz šajā regulā ietvertajiem nosacījumiem, drošas trešās valsts koncepciju atsevišķos gadījumos var piemērot arī tieši.

Drošas izcelsmes valsts koncepcija ļauj dalībvalstīm izskatīt pieteikumu, pamatojoties uz atspēkojamu pieņēmumu, ka pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts ir droša. Šīs koncepcijas piemērošana ļauj pieteikumus izskatīt paātrinātā procedūrā (40. panta 1. punkta e) apakšpunkts), un, ja šā iemesla dēļ pieteikums tiek noraidīts kā acīmredzami nepamatots, pārsūdzībai nav paredzēts automātisks atliekošs spēks (53. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

Komisija 2015. gada septembrī ierosināja pieņemt regulu, ar ko izveido ES kopējo drošas izcelsmes valstu sarakstu,¹⁷ lai veicinātu tādu pieteikumu ātru apstrādi, kuru iesniedzēji nāk no šīm valstīm¹⁸. Komisija uzskata, ka ES kopējam drošas izcelsmes valstu sarakstam ir jābūt šīs regulas neatņemamai sastāvdaļai. Tieši šā iemesla dēļ šajā priekšlikumā ietverts Komisijas priekšlikums regulai, ar ko izveido ES kopējo drošas izcelsmes valstu sarakstu, ietverot tajā tādu pašu valstu sarakstu ar tādu pašu pamatojumu kā minētajā priekšlikumā, bet ar nelielām izmaiņām tekstā, ņemot vērā likumdevēju pašreizējās apspriešanās (48. pants). Priekšlikums būtu jāpieņem tad, kad tiks panākta vienošanās starp likumdevējiem par Komisijas priekšlikumu izveidot ES kopējo drošas izcelsmes valstu sarakstu. Pirms tiek pieņemta Patvēruma procedūras regula, tajā būtu jāiekļauj jaunās regulas galīgā redakcija, un būtu jāatceļ regula, ar ko izveido ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu.

Mērķis ir virzīties uz drošu izcelsmes valstu un drošu trešo valstu pilnībā saskaņotu sarakstu visas Savienības līmenī, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, kuru izstrādē palīdz Eiropas Patvēruma aģentūra. Tieši šā iemesla dēļ šajā priekšlikumā iekļauta turpināmības klauzula, saskaņā ar kuru dalībvalstīm savi drošu izcelsmes valstu vai drošu trešo valstu saraksti būtu jāpatur spēkā tikai, maksimums, piecus gadus no šā regulas projekta spēkā stāšanās (50. panta 1. punkts).

• Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

Parasti pieteikuma iesniedzējam jābūt iespējai izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, viņam ir tiesības palikt dalībvalstī līdz brīdim, kad beidzas pirmā līmeņa pārsūdzības iesniegšanas termiņš, un, ja pieteikuma iesniedzējs izmanto šīs tiesības — līdz tiesiskās aizsardzības procedūras iznākumam (54. panta 1. punkts). Tikai atsevišķos gadījumos pārsūdzības atliekošais spēks nav automātisks, un pieteikuma iesniedzējam būtu jāpieprasa tiesai uzturēšanās tiesības līdz atgriešanas lēmumam, vai arī tiesa šādā nolūkā rīkotos pēc savas iniciatīvas. Gadījumos, kad ar negatīvu lēmumu pieteikumu noraida kā acīmredzami nepamatotu vai nepamatotu paātrinātās procedūras vai robežprocedūras gadījumos, kā nepieņemamu, jo pieteikuma iesniedzējs nāk no pirmās patvēruma valsts, vai pieteikums ir turpmāks pieteikums pēc tam, kad pieteikums ticis noraidīts kā nepārprotami atsaukts vai pieteikuma iesniedzēja pārtraukts, tiesa var atļaut pieteikuma iesniedzējam palikt dalībvalstī, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja pieprasījumu, vai, rīkojoties *ex officio*, atļaut palikt dalībvalstī līdz atgriešanas lēmuma izpildei (54. panta 2. punkts). Ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz turpmāku pārsūdzību par pirmo vai turpmākajiem pārsūdzības lēmumiem, viņš principā nav tiesīgs palikt dalībvalstu teritorijā (54. panta 5. punkts).

¹⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai nolūkā un ar ko groza Direktīvu 2013/32/ES (COM(2015) 452 final).

¹⁸ Ierosinātajā ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā iekļauta Albānija, Bosnija un Hercegovina, bijuši Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Kosova, Melnkalne, Serbija un Turcija.

Ja tiek izdarīts izņēmums tiesībās uz tiesisko aizsardzību ar automatisku iedarbības spēku, pieteikuma iesniedzējam būtu pienācīgi jāgarantē tiesības, nodrošinot viņam nepieciešamos tulka pakalpojumus un juridisko palīdzību, kā arī dodot pieteikuma iesniedzējam pietiekami daudz laika, lai sagatavotu un iesniegtu pieprasījumu tiesai. Turklāt, kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT) konstatējusi lietā *M.S.S./Beļģija un Grieķija*¹⁹, šādā sakarā tiesai vajadzētu būt iespējai atbildīgās iestādes negatīvo lēmumu izvērtēt no faktiskā un juridiskā viedokļa. Šajos gadījumos, ņemot vērā ECT nolēmumu lietā *I.M. pret Franciju*²⁰ un Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu lietā *Dörr*²¹ un ņemot vērā pārsūdzības iesniegšanas stingros termiņus, Komisija ierosina paplašināt garantijas, kuras Patvēruma procedūru direktīvā tika piemērotas vienīgi robežprocedūrai, piemērojot tās visiem gadījumiem, kad pieteikuma iesniedzējam tiek pieprasīts atsevišķi pieteikties pagaidu aizsardzībai (54. panta 3. punkts). Pieteikuma iesniedzējam būtu jāļauj palikt teritorijā līdz procedūras iznākumam, kas noteiks, vai viņš ir tiesīgs tur palikt. Taču minētais lēmums būtu jāpieņem viena mēneša laikā no pārsūdzības iesniegšanas (54. panta 4. punkts).

- **Starptautiskās aizsardzības zaudēšana**

Priekšlikumā Kvalifikācijas regulai Komisija ierosina pastiprināt noteikumus par statusa pārskatīšanu, ieviešot sistemātiskas un regulāras pārskatīšanas, lai pārbaudītu, vai atbilstības kritēriji joprojām tiek ievēroti. Šādas pārskatīšanas ir jāveic, ja izcelsmes valstī ir notikušas būtiskas izmaiņas, kas atspoguļotas Savienības līmeņa informācijā par izcelsmes valstīm un kopīgajā analīzē, ko sagatavo Eiropas Patvēruma aģentūra, un kad uzturēšanās atļaujas tiek atjaunotas pirmo reizi bēgļiem un pirmo un otro reizi — alternatīvas aizsardzības saņēmējiem. Atbildīgās iestādes atceļ, izbeigs vai atteiksies atjaunot statusu, kad aizsardzība vairs nebūs vajadzīga vai kad iestāsies pamats izslēgšanai pēc tam, kad aizsardzība ir piešķirta. Starptautiskās aizsardzības zaudēšanas procedūra šajā priekšlikumā lielā mērā paliek tāda pati kā spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā. Taču sakarā ar ierosināto regulāro statusa pārskatīšanu tika uzskatīts, ka ir jāpaplašina procesuālās garantijas personai, paredzot tai iespēju iesniegt savu lietu personiskā intervijā, nevis tikai kā rakstveida iesniegumus, kā tas ir tagad, un nodrošinot vajadzīgos tulka pakalpojumus (52. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 52. panta 4. punkts). Personai joprojām būs tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību (52. panta 4. punkts).

¹⁹ ECT (Lielās palātas) 2011. gada 21. janvāra spriedums *M.S.S./Beļģija un Grieķija*, (pieteikums Nr. 30696/09).

²⁰ ECT (Piektās palātas) 2012. gada 2. februāra spriedums *I.M./Francija*, (pieteikums Nr. 9152/09).

²¹ Eiropas Savienības Tiesas spriedums *Dörr*, C-136/03.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Šīs regulas mērķis ir racionalizēt, vienkāršot un saskaņot dalībvalstu procedūras, izveidojot kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā. Lai sasniegtu šo mērķi, tiek veikti vairāki būtiski grozījumi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/32/ES²², un šī direktīva ir jāatceļ un jāaizstāj ar regulu. Atsauces uz atcelto direktīvu būtu jāuzskata par atsaucēm uz šo regulu.
- (2) Kopēja patvēruma politika, tostarp kopēja Eiropas patvēruma sistēma, kuras pamatā ir 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu, kas grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu ("Ženēvas konvencija"), pilnīga un visietveroša piemērošana, ir daļa no Eiropas Savienības mērķa pakāpeniski radīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Savienībā. Šādas politikas pamatā vajadzētu būt solidaritātes principam un taisnīgai atbildības, tostarp tās finansiālo aspektu, dalīšanai dalībvalstu starpā.
- (3) Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pamatā ir kopēji standarti, kuri attiecas uz patvēruma procedūrām, atzīšanu un aizsardzību, ko piedāvā Savienības līmenī, uzņemšanas apstākļi un sistēma tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par patvēruma meklētājiem. Neskatoties uz līdzšinējo progresu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pakāpeniskā izveidē, joprojām pastāv ievērojamas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz izmantoto procedūru, atzīšanas rādītājiem, starptautiskās aizsardzības saņēmējiem nodrošinātās aizsardzības veidu un pieteikuma iesniedzējiem un starptautiskās aizsardzības statusa saņēmējiem nodrošināto materiālo uzņemšanas apstākļu un priekšrocību līmeni. Šīs atšķirības nozīmīgi veicina sekundāru pārvietošanos un apdraud mērķi kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ietvaros nodrošināt vienlīdzīgu izturēšanos pret visiem pieteikuma iesniedzējiem neatkarīgi no vietas Savienībā, kur viņi iesniedz pieteikumu.

²²

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija) (OV L 180, 29.6.2013., 60. lpp.).

- (4) Komisija 2016. gada 6. aprīļa paziņojumā²³ ir izklāstījusi iespējamus risinājumus, kā uzlabot kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, proti, izveidojot ilgtspējīgu un taisnīgu sistēmu tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par patvēruma meklētājiem, pastiprinot *Eurodac* sistēmu, panākot lielāku konvergenci ES patvēruma sistēmā, nepieļaujot sekundāru pārvietošanos un paplašinot Eiropas Patvēruma aģentūras pilnvaras. Šis paziņojums atbilst Eiropadomes 2016. gada 18. un 19. februāra aicinājumam²⁴ virzīties uz ES pašreizējā regulējuma reformēšanu, lai nodrošinātu humānu un efektīvu patvēruma politiku. Tajā ierosināta turpmāka virzība atbilstoši visaptverošai pieejai migrācijas jomā, ko izklāstījis Eiropas Parlaments 2016. gada 12. aprīļa patstāvīgajā ziņojumā.
- (5) Lai nodrošinātu labi funkcionējošu kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, ir jāpanāk ievērojams progress attiecībā uz valstu patvēruma sistēmu konvergenci. Dalībvalstu pašreizējās atšķirīgās procedūras būtu jāaizstāj ar kopīgu procedūru starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un zaudēšanai visās dalībvalstīs saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula)²⁵, nodrošinot procedūras savlaicīgumu un efektivitāti. Lai nodrošinātu starptautiskās aizsardzības pieteikumu taisnīgu izskatīšanu, skaidrību un juridisku noteiktību katram pieteikuma iesniedzējam, trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku starptautiskās aizsardzības pieteikumi būtu jāizskata atbilstoši procedūrai, kuras pamatā ir vienādi noteikumi neatkarīgi no dalībvalsts, kurā pieteikums iesniegts.
- (6) Kopīgai procedūrai starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un zaudēšanai būtu jāierobežo starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju sekundāra pārvietošanās starp dalībvalstīm, ja minēto pārvietošanos izraisa atšķirīgs tiesiskais regulējums, aizstājot spēkā esošos izvēles noteikumus ar saskaņotiem noteikumiem un precizējot pieteikuma iesniedzēju tiesības un pienākumus, un šo pienākumu neizpildes sekas, un būtu jārada vienlīdzīgi apstākļi Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) piemērošanai dalībvalstīs.
- (7) Šī regula būtu jāpiemēro visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas pausti dalībvalstu teritorijā, tostarp pie ārējās robežas, dalībvalstu teritoriālajos ūdeņos vai tranzīta zonās, kā arī starptautiskās aizsardzības zaudēšanai. Personas, kas meklē starptautisku aizsardzību un kas atrodas dalībvalsts teritoriālajos ūdeņos, būtu jāizceļ krastā un viņu pieteikumi jāpārbauda saskaņā ar šo regulu.
- (8) Šī regula būtu piemērojama starptautiskās aizsardzības pieteikumam procedūrā, kur tiek izskatīts, vai pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz starptautisku aizsardzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula). Papildus starptautiskajai aizsardzībai dalībvalstis saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem var piešķirt citus valsts līmeņa humanitārus statusus personām, kuras nekvalificējas bēgļa statusam vai alternatīvās aizsardzības statusam. Lai racionalizētu procedūras dalībvalstīs, dalībvalstīm vajadzētu pastāvēt iespējai piemērot šo regulu arī pieteikumiem minētās jebkura cita veida aizsardzības pieprasīšanai.
- (9) Attieksmē pret personām, uz kurām attiecas šī regula, dalībvalstīm ir saistības atbilstīgi starptautisko tiesību dokumentiem, kuros tās ir līgumslēdzējas puses.
- (10) No Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda būtu jāpiešķir līdzekļi, lai nodrošinātu pienācīgu atbalstu dalībvalstīm šīs regulas piemērošanā, jo īpaši atbalstot tās

²³ COM(2016) 197 redakcijafinal.

²⁴ EUCO 19.02.2016, SN 1/16.

²⁵ OV L [...], [...], [...]. lpp.

dalībvalstis, kas saskaras ar patvēruma un uzņemšanas sistēmu īpašu un nesamērīgu noslogojumu.

- (11) Eiropas Patvēruma aģentūrai būtu jāsniedz dalībvalstīm nepieciešamā operatīvā un tehniskā palīdzība šīs regulas piemērošanā, jo īpaši nodrošinot ekspertus, kuri palīdz valstu iestādēm saņemt, reģistrēt un izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus, un sniedzot atjauninātu informāciju par trešām valstīm, tostarp informāciju par izcelsmes valsti un norādījumus par situāciju konkrētās izcelsmes valstīs. Piemērojot šo regulu, dalībvalstīm būtu jāņem vērā Eiropas Patvēruma aģentūras izstrādātie darbības standarti, rādītāji, pamatnostādnes un paraugprakse.
- (12) Lai pareizi identificētu personas, kam vajadzīga aizsardzība kā bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē, vai personas, kam ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, visiem pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu būt dotai efektīvai piekļuvei procedūrām, iespējai sadarboties un pienācīgi sazināties ar atbildīgajām iestādēm, lai izklāstītu attiecīgos savas lietas faktus, un pietiekamām procesuālām garantijām, lai virzītu savu lietu visos procedūras posmos.
- (13) Pieteikuma iesniedzējam būtu jānodrošina reāla iespēja iesniegt atbildīgajai iestādei visus attiecīgos viņa rīcībā esošos elementus. Šā iemesla dēļ pieteikuma iesniedzējam vajadzētu būt dotai iespējai, ar atsevišķiem izņēmumiem, izmantot tiesības tikt uzklautam personiskā intervijā par viņa pieteikuma pieņemamību vai būtību, kā nepieciešams. Lai nodrošinātu efektīvas tiesības uz personisku interviju, pieteikuma iesniedzējam vajadzētu sniegt tulka palīdzību un piedāvāt iespēju sniegt vispusīgus paskaidrojumus par viņa pieteikuma pamatojumu. Pieteikuma iesniedzējam vajadzētu atvēlēt pietiekamu laiku sagatavoties un apspriesties ar savu juridisko konsultantu vai padomdevēju, un juridiskais konsultants vai padomdevējs var viņam palīdzēt intervijā. Personiskajai intervijai ir jānotiek apstākļos, kas nodrošina pienācīgu konfidencialitāti, tā jāveic pienācīgi apmācītiem un kompetentiem darbiniekiem, tostarp vajadzības gadījumā dalībvalstu iestāžu darbiniekiem vai ekspertiem, kurus nodarbina Eiropas Patvēruma aģentūra. Personisko interviju var neveikt vienīgi tad, ja atbildīgajai iestādei jāpieņem pozitīvs lēmums par pieteikumu vai ja tā uzskata, ka pieteikuma iesniedzējs nav piemērots tam, lai viņu intervētu, vai viņu nav iespējams intervēt sakarā ar apstākļiem, ko viņš nevar kontrolēt. Ņemot vērā, ka personiskā intervija ir pieteikuma izskatīšanas būtiska daļa, intervija ir jāieraksta, un pieteikuma iesniedzējiem un viņu juridiskajiem konsultantiem ir jānodrošina piekļuve ierakstiem, kā arī intervijas atskaitei vai protokolam, pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu, vai paātrinātas procedūras gadījumā — vienlaikus ar lēmuma pieņemšanu.
- (14) Gan dalībvalstu, gan pieteikuma iesniedzēju interesēs ir nodrošināt, ka vajadzība pēc starptautiskās aizsardzības tiek pareizi konstatēta jau administratīvās procedūras posmā, sniedzot kvalitatīvu informāciju un juridisku atbalstu, kas dod iespēju efektīvāk un kvalitatīvāk pieņemt lēmumus. Šādā nolūkā piekļuvei juridiskai palīdzībai un pārstāvībai vajadzētu būt starptautiskās aizsardzības kopīgās procedūras neatņemamai sastāvdaļai. Lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja tiesību efektīvu aizsardzību, jo īpaši tiesības uz aizstāvību un taisnīguma principu, un lai nodrošinātu procesuālo ekonomiju, pieteikuma iesniedzējiem pēc viņu pieprasījuma un atbilstīgi šajā regulā paredzētajiem noteikumiem būtu jāsniedz bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība administratīvajā procedūrā un pārsūdzības procedūrā. Bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība būtu jāsniedz tādām personām, kuras ir tiesīgas to sniegt saskaņā ar valstu tiesību aktiem.

- (15) Atsevišķiem pieteikuma iesniedzējiem var būt vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas *inter alia* viņu vecuma, dzimuma, seksuālās orientācijas, dzimumidentitātes, invaliditātes, nopietnas saslimšanas, garīgu traucējumu dēļ vai spīdināšanas, izvarošanas vai citu smagu psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības radīto seku dēļ. Tas, vai konkrētajam pieteikuma iesniedzējam ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, ir jāvērtē sistemātiski, un minētie pieteikuma iesniedzēji ir jāapzina iespējami agrākā stadijā no pieteikuma paušanas brīža līdz lēmuma pieņemšanai.
- (16) Lai nodrošinātu, ka iespējami agrāk notiek tādu pieteikuma iesniedzēju apzināšana, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, ir atbilstīgi jāapmāca to iestāžu darbinieki, kuras atbild par pieteikumu saņemšanu un reģistrēšanu, lai viņi prastu noteiktu neaizsargātības pazīmes, un viņiem būtu jāsaņem atbilstoši norādījumi minētajā nolūkā. Turpmākiem pasākumiem, kas saistīti ar spīdināšanas vai citu smagas fiziskas vai psiholoģiskas vardarbības, tostarp seksuālas vardarbības, simptomu un pazīmju identificēšanu un dokumentēšanu šajā regulā paredzētajās procedūrās, *inter alia* būtu jābalstās uz Rokasgrāmatu par spīdināšanas un citas nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās un sodīšanas izmeklēšanu un dokumentēšanu (Stambulas protokols).
- (17) Pieteikuma iesniedzējiem, kas identificēti kā personas, kurām vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, būtu jānodrošina pienācīgs atbalsts, tostarp pietiekams laiks, lai radītu apstākļus efektīvai piekļuvei procedūrām un lai iesniegtu elementus viņu starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatojumam. Ja nav iespējams nodrošināt pienācīgu atbalstu paātrinātas izskatīšanas procedūrā vai robežprocedūrā, pieteikuma iesniedzējs, kam nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas, būtu jāatbrīvo no šīm procedūrām. Vajadzībai pēc īpašām procesuālajām garantijām, kuru dēļ varētu būt liegta paātrinātu procedūru vai robežprocedūru piemērošana, būtu jānozīmē arī tas, ka pieteikuma iesniedzējs gadījumos, kad viņa pārsūdzībai nav automātiska apturoša spēka, saņem papildu garantijas, lai viņa konkrētajā gadījumā efektīvi aizsargātu viņa tiesības.
- (18) Lai pēc būtības nodrošinātu vienlīdzību starp pieteikuma iesniedzējām sievietēm un pieteikuma iesniedzējiem vīriešiem, veicot pārbaudes, būtu jāņem vērā dzimumu atšķirības. Jo īpaši personiskās intervijas būtu jāorganizē tādējādi, lai gan sievietes, gan vīrieši varētu runāt par savu pieredzi saistībā ar vajāšanu dzimuma dēļ. Šādā nolūkā sievietēm būtu jānodod reāla iespēja tikt intervētām atsevišķi no viņu laulātā, partnera vai citiem ģimenes locekļiem. Ja iespējams, sievietēm un meitenēm būtu jāpiedāvā sieviešu dzimuma tulki un intervētāji. Sieviešu un meiteņu medicīniskās pārbaudes būtu jāveic sieviešu dzimuma medicīnas speciālistiem, jo īpaši, ņemot vērā faktu, ka pieteikuma iesniedzēja varētu būt cietusi ar dzimumu saistītas vardarbības dēļ. Ar dzimumu saistīto prasību sarežģītība pienācīgi būtu jāņem vērā procedūrās, kuru pamatā ir pirmās patvēruma valsts koncepcija, drošas trešās valsts koncepcija, drošas izcelsmes valsts koncepcija un turpmāku pieteikumu jēdziens.
- (19) Kad saistībā ar pieteikuma apstrādi tiek veikta pieteikuma iesniedzēja pārmeklēšana, minētā pārmeklēšana būtu jāveic tā paša dzimuma personai. Tam nevajadzētu skart pārmeklēšanu, ko veic drošības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz valstu tiesību aktiem.
- (20) Dalībvalstu galvenajam apsvērumam, piemērojot šo regulu, vajadzētu būt bērna interesēm saskaņā ar Hartas 24. pantu un Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām. Izvērtējot bērna intereses, dalībvalstīm jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā nepilngadīga bērna labklājība un sociālā attīstība, tostarp viņa

priekšvēsture. Ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu tiesību konvencijas 12. pantu par bērna tiesībām tikt uzklautam, atbildīgajai iestādei vajadzētu nodrošināt nepilngadīgajiem iespēju piedalīties personiskā intervijā, izņemot, ja tas acīmredzami nav nepilngadīgā bērna interesēs.

- (21) Kopīgā procedūra racionalizē termiņus, kādos persona piekļūst procedūrai, termiņus iesnieguma izskatīšanai atbildīgajā iestādē, kā arī termiņus pirmās instances pārsūdzību izskatīšanai tiesu iestādēs. Ja vienlaicīgi iesniegtu pieteikumu nesamērīgs skaits var kavēt piekļuvi procedūrai un pieteikumu izskatīšanu, dažkārt var rasties nepieciešamība ārkārtas gadījumos izmantot iespēju pagarināt šos termiņus. Tomēr, lai nodrošinātu efektīvu procesu, minēto termiņu pagarināšanai vajadzētu būt galējam līdzeklim, ņemot vērā, ka dalībvalstīm būtu regulāri jāpārskata savas vajadzības efektīvas patvēruma sistēmas uzturēšanai, tostarp sagatavojot darbnepārtrauces plānus ārkārtas situācijām, ja tādi nepieciešami, un ņemot vērā, ka Eiropas Patvēruma aģentūrai būtu jāsniedz dalībvalstīm nepieciešamā operatīvā un tehniskā palīdzība. Ja dalībvalstis paredz, ka nespēs ievērot noteiktos termiņus, tām būtu jāpieprasa Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzība. Ja šāds pieprasījums ir izteikts un ja patvēruma sistēmas nesamērīgā noslodze dalībvalstī kļūst tik neefektīva, ka varētu apdraudēt kopējās Eiropas patvēruma sistēmas darbību, aģentūra, pamatojoties uz Komisijas īstenošanas lēmumu, ir tiesīga veikt pasākumus, lai atbalstītu attiecīgo dalībvalsti.
- (22) Piekļuvei kopīgai procedūrai vajadzētu būt balstītai uz trīs posmu pieeju, kas ietver pieteikuma paušanu, reģistrēšanu un iesniegšanu. Pieteikuma paušana ir pirmais posms, kas nosaka šīs regulas piemērošanu. Uzskata, ka trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir paudis pieteikumu brīdī, kad viņš izteicis vēlmi saņemt starptautisku aizsardzību dalībvalstī. Šādu vēlmi var izteikt jebkādā veidā, un individuālam pieteikuma iesniedzējam nav obligāti jāizmanto noteikti vārdi, kā, piemēram, starptautiskā aizsardzība, patvērums vai alternatīva aizsardzība. Noteicošajam elementam jābūt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka izteikumam par bailēm no vajāšanas vai nopietna kaitējuma, atgriežoties savā izcelsmes valstī, bezvalstnieka gadījumā – savā iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valstī. Ja pastāv šaubas, vai konkrētu apgalvojumu var uzskatīt par starptautiskās aizsardzības pieprasījumu, trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam nepārprotami jājautā, vai viņš vēlas saņemt starptautisko aizsardzību. Pieteikuma iesniedzējam vajadzētu dot iespēju izmantot šajā regulā un Direktīvā XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva)²⁶ paredzētās tiesības, tiklīdz viņš pauž pieteikumu.
- (23) Pieteikums būtu jāreģistrē, tiklīdz tas pausts. Šajā posmā par pieteikuma saņemšanu un reģistrēšanu atbildīgajām iestādēm, tostarp robežsardzei, policijai, imigrācijas iestādēm un aizturēšanas iestādēm, būtu jāreģistrē pieteikumi un katra pieteikuma iesniedzēja personas dati. Šīm iestādēm būtu pieteikuma iesniedzējs jāinformē par viņa tiesībām un pienākumiem, kā arī par sekām, kas iestājas, ja pieteikuma iesniedzējs neievēro minētos pienākumus. Pieteikuma iesniedzējam būtu jāizsniedz dokuments, kas apliecina, ka pieteikums ir pausts. Pieteikuma iesniegšanas termiņu sāk skaitīt no pieteikuma reģistrācijas.
- (24) Pieteikuma iesniegšana ir akts, kas starptautiskās aizsardzības pieteikumam piešķir oficiālu statusu. Pieteikuma iesniedzējam būtu jāsniedz nepieciešamā informācija par to, kā un kur iesniegt pieteikumu, un viņam jādod reāla iespēja to izdarīt. Šajā posmā pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz visi elementi, kas ir viņa rīcībā un kas vajadzīgi, lai pamatotu un noformētu iesniegumu. Administratīvās procedūras termiņu sāk skaitīt

²⁶

OV L [...], [...], [...]. lpp.

no pieteikuma iesniegšanas. Tajā brīdī pieteikuma iesniedzējam būtu jāizsniedz dokuments, kas apliecina viņa kā pieteikuma iesniedzēja statusu un kuram būtu jābūt derīgam tajā laikā posmā, kuru viņš ir tiesīgs palikt tās dalībvalsts teritorijā, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu.

- (25) Pieteikuma iesniedzējs būtu pienācīgi jāinformē par viņa tiesībām un pienākumiem, to darot savlaicīgi un tādā valodā, kādu viņš saprot vai ko var pamatoti uzskatīt par viņam saprotamu. Ņemot vērā, ka gadījumā, ja, piemēram, pieteikuma iesniedzējs atsakās sadarboties ar valsts iestādēm, neiesniedzot elementus, kas nepieciešami pieteikuma izskatīšanai un neļaujot noņemt viņa pirkstu nospiedumus vai iegūt sejas attēlu, vai neiesniedz savu pieteikumu noteiktajā termiņā, pieteikumu var noraidīt kā pārtrauktu, pieteikuma iesniedzējam ir jābūt informētam par šo pienākumu neizpildes sekām.
- (26) Lai spētu izpildīt šajā regulā paredzētos pienākumus, par pieteikumu saņemšanu un reģistrēšanu atbildīgo iestāžu darbiniekiem vajadzētu būt piemērotām zināšanām un būtu jāsaņem vajadzīgā apmācība starptautiskās aizsardzības jomā, tostarp ar Eiropas Patvēruma aģentūras atbalstu. Šiem darbiniekiem vajadzētu saņemt piemērotus līdzekļus un norādījumus savu uzdevumu efektīvai izpildei.
- (27) Lai atvieglotu piekļuvi procedūrai robežšķērsošanas punktos un aizturēšanas vietās, tajās būtu jādara pieejama informācija par iespēju pieteikties starptautiskajai aizsardzībai. Pamata komunikācija, kas vajadzīga, lai kompetentās iestādes varētu saprast, vai personas paziņo par savu vēlmi saņemt starptautisku aizsardzību, būtu jānodrošina ar mutiskās tulkošanas palīdzību.
- (28) Šai regulai vajadzētu paredzēt iespēju pieteikuma iesniedzējiem iesniegt pieteikumu savu dzīvesbiedru, partneru, ar kuriem ir stabilas un ilgstošas attiecības, pilngadīgu un nepilngadīgu apgādājamo vārdā. Šis risinājums ļauj šādus pieteikumus izskatīt kopā. Tiesības katrai personai meklēt starptautisku aizsardzību garantē fakts, ka, ja pieteikuma iesniedzējs neiesniedz pieteikumu dzīvesbiedra, partnera, pilngadīga vai nepilngadīga apgādājamā vārdā pieteikuma iesniegšanai noteiktajā termiņā, dzīvesbiedrs vai partneris to var pēc tam darīt savā vārdā, un atbildīgajai iestādei būtu jāpalīdz to izdarīt pilngadīgam vai nepilngadīgam apgādājamajam. Taču, ja atsevišķs pieteikums nav pamatots, tas uzskatāms par nepieņemamu.
- (29) Lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi procedūrai nepavadītiem nepilngadīgajiem, viņiem vienmēr jānorīko aizbildnis. Aizbildnim vajadzētu būt personai vai organizācijas pārstāvim, kas norīkots, lai palīdzētu nepilngadīgajam un informētu viņu par procedūru nolūkā nodrošināt bērna intereses, kā arī viņa labklājību kopumā. Vajadzības gadījumā aizbildnim būtu jāīsteno nepilngadīgā tiesībspēja un rīcībspēja. Lai nodrošinātu efektīvu atbalstu nepavadītiem nepilngadīgajiem, aizbildņiem nevajadzētu vienlaikus uzticēt atbildību par nesamērīgi lielu skaitu nepavadītu nepilngadīgo. Dalībvalstīm būtu jānorīko organizācijas vai personas, kas atbild par atbalstu aizbildņiem, viņu pienākumu izpildes pārvaldību un uzraudzību. Nepavadītam nepilngadīgajam pieteikums būtu jāiesniedz savā vārdā vai ar aizbildņa starpniecību. Lai nodrošinātu nepavadīta nepilngadīgā tiesības un procesuālās garantijas, viņa pieteikuma iesniegšanas termiņš būtu jāsaīk skaitīt no brīža, kad viņam norīkots aizbildnis un viņi ir tikušies. Ja aizbildnis neiesniedz pieteikumu noteiktajā termiņā, nepavadītam nepilngadīgajam būtu jādod iespēja iesniegt pieteikumu atbildīgajai iestādei savā vārdā. Faktam, ka nepavadīts nepilngadīgais izvēlas iesniegt pieteikumu savā vārdā, nevajadzētu liegt viņam norīkot aizbildni.

- (30) Lai garantētu pieteikumu iesniedzēju tiesības, lēmumus par visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem būtu jāpieņem, pamatojoties uz faktiem, objektīvi, taisnīgi un individuāli pēc rūpīgas izskatīšanas, kurā ņem vērā pieteikuma iesniedzēja iesniegtos elementus un individuālos apstākļus. Lai nodrošinātu pieteikuma rūpīgu izskatīšanu, atbildīgajai iestādei būtu jāņem vērā attiecināma, precīza un aktuāla informācija par situāciju pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī, kas saņemta no Eiropas Patvēruma aģentūras un citiem avotiem, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos. Atbildīgajai iestādei arī būtu jāņem vērā izcelsmes valstu informācijas kopējā analīze, ko sagatavojusi Eiropas Patvēruma aģentūra. Procedūras pabeigšanas atlikšanai būtu pilnībā jāatbilst dalībvalstu pienākumiem, kas noteikti Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), un tai būtu jāatbilst tiesībām uz labu pārvaldību, neskarot šajā regulā paredzēto procedūru efektivitāti un taisnīgumu.
- (31) Lai garantētu pieteikuma iesniedzēja tiesības, lēmums par viņa pieteikumu būtu jāpasagatavo rakstveidā. Ja ar lēmumu nepiešķir starptautisko aizsardzību, pieteikuma iesniedzējam jāpaskaidro lēmums un informācija par lēmuma sekām, kā arī veids, kādā apstrīdēt šo lēmumu. Neskarot pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt dalībvalsts teritorijā un neizraidīšanas principu, šādā lēmumā var ietvert atgriešanas lēmumu, kas sagatavots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK 6. pantu, vai tos izdot kopā²⁷.
- (32) Lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieprasījumiem jāpieņem iestādēm, kuru darbiniekiem ir atbilstošas zināšanas un kuriem sniegta apmācība starptautiskās aizsardzības jomā, un kas veic savus pienākumus, pienācīgi ievērojot atbilstošus ētikas principus. Šim noteikumam būtu jāattiecas uz citu dalībvalstu iestāžu darbiniekiem un Eiropas Patvēruma aģentūras ekspertiem, kuri nolīgti, lai palīdzētu dalībvalsts atbildīgajai iestādei starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanā.
- (33) Neskarot starptautiskās aizsardzības pieteikuma atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu, gan dalībvalstu, gan pieteikumu iesniedzēju interesēs ir pieņemt lēmumu iespējami ātrākā laikā. Lai racionalizētu starptautiskās aizsardzības procedūru, būtu jānosaka administratīvās procedūras ilguma, kā arī pirmās instances apelācijas maksimālie termiņi. Šādā veidā pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu saņemt lēmumu par viņu pieteikumu iespējami visīsākajā laikā visās dalībvalstīs, tādējādi nodrošinot ātru un efektīvu procedūru.
- (34) Lai dažos gadījumos saīsinātu procedūras vispārējo ilgumu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai saskaņā ar valsts vajadzībām noteikt prioritātes starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanā, lai jebkuru pieteikumu varētu izskatīt pirms citiem iepriekš pausti pieteikumiem, neatkāpjoties no parasti piemērojamiem procedūras termiņiem, principiem un garantijām.
- (35) Pirms atbildīgās dalībvalsts noteikšanas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula)²⁸ pirmā dalībvalsts, kurā iesniegts pieteikums, pārbauda pieteikuma pieņemamību, ja par pirmo patvēruma valsti uzskata valsti, kas nav dalībvalsts vai pieteikuma iesniedzējam droša trešā valsts. Turklāt pieteikums uzskatāms par nepieņemamu, ja tas ir turpmāks pieteikums bez jauniem

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.).

²⁸ OV L [...], [...], [...] lpp.

būtiskiem elementiem vai faktiem un ja dzīvesbiedra, partnera vai pilngadīga vai nepilngadīga apgādājamā atsevišķs pieteikums nav uzskatāms par pamatotu.

- (36) Pirmās patvēruma valsts koncepcija būtu jāpieņem kā nepieņemamības atzīšanas pamats, ja pamatoti var pieņemt, ka cita valsts varētu piešķirt aizsardzības statusu saskaņā ar Ženēvas konvencijas materiālo tiesību normām, vai pieteikuma iesniedzējam varētu nodrošināt pietiekamu aizsardzību minētajā valstī. Dalībvalstīm jo īpaši nebūtu jāizskata pieteikums pēc būtības, ja pirmā patvēruma valsts ir piešķirusi pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu vai pietiekamu cita veida aizsardzību. Dalībvalstīm būtu jāturpina rīkoties uz minētā pamata vienīgi tad, ja tās, tostarp vajadzības gadījumā vai objektīvu iemeslu dēļ, pamatojoties uz pierādījumiem, kas saņemti no attiecīgās trešās valsts, ir pārliecinājušās, ka saskaņā ar Ženēvas konvenciju pieteikuma iesniedzējam ir piešķirts un tiks saglabāts aizsardzības statuss minētajā valstī vai ka viņam bija un būs pieejama pietiekama cita veida aizsardzība, jo īpaši attiecībā uz likumīgu uzturēšanos, pienācīgu piekļuvi darba tirgum, uzņemšanas iespējām, veselības aprūpi un izglītību, kā arī tiesībām uz ģimenes apvienošanas saskaņā ar starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.
- (37) Drošas trešās valsts koncepcija būtu jāpieņem kā nepieņemamības atzīšanas pamats, ja pieteikuma iesniedzējs savas saistības dēļ ar trešo valsti, tostarp to, kurā viņš bija tranzītā, varētu pamatoti pieprasīt aizsardzību tajā un ir pamats uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzēju varētu uzņemt vai atkārtoti uzņemt minētajā valstī. Dalībvalstīm būtu jāturpina rīkoties uz minētā pamata vienīgi tad, ja tās, tostarp vajadzības gadījumā vai objektīvu iemeslu dēļ, pamatojoties uz pierādījumiem, kas saņemti no attiecīgās trešās valsts, ir pārliecinājušās, ka pieteikuma iesniedzējam būs iespēja saņemt aizsardzību saskaņā ar Ženēvas konvencijas materiālo tiesību normām vai ka viņam bija un būs pieejama pietiekama aizsardzība, jo īpaši attiecībā uz likumīgu uzturēšanos, pienācīgu piekļuvi darba tirgum, uzņemšanas iespējām, veselības aprūpi un izglītību, kā arī tiesībām uz ģimenes apvienošanas saskaņā ar starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.
- (38) Starptautiskās aizsardzības pieteikums ir jāizskata pēc būtības, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula). Izskatīšana pēc būtības nav nepieciešama, ja pieteikums ir jāatzīst par nepieņemamu saskaņā ar šo regulu. Ja pēc *prima facie* vērtējuma ir skaidrs, ka pieteikumu var noraidīt kā acīmredzami nepamatotu, pieteikumu var noraidīt uz minētā pamata, neizskatot tā pieņemamību.
- (39) Pieteikuma izskatīšana būtu jāpaaugrina un jāpabeidz ne ilgāk kā divu mēnešu laikā gadījumos, kad pieteikums ir acīmredzami nepamatots tā iemesla dēļ, ka tas ir ļaunprātīgs, tostarp, ja pieteikuma iesniedzējs nāk no drošas izcelsmes valsts, vai pieteikuma iesniedzējs iesniedz pieteikumu, vienīgi lai aizkavētu vai traucētu atgriešanas lēmuma izpildi, vai, ja ir nopietnas bažas par valsts vai sabiedrības drošību, vai ja pieteikuma iesniedzējs nepieprasa starptautisko aizsardzību pirmajā dalībvalstī, kurā viņš iecerojis, vai likumīgas dzīvesvietas dalībvalstī, vai ja pieteikuma iesniedzējs, kura pieteikums tiek izskatīts un kurš ir paudis pieteikumu citā dalībvalstī vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās dokumentiem, tiek nosūtīts atpakaļ saskaņā ar Dublīnas regulu. Pēdējā gadījumā pieteikuma izskatīšanu nepaaugrina, ja pieteikuma iesniedzējs spēj iesniegt attaisnotu pamatojumu aizceļošanai uz citu dalībvalsti bez atļaujas, pieteikuma paušanai citā dalībvalstī vai iemesliem, kāpēc kompetentās iestādes nevarēja sazināties ar viņu, piemēram, viņš nebija pietiekami un savlaicīgi informēts par saviem pienākumiem. Turklāt paātrinātu

procedūru var piemērot nepavadītiem nepilngadīgajiem vienīgi konkrētos apstākļos, kas norādīti šajā regulā.

- (40) Daudzi starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiek pausti pie dalībvalsts robežas vai tās tranzīta zonā, pirms pieņemts lēmums par pieteikuma iesniedzēja ieceļošanu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nodrošināt iesnieguma pieņemamības pārbaudi vai izskatīšanu pēc būtības, kā rezultātā būtu iespējams pieņemt lēmumu par šādiem pieteikumiem minētajās zonās skaidri noteiktos apstākļos. Robežprocedūrai nebūtu jānorit ilgāk par četrām nedēļām, un pēc šā termiņa pieteikuma iesniedzējiem būtu jāļauj ieceļot dalībvalsts teritorijā. Robežprocedūru var piemērot vietās, kas atrodas valsts robežas vai tranzīta zonas tuvumā vienīgi gadījumos, kad pierobežas vai tranzīta zonā pieteikumus iesniedz pieteikuma iesniedzēju nesamērīgi liels skaits. Robežprocedūru var piemērot nepavadītiem nepilngadīgajiem vienīgi konkrētos apstākļos, kas norādīti šajā regulā.
- (41) Sabiedriskās kārtības jēdziens *inter alia* var attiekties uz sodāmību par smaga nozieguma izdarīšanu.
- (42) Ja pieteikuma iesniedzējs var norādīt pamatotu iemeslu, ieceļošanas dokumentu neesamībai vai viltotu dokumentu izmantošanai pašai par sevi nevajadzētu nozīmēt to, ka automātiski tiek piemērota paātrināta procedūra vai robežprocedūra.
- (43) Ja pieteikuma iesniedzējs pats skaidri atsaucis savu pieteikumu vai neizpilda pienākumus, kas noteikti šajā regulā, Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) vai Direktīvā XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva), un līdz ar to pieteikums uzskatāms par netieši atsauktu, nevajadzētu turpināt pieteikuma izskatīšanu, un tas būtu jānoraida kā atsaukts vai pārtraukts, un visi citi pieteikumi, kurus iesniedzis tas pats pieteikuma iesniedzējs dalībvalstī pēc šāda lēmuma, uzskatāmi par turpmākiem pieteikumiem. Tomēr netiešai atsaukšanai nebūtu jānotiek automātiski, un pieteikuma iesniedzējam būtu jādod iespēja ziņot atbildīgajai iestādei un pierādīt, ka pienākumu neizpildes iemesls nebija no viņa atkarīgs.
- (44) Ja pieteikuma iesniedzējs pauž turpmāku pieteikumu, neiesniedzot jaunus pierādījumus vai faktus, kas būtiski palielinātu viņa iespējas saņemt starptautiskās aizsardzības saņēmēja statusu vai kas saistīti ar iemesliem, kuru dēļ iepriekšējais pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams, minētajam turpmākajam pieteikumam nepiemēro jaunu pilnīgu izskatīšanas procedūru. Šādos gadījumos pēc sākotnējās izskatīšanas pieteikumi būtu jānoraida kā nepieņemami vai acīmredzami nepamatoti, ja pieteikums ir tik skaidri bez pamatojuma vai ļaunprātīgs, ka tam nav reālu izredžu gūt panākumus saskaņā ar *res judicata* principu. Sākotnējo izskatīšanu veic, pamatojoties uz rakstveida iesniegumiem un personisku interviju, taču personisku interviju var neveikt tajos gadījumos, kad rakstveida iesniegumi ļauj secināt, ka pieteikums nesatur jaunus būtiskus elementus vai faktus vai ka tas ir acīmredzami bez pamatojuma un tam nav izredžu gūt panākumus. Turpmāku pieteikumu gadījumā ir pieļaujami izņēmumi attiecībā uz personas tiesībām palikt dalībvalsts teritorijā, ja turpmāks pieteikums tiek noraidīts kā nepieņemams vai nepamatots, vai otrā vai nākamo turpmāku iesniegumu gadījumā — tiklīdz pieteikums ir pausts jebkurā dalībvalstī pēc galīga lēmuma, ar kuru iepriekšējais turpmākais pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams, nepamatots vai acīmredzami nepamatots.
- (45) Svarīgs apsvērums attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatotību ir pieteikuma iesniedzēja drošība viņa izcelsmes valstī. Tā kā Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) mērķis ir nodrošināt augstu konvergenci trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku kvalificēšanā par starptautiskās aizsardzības

statusa saņēmējiem, ar šo regulu nosaka vienotus kritērijus trešo valstu noteikšanai par drošas izcelsmes valstīm, un, tā kā ir jānostiprina drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošana kā nozīmīgs rīks nepamatotu pieteikumu ātras apstrādes nodrošināšanai, ar šo regulu nosaka drošu izcelsmes valstu kopēju ES sarakstu.

- (46) Apstāklis, ka trešā valsts ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, nekalpo kā minētās valsts valstspiederīgo drošības absolūta garantija un tādējādi neatbrīvo no uzdevuma veikt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja atbilstošu, individuālu pārbaudi. Izvērtējumā, kas ir šīs noteikšanas pamatā, var ņemt vērā vienīgi vispārējos civilos, tiesiskos un politiskos apstākļus minētajā valstī un to, vai vajāšanas, spīdzināšanas vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas dalībniekiem praksē piemēro sodus, ja viņus minētajā valstī atzīst par atbildīgiem. Šā iemesla dēļ attiecīgā valsts vairs nav uzskatāma par drošu attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, ja viņš norāda nopietnus iemeslus, kas liek uzskatīt, ka attiecīgā valsts viņa konkrētajā gadījumā vairs nav droša.
- (47) Šī Regula paredz, ka drošas trešās valstis ir jānosaka Savienības līmenī. Trešās valstis vajadzētu noteikt par drošām trešām valstīm Savienības līmenī ar šīs regulas grozījumiem, pamatojoties uz šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem un pēc rūpīga, uz pierādījumiem balstīta novērtējuma veikšanas, kas ietver rūpīgu izpēti un plašu apspriešanos ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- (48) ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta un ES kopējā drošu trešo valstu saraksta izveidei vajadzētu novērst dažas pašreizējās atšķirības dalībvalstu drošo valstu sarakstos. Lai gan dalībvalstīm būtu jāsauglabā tiesības piemērot vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj valsts līmenī noteikt kā drošas izcelsmes valstis trešās valstis, kuras Savienības līmenī nav noteiktas kā drošas trešās valstis un nav minētas ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, šādai valstu vienotai noteikšanai vai kopēja saraksta izveidei vajadzētu nodrošināt, ka visās dalībvalstīs attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kuru izcelsmes valstis ir minētajā sarakstā vai kuri ir saistīti ar drošu trešo valsti, koncepcija tiek piemērota vienādi. Tam vajadzētu sekmēt konvergenci procedūru piemērošanā un arī atturēt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus no sekundāras pārvietošanās. Šā iemesla dēļ iespēja izmantot valstu sarakstus vai apzīmējumus būtu jāizbeidz piecu gadu laikā no šīs regulas spēkā stāšanās.
- (49) Komisijai ar Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzību būtu regulāri jāpārskata situācija trešās valstīs, kuras atzītas par drošām trešām valstīm Savienības līmenī vai kuras ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā. Ja šādā trešā valstī negaidīti pasliktinās situācija, Komisijai ar deleģētu aktu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu uz ierobežotu laikposmu būtu jāaptur minētās trešās valsts atzīšana par drošu trešo valsti Savienības līmenī vai šīs trešās valsts atrašanās ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā. Turklāt šādā gadījumā Komisijai vajadzētu ierosināt grozījumus, lai trešā valsts vairs netiktu atzīta par drošu trešo valsti Savienības līmenī vai arī tiktu svītrotā no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta trīs mēnešos pēc tāda deleģētā akta pieņemšanas, ar kuru aptur trešās valsts statusu.
- (50) Minētā pamatotā novērtējuma nolūkā Komisijai būtu jāņem vērā virkne tās rīcībā esošu informācijas avotu, jo īpaši tās gada progresa ziņojumi par trešām valstīm, kuras Eiropadome atzinusi par kandidātvalstīm, regulārie ziņojumi no Eiropas Ārējās darbības dienesta un informācija no dalībvalstīm, Eiropas Patvēruma aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos, Eiropas Padomes un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām. Komisijai vajadzētu būt iespējai

pagarināt atcelšanas termiņu trešās valsts atzīšanai par drošu trešo valsti Savienības līmenī vai tās svītrotāšanai no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta līdz sešiem mēnešiem ar iespēju vienu reizi atjaunot minēto pagarinājumu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.

- (51) Kad deleģētā akta termiņš un tā pagarinājums beidzas, bet jauns deleģētais akts netiek pieņemts, trešās valsts atzīšana par drošu valsti Savienības līmenī vai tās atrašanās ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā vairs nebūtu jāatceļ. Tas ir jāveic, neskarot ierosinātos grozījumus par trešās valsts svītrotāšanu no sarakstiem.
- (52) Komisijai ar Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzību būtu regulāri jāpārskata situācija trešās valstīs, kas svītrotas no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta vai drošu trešo valstu saraksta, tostarp, ja dalībvalsts informē Komisiju, ka tā, pamatojoties uz rūpīgu novērtējumu, uzskata, ka pēc izmaiņām attiecīgās trešās valsts situācijā tā atbilst šajā regulā ietvertajiem nosacījumiem, lai tiktu uzskatīta par drošu. Šādā gadījumā dalībvalstis varētu attiecīgo trešo valsti uzskatīt par drošu izcelsmes valsti vai drošu trešo valsti savas valsts līmenī vienīgi tad, ja Komisija neizvirza iebildumus pret šādu apzīmējumu. Ja Komisija uzskata, ka šie nosacījumi ir izpildīti, tā var ierosināt grozījumus par trešo valstu atzīšanu par drošām Savienības līmenī vai to iekļaušanu ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā.
- (53) Jautājumā par drošām izcelsmes valstīm, ņemot vērā Tieslietu un iekšlietu padomes 2015. gada 20. jūlija sanāksmes secinājumus, kuros dalībvalstis vienojās, ka prioritāte būtu jāpiešķir visu dalībvalstu novērtējumam par Rietumbalkānu drošību, Eiropas Patvēruma padome 2015. gada 2. septembrī organizēja ekspertu sanāksmi ar dalībvalstīm, kuras gaitā tika panākta plaša vienprātība par to, ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova^{*29}, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne un Serbija būtu jāuzskata par drošām izcelsmes valstīm šīs regulas izpratnē.
- (54) Pamatojoties uz virkni informācijas avotu, tostarp jo īpaši uz ziņojumiem no Eiropas Ārējās darbības dienesta un informāciju no dalībvalstīm, Eiropas Patvēruma aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos, Eiropas Padomes un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām, tiek uzskatīts, ka vairākas trešās valstis kvalificējas kā drošas izcelsmes valstis.
- (55) Attiecībā uz Albāniju juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus četros no 150 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 7,8 % (1040) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Albānijas pilsoņi. Vismaz astoņas dalībvalstis Albāniju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti.

²⁹

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/99 un Starptautiskās tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Eiropadome Albāniju ir atzinusi par kandidātvalsti. Novērtēšanas brīdī Albānija atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Albānijai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.

- (56) Attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu tās konstitūcija nodrošina pamatu pilnvaru sadalei starp valsts vēsturiskajām tautām. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus piecos no 1196 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 4,6 % (330) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Bosnijas un Hercegovinas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Bosniju un Hercegovinu ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti.
- (57) Attiecībā uz bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina galvenie materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus sešos no 502 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 0,9 % (70) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas pilsoņi. Vismaz septiņas dalībvalstis bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir atzinusi par kandidātvalsti. Novērtēšanas brīdī Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību. Bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (58) Attiecībā uz Kosovu* juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti. Kosovas* nepievienošanās attiecīgajiem starptautiskajiem cilvēktiesību instrumentiem, piemēram, ECTK, ir saistīta ar starptautiskas vienprātības trūkumu attiecībā uz tās kā suverēnas valsts statusu. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai

vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības noteiktā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 6,3 % (830) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Kosovas* pilsoņi. Vismaz sešas dalībvalstis Kosovu* ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti.

- (59) Šī regula neskar dalībvalstu nostājas par Kosovas statusu, par ko lēmumu pieņems saskaņā ar dalībvalstīs pieņemto praksi un starptautiskajām tiesībām. Pie tam neviens šajā regulā lietotais termins, formulējums vai definīcija neparedz to, ka Savienība atzītu Kosovu par neatkarīgu valsti vai kāda dalībvalsts atzītu Kosovu par tādu, ja dalībvalsts nav to izdarījusi. Konkrēti, vārda “valstis” lietojums neparedz neatkarīgas valsts atzīšanu.
- (60) Attiecībā uz Melnkalni juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus vienā no 447 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 3,0 % (40) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Melnkalnes pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Melnkalni ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Melnkalni ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Novērtēšanas brīdī Melnkalne atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību. Melnkalnei saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (61) Attiecībā uz Serbiju Konstitūcija nodrošina pamatu minoritāšu grupu pašpārvaldei tādās jomās kā izglītība, valodas lietojums, informācija un kultūra. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 16 no 11 490 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības noteiktā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 1,8 % (400) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Serbijas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Serbiju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Serbiju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Novērtēšanas brīdī Serbija atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē

demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību. Serbijai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.

- (62) Attiecībā uz Turciju juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 94 no 2899 pieteikumiem. Nav ziņu par savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumiem uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 23,1 % (310) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Turcijas pilsoņi. Viena dalībvalstis Turciju ir norādījusi kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Turciju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu Turcija pietiekami atbilda politiskajiem kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Turcijai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (63) Attiecībā uz bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusa atņemšanu, un jo īpaši ņemot vērā regulārus statusa pārskatus, kas veicami saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka personas, kas saņem starptautisku aizsardzību, ir pienācīgi informētas par iespējamu viņu statusa atkārtotu izskatīšanu un ka tām tiek dota iespēja paust savu viedokli saprātīgā termiņā rakstveida ziņojumā un personiskā intervijā, pirms iestādes pieņem pamatotu lēmumu atņemt viņu statusu.
- (64) Lēmumiem, kas pieņemti par starptautisko aizsardzību, tostarp lēmumiem par pieteikuma skaidru vai netiešu atsaukšanu, un lēmumiem par bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusa atņemšanu, būtu jābūt jāpiemēro efektīva tiesiskā aizsardzība tiesā atbilstīgi visām hartas 47. pantā noteiktajām prasībām un nosacījumiem. Lai nodrošinātu procedūras efektivitāti, pieteikuma iesniedzējam būtu jāiesniedz savs pieteikums noteiktajā termiņā. Lai pieteikuma iesniedzējs varētu ievērot minētos termiņus un lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi izskatīšanai tiesā, viņam būtu jābūt pieejamai palīdzībai, ko sniedz tulks, kā arī bezmaksas juridiskai palīdzībai un pārstāvībai.
- (65) Lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, viņam būtu jāatļauj palikt dalībvalsts teritorijā līdz pirmā līmeņa pārsūdzības iesniegšanas termiņa beigām un, ja šīs tiesības izmantotas, noteiktajā termiņā līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam. Tikai atsevišķos šajā regulā noteiktos gadījumos pārsūdzības atliekošais spēks nav automātisks, un pieteikuma iesniedzējam būtu jāpieprasa tiesai uzturēšanās tiesības līdz atgriešanas lēmumam, vai tiesa šādā nolūkā rīkotos pēc savas iniciatīvas. Ja tiek izdarīts izņēmums tiesībās uz tiesisko aizsardzību ar automātisku iedarbības spēku, pieteikuma iesniedzējam būtu pienācīgi jāgarantē aizstāvības tiesības, nodrošinot viņam nepieciešamos tulka pakalpojumus un juridisku palīdzību, kā arī dodot pieteikuma iesniedzējam pietiekami daudz laika prasījuma sagatavošanai tiesai. Turklāt tiesai šajā sakarā būtu jāspēj izskatīt lēmumu,

ar kuru atsakās piešķirt starptautisku aizsardzību faktiski un juridiski. Pieteikuma iesniedzējam būtu jāļauj palikt teritorijā līdz procedūras iznākumam, kas noteiks, vai viņš ir tiesīgs tur palikt. Taču šāds lēmums būtu jāpieņem viena mēneša laikā.

- (66) Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt vienlīdzību piedāvājumu izskatīšanā un starptautiskās aizsardzības kopīgās procedūras efektivitāti, termiņi būtu jānosaka ne tikai administratīvajai procedūrai, bet arī pārsūdzības posmam, vismaz ciktāl tas attiecas uz pirmo pārsūdzības posmu. Tas būtu jāveic, neskarot pieteikuma pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu, un tādējādi gadījumos, kas ietver sarežģītus faktiskus vai juridiskus jautājumus, būtu jā saglabā zināma elastība.
- (67) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 72. pantu šī regula neietekmē dalībvalstu to pienākumu izpildi, kuri attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības nodrošināšanu.
- (68) Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)³⁰ attiecas uz personas datu apstrādi dalībvalstīs saistībā ar šīs regulas piemērošanu.
- (69) Jebkura personas datu apstrāde, ko veic Eiropas Patvēruma aģentūra šīs regulas regulējuma ietvaros, būtu jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001³¹, kā arī Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (ES Patvēruma aģentūras regula)³², un jo īpaši ievērojot vajadzības un proporcionalitātes principu.
- (70) Visi personas dati, kas iegūti, reģistrējot vai iesniedzot starptautiskās aizsardzības pieteikumu un personiskās intervijas laikā, būtu uzskatāmi par klienta lietas daļu, un tie būtu jāglabā vairākus gadus, jo trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kas pieprasa starptautisku aizsardzību vienā dalībvalstī, var mēģināt pieprasīt starptautisku aizsardzību citā dalībvalstī vai iesniegt turpmākus pieteikumus tajā pašā vai citā dalībvalstī turpmākajos gados. Ņemot vērā, ka vairums trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas uzturējušies Savienībā vairākus gadus, iegūst pastāvīgā iedzīvotāja statusu dalībvalstī vai dalībvalsts pilsonību desmit gadu laikā no brīža, kad viņiem tika piešķirta starptautiskā aizsardzība, šo periodu uzskata par laika periodu, kādā ir jāglabā personas dati, tostarp pirkstu nospiedumi un sejas attēli.
- (71) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, jo īpaši attiecībā uz informācijas sniegšanu, dokumentu izsniegšanu pieteikuma iesniedzējiem un pasākumiem attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kuriem nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas, tostarp nepilngadīgām personām, īstenošanas pilnvaras būtu jānodod Komisijai. Šīs pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulu (ES) Nr. 182/2011³³, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu.
- (72) Lai reaģētu uz negaidītām negatīvām izmaiņām trešā valstī, kas atzīta par drošu trešo valsti Savienības līmenī vai iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā,

³⁰ OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti (OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.).

³² OV L [...], [...], [...] lpp.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

tiesības pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu būtu jānodod Komisijai attiecībā uz šādas trešās valsts atzīšanas par drošu trešo valsti Savienības līmenī statusa apturēšanu vai šīs trešās valsts svītrosānu no ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā uz sešiem mēnešiem, ja Komisija saskaņā ar pamatotu novērtējumu uzskata, ka šajā regulā noteiktie kritēriji vairs netiek ievēroti. Komisijai jo īpaši svarīgi ir veikt atbilstīgas apspriešanās tās sagatavošanās darbā, tostarp ekspertu līmenī, un šādām apspriešanām jānotiek saskaņā ar principiem, kuri noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku regulējumu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaikus ar dalībvalstu ekspertiem, un to ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

- (73) Šī regula neattiecas uz procedūrām starp dalībvalstīm, ko reglamentē Regula (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).
- (74) Šī regula būtu jāpiemēro pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas Regula (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula), papildus minētās regulas noteikumiem un neskarot tos.
- (75) Šīs regulas piemērošana būtu regulāri jāizvērtē.
- (76) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, noteikt kopīgas procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka šīs regulas mēroga un ietekmes dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā paredzēto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (77) [Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, minētās dalībvalstis ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]

VAI

[Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, šīs dalībvalstis nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tām nav saistoša un nav jāpiemēro.]

VAI

[(XX) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro.]

(XX) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija (ar ... vēstuli) ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]

VAI

[(XX) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste (ar... vēstuli) ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

(XX) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro.]

(78) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tāpēc Dānijai tā nav saistoša vai nav jāpiemēro.

(79) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Jo īpaši šī regula cenšas nodrošināt, lai pilnībā tiktu respektēta cilvēka cieņa un veicināta hartas 1., 4., 8., 18., 19., 21., 23., 24. un 47. panta piemērošana,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido kopīgu procedūru starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, kas minēta Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).

2. pants

Darbības joma

1. Šo regulu piemēro visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas pausti dalībvalstu teritorijā, tostarp pie ārējās robežas, dalībvalstu teritoriālajos ūdeņos vai tranzīta zonās, kā arī starptautiskās aizsardzības atņemšanai.
2. Šo regulu nepiemēro starptautiskās aizsardzības pieteikumiem un diplomātiskā vai teritoriālā patvēruma pieprasījumiem, kas iesniegti dalībvalstu pārstāvniecībās.

3. pants

Pieteikuma darbības jomas paplašināšana

Dalībvalstis var nolemt piemērot šo regulu aizsardzības pieteikumiem, uz kuriem neattiecas Regula (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).

4. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā izmanto šādas definīcijas, kas minētas Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 2. pantā:
 - (a) “Ženēvas konvencija”;

- (b) “bēglis”
- (c) “starptautiskās aizsardzības saņēmējs”;
- (d) “starptautiskā aizsardzība”;
- (e) “bēgļa statuss”
- (f) “alternatīvas aizsardzības statuss”;
- (g) “nepilngadīgais”;
- (h) “nepavadīts nepilngadīgais”.

2. Papildus 1. pantā minētajām izmanto šādas definīcijas:

- (a) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” jeb “ieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, lai saņemtu bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu;
- (b) “ieteikuma iesniedzējs” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas paudis starptautiskās aizsardzības ieteikumu, attiecībā uz kuru vēl nav pieņemts galīgs lēmums;
- (c) “ieteikuma iesniedzējs, kuram vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas” ir ieteikuma iesniedzējs, kura spējas izmantot tiesības un pildīt pienākumus saskaņā ar šo regulu ir ierobežotas konkrētu apstākļu dēļ;
- (d) “galīgais lēmums” ir lēmums par to, vai trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam var tikt piešķirts bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statuss saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), tostarp lēmums par ieteikuma noraidīšanu kā nepieļaujams vai lēmums, ar kuru ieteikumu noraida kā tieši atsauktu vai pārtrauktu un kuru vairs nevar pārsūdzēt attiecīgajā dalībvalstī;
- (e) “atbildīgā iestāde” ir jebkura ar tieslietām saistīta vai administratīva struktūra dalībvalstī, kas atbildīga par starptautiskās aizsardzības ieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta šādos gadījumos pieņemt lēmumus pirmajā instancē;
- (f) “aizbildnis” ir persona vai organizācija, kas norīkota palīdzēt nepavadītiem nepilngadīgajam un pārstāvēt viņu šajā regulā paredzētajās procedūrās nolūkā nodrošināt bērna intereses un viņa labklājību kopumā un vajadzības gadījumā īstenot nepilngadīgā tiesībspēju un rīcībspēju;
- (g) “starptautiskās aizsardzības atņemšana” ir atbildīgās iestādes lēmums atcelt, izbeigt vai atteikties pagarināt personas bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu;
- (h) “palikt dalībvalstī” nozīmē palikt tās dalībvalsts teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonā, kurā pausts starptautiskās aizsardzības ieteikums vai kurā tas tiek izskatīts;
- (i) “turpmāks ieteikums” ir starptautiskās aizsardzības ieteikums, kas pausts pēc tam, kad ir pieņemts galīgais lēmums par iepriekšēju ieteikumu, tostarp gadījumos, kad ieteikums ir noraidīts kā skaidri atsaukts vai pārtraukts pēc tā netiešas atsaukšanas;
- (j) “atbildīgā dalībvalsts” ir dalībvalsts, kas atbild par ieteikuma izskatīšanu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).

5. pants

Atbildīgās iestādes

1. Katra dalībvalsts ieceļ atbildīgo iestādi. Atbildīgā iestāde veic šādus uzdevumus:
 - (a) saņem, reģistrē un izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumus;
 - (b) pieņem lēmumus par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem;
 - (c) pieņem lēmumus par personas bēgļa vai alternatīvas aizsardzības statusa atcelšanu, izbeigšanu vai atteikšanos to pagarināt saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).
2. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgajai iestādei tiek piešķirti atbilstoši līdzekļi, tostarp pietiekami kompetenti darbinieki, lai pildītu tās uzdevumus saskaņā ar šo regulu. Šai nolūkā dalībvalstis regulāri novērtē atbildīgās iestādes vajadzības, lai nodrošinātu, ka tā vienmēr spēj efektīvi apstrādāt starptautiskās aizsardzības pieteikumus, jo īpaši, kad vienlaicīgi tiek iesniegts nesamērīgi liels skaits pieteikumu.
3. Uzdevums saņemt un reģistrēt starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kā arī informēt pieteikuma iesniedzējus par to, kur un kā iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ir šādām iestādēm:
 - (a) robežsardze;
 - (b) policija;
 - (c) imigrācijas iestādes;
 - (d) par aizturēšanas vietām atbildīgās iestādes.Dalībvalstis var uzticēt šos uzdevumus arī citām iestādēm.
4. Atbildīgās dalībvalsts atbildīgajai iestādei starptautiskās aizsardzības pieteikumu saņemšanā, reģistrēšanā un izskatīšanā var palīdzēt:
 - (a) kādas citas dalībvalsts iestādes, kurām minētajā dalībvalstī uzticēts uzdevums saņemt, reģistrēt vai izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus;
 - (b) Eiropas Patvēruma aģentūras nosūtītie eksperti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (ES Patvēruma aģentūras regula).
5. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgās iestādes darbiniekiem vai jebkuras citas iestādes darbiniekiem, kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikumu saņemšanu un reģistrēšanu saskaņā ar 3. punktu, ir atbilstīgas zināšanas un tie ir pienācīgi apmācīti un instruēti savu pienākumu izpildei, piemērojot šo regulu.

6. pants

Konfidencialitātes princips

1. Iestādes, kas piemēro šo regulu, nodrošina tās informācijas konfidencialitāti, kuru tās saņem, pildot savus pienākumus.
2. Visā starptautiskās aizsardzības procedūrā un pēc galīgā lēmuma par pieteikumu pieņemšanas iestādes neveic šādas darbības:
 - (a) neatklāj informāciju par individuāliem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem vai faktu, ka pieteikums ir pausts, iespējamiem vajātājiem vai personām, kas varētu būt nodarījušas smagu kaitējumu;

- (b) neiegūst informāciju no iespējamajiem vajātājiem vai personām, kas varētu būt nodarījušas smagu kaitējumu tādā veidā, lai šādas personas tiktu tieši informētas par faktu, ka konkrētais pieteikuma iesniedzējs ir paudis pieteikumu, kā arī, ja šādi tiktu kaitēts pieteikuma iesniedzēja vai viņa apgādājamo fiziskajai veselībai vai to viņa ģimenes locekļu brīvībai un drošībai, kas joprojām dzīvo izcelsmes valstī.

II NODAĻA

PAMATPRINCIPI UN GARANTIJAS

I IEDAĻA

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

7. pants

Pieteikuma iesniedzēju pienākumi

1. Pieteikuma iesniedzējs pauž savu pieteikumu pirmajā dalībvalstī, kurā viņš iecerojis vai kurā viņš uzturas likumīgi, vai arī pauž pieteikumu tajā dalībvalstī, kas paredzēta Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) 4. pantā.
2. Pieteikuma iesniedzējs sadarbojas ar atbildīgajām iestādēm, lai tās varētu noskaidrot viņa identitāti, kā arī reģistrēt pieteikumu, nodrošināt iespēju to iesniegt un izskatīt šādā veidā:
 - (a) iesniedzot ziņas, kas norādītas 27. panta 1. punkta otrās daļas a) un b) apakšpunktā;
 - (b) ļaujot iegūt pirkstu nospiedumus un sejas attēlu saskaņā ar Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (*Eurodac* regula) noteikto;³⁴
 - (c) iesniedzot savu pieteikumu noteiktajā termiņā saskaņā ar 28. pantu un iesniedzot visus elementus, kas ir viņa rīcībā un ir nepieciešami pieteikuma pamatojumam;
 - (d) nododot savā rīcībā esošos dokumentus, kas saistīti ar šā pieteikuma izskatīšanu.
3. Ja pieteikuma iesniedzējs atsakās sadarboties un neiesniedz informāciju, kas vajadzīga pieteikuma izskatīšanai, un neļauj noņemt savus pirkstu nospiedumus vai iegūt sejas attēlu, un atbildīgās iestādes ir pienācīgi informējušas minēto personu par tās pienākumiem un ir nodrošinājušas, ka minētajai personai ir bijusi reāla iespēja izpildīt šos pienākumus, viņa pieteikums ir noraidāms kā pārtraukts saskaņā ar 39. pantā minēto procedūru.
4. Pieteikuma iesniedzējs informē tās dalībvalsts atbildīgo iestādi, kurā viņam ir jāzturas, par savu dzīvesvietu vai adresi, vai tālruņa numuru, ar kura palīdzību atbildīgā iestāde vai citas kompetentās iestādes ar viņu var sazināties. Viņš informē atbildīgo iestādi par izmaiņām šajās ziņās. Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums saņemt paziņojumus pēdējā dzīvesvietā vai adresē, kuru viņš attiecīgi norādījis, jo īpaši, ja viņš iesniedz pieteikumu saskaņā ar 28. pantu.

³⁴

OV L [...], [...], [...] lpp.

5. Pieteikuma iesniedzējs paliek tās dalībvalsts teritorijā, kur viņam ir jāuzturas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).
6. Pieteikuma iesniedzējs ievēro pienākumu regulāri ziņot kompetentajām iestādēm vai ierasties personīgi bez kavēšanās vai noteiktajā laikā, vai palikt norādītajā vietā dalībvalsts teritorijā saskaņā ar Direktīvu XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva), kā noteikusi dalībvalsts, kurā viņam jāuzturas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).
7. Ja tas ir vajadzīgs pieteikuma izskatīšanai, atbildīgās iestādes var pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs un priekšmeti, kas atrodas pie viņa, tiktu pārmeklēti. Neskarot jebkādu pārmeklēšanu, ko veic drošības apsvērumu dēļ, pieteikuma iesniedzēja pārmeklēšanu saskaņā ar šo regulu veic tā paša dzimuma persona, pilnā mērā ievērojot cilvēka cieņas un fiziskās un psiholoģiskās neaizskaramības principus.

8. pants

Vispārīgas garantijas pieteikuma iesniedzējiem

1. III nodaļā minētās administratīvās procedūras laikā pieteikuma iesniedzēji saņem garantijas, kas noteiktas šā panta 2. līdz 8. punktā.
2. Atbildīgā iestāde informē pieteikuma iesniedzējus valodā, kādu viņi saprot vai ko var pamatot uzskatīt par viņiem saprotamu, par:
 - (a) tiesībām iesniegt individuālu pieteikumu;
 - (b) procedūrām, kuras jāievēro;
 - (c) viņu tiesībām un pienākumiem procedūras laikā, tostarp pienākumu palikt tās dalībvalsts teritorijā, kurā viņiem jāuzturas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula);
 - (d) iespējamām sekām, ja viņi neievēros savus pienākumus un nesadarbosies ar iestādēm;
 - (e) procedūras termiņiem;
 - (f) viņu rīcībā esošajiem līdzekļiem, lai izpildītu pienākumu iesniegt elementus, kas norādīti Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 4. pantā;
 - (g) pieteikuma skaidras vai netiešas atsaukšanas sekām;
 - (h) atbildīgās iestādes lēmuma iznākumu, šāda lēmuma iemesliem, kā arī lēmuma, ar kuru atsaka starptautisku aizsardzību, sekām un šāda lēmuma pārsūdzības iespējām.

Pirmajā daļā minētā informācija ir jāsniedz savlaicīgi, lai pieteikuma iesniedzējiem nodrošinātu iespēju izmantot viņiem šajā regulā garantētās tiesības un pienācīgi izpildīt 7. pantā noteiktos pienākumus.

3. Atbildīgā iestāde pieteikuma iesniedzējiem nodrošina tulka pakalpojumus, lai viņi varētu iesniegt savu lietu atbildīgajai iestādei, kā arī tiesām gadījumos, kad atbilstīga saziņa bez minētajiem pakalpojumiem nav iespējama. Mutiskās tulkošanas pakalpojumus apmaksā no valsts līdzekļiem.
4. Atbildīgā iestāde pieteikuma iesniedzējiem nodrošina iespēju sazināties ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos vai jebkuru citu

organizāciju, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem sniedz juridiskus padomus vai citas konsultācijas pieteikuma iesniedzējiem.

5. Atbildīgā iestāde nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem un attiecīgā gadījumā viņu juridiskajiem konsultantiem vai citiem padomdevējiem ir piekļuve informācijai, kas minēta 33. panta 2. punkta e) apakšpunktā un kas vajadzīga pieteikumu izskatīšanai, un informācijai, kuru sniedz 33. panta 3. punktā minētie eksperti, ja atbildīgā iestāde ir ņēmusi vērā minēto informāciju, pieņemot lēmumu par viņu pieteikumu.
6. Atbildīgā iestāde savlaicīgi paziņo pieteikuma iesniedzējiem atbildīgās iestādes lēmumu par viņu pieteikumu. Ja aizbildnis, juridiskais konsultants vai cits padomdevējs likumīgi pārstāv pieteikuma iesniedzēju, atbildīgā iestāde var izvēlēties paziņot par lēmumu šai personai, nevis pieteikuma iesniedzējam.

9. pants

Tiesības palikt dalībvalstī pieteikuma izskatīšanas laikā

1. Pieteikuma iesniedzējiem atļauj palikt dalībvalstī vienīgi procedūras nolūkā, līdz atbildīgā iestāde pieņem lēmumu saskaņā ar III nodaļā noteiktajām administratīvajām procedūrām.
2. Tiesības palikt dalībvalstī nerada tiesības saņemt uzturēšanās atļauju, un tās nedod pieteikuma iesniedzējam tiesības ceļot uz citas dalībvalsts teritoriju bez atļaujas, kā minēts Direktīvas XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva) 6. pantā.
3. Dalībvalstu atbildīgās iestādes var atsaukt pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt to teritorijā administratīvās procedūras laikā, ja:
 - (a) persona iesniedz turpmāku pieteikumu saskaņā ar 42. pantu un saskaņā ar 43. pantā minētajiem nosacījumiem.
 - (b) persona tiek attiecīgi nodota vai izdota citai dalībvalstij saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi³⁵ vai trešai valstij, vai starptautiskajām krimināltiesām.
4. Dalībvalsts var izdot pieteikuma iesniedzēju trešai valstij saskaņā ar 3. punkta b) apakšpunktu vienīgi tad, ja atbildīgā iestāde ir pārliecinājusies, ka izdošanas lēmuma rezultāts nebūs tieša vai netieša izraidīšana, pārkāpjot minētās dalībvalsts starptautiskās un Savienības regulējumā noteiktās saistības.

II IEDAĻA

PERSONISKAS INTERVIJAS

10. pants

Intervija par pieļaujamību

1. Pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikuma pieļaujamību, pieteikuma iesniedzējam dod iespēju ierasties uz interviju par viņa pieteikuma pieļaujamību.

³⁵ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp.).

2. Intervijā par pieļaujamību pieteikuma iesniedzējam dod iespēju paust pamatotus iemeslus tam, kāpēc 36. panta 1. punktā norādītie pieļaujamības pamati nebūtu piemērojami viņa konkrētajiem apstākļiem.

11. pants

Intervija par pieteikuma būtību

1. Pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu pēc būtības, pieteikuma iesniedzējam dod iespēju piedalīties intervijā par viņa pieteikuma būtību.
2. Intervijā par pieteikuma būtību pieteikuma iesniedzējam dod pienācīgu iespēju izklāstīt elementus, kas vajadzīgi, lai pamatotu viņa pieteikumu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), un pieteikuma iesniedzējs pēc iespējas pilnīgāk izklāsta visus elementus, kas ir viņa rīcībā. Pieteikuma iesniedzējam dod iespēju sniegt paskaidrojumu par iespējami trūkstošiem elementiem vai jebkādam neatbilstībām vai pretrunām pieteikuma iesniedzēja apgalvojumos.
3. Persona, kas vada interviju par pieteikuma būtību, nav militārajā vai tiesībaizsardzības formas tērpā.

12. pants

Prasības attiecībā uz personiskām intervijām

1. Pieteikuma iesniedzējam dod iespēju tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu saskaņā ar šajā regulā paredzētajiem noteikumiem.
2. Personiskās intervijas veic apstākļos, kas nodrošina pienācīgu konfidencialitāti un ļauj pieteikuma iesniedzējiem paust viņu pieteikumu iemeslus vispusīgā veidā.
3. Personiskās intervijas veic atbildīgās iestādes darbinieki, kuriem var palīdzēt 5. panta 4. punkta a) apakšpunktā minēto citu dalībvalstu iestāžu darbinieki vai eksperti, kurus nodarbina Eiropas Patvēruma aģentūra un kas minēti 5. panta 4. punkta b) apakšpunktā.
4. Ja starptautiskajai aizsardzībai vienlaikus piesakās trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku nesamērīgs skaits un tas atbildīgajai iestādei praktiski apgrūtina iespēju veikt savlaicīgas personiskās intervijas ar katru pieteikumu iesniedzēju, atbildīgajai iestādei šādas intervijas var palīdzēt veikt 5. panta 4. punkta a) apakšpunktā minēto citu dalībvalstu iestāžu darbinieki vai eksperti, kurus nosūta Eiropas Patvēruma aģentūra un kas minēti 5. panta 4. punkta b) apakšpunktā.
5. Personisko interviju var neveikt situācijās, kad atbildīgā iestāde:
 - (a) var pieņemt pozitīvu lēmumu attiecībā uz bēgļa statusu vai lēmumu, ar kuru paziņo par pieteikuma pieļaujamību, pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem; vai
 - (b) uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja stāvoklis nav piemērots tam, lai viņu intervētu, vai viņu nav iespējams intervēt sakarā ar pastāvīgiem apstākļiem, ko viņš nevar kontrolēt.

Personiskās intervijas neveikšana saskaņā ar b) apakšpunktu atbildīgās iestādes lēmumu neietekmē nelabvēlīgi. Minētā iestāde nodrošina pieteikuma iesniedzējam reālu iespēju sniegt turpmāku informāciju. Ja pastāv šaubas par pieteikuma iesniedzēja veselības stāvokli, atbildīgā iestāde konsultējas ar medicīnas speciālistu, lai noteiktu, vai stāvoklis, kas padara pieteikuma iesniedzēju par nepiemērotu intervijas sniegšanai vai nespējīgu sniegt interviju, ir īslaicīgs vai ilgstošs.

6. Persona, kas veic interviju, ir kompetenta, lai ņemtu vērā personiskos un vispārējos apstākļus, kas saistīti ar pieteikumu, tostarp pieteikuma iesniedzēja kultūras izcelsmi, vecumu, dzimumu, seksuālo orientāciju, dzimumidentitāti un neaizsargātību. Darbinieki, kas intervē pieteikuma iesniedzējus, vispārīgi pārzina arī problēmas, kuras varētu negatīvi ietekmēt pieteikuma iesniedzēju spēju sniegt interviju, piemēram, pazīmes, ka pieteikuma iesniedzējs agrāk varētu būt bijis pakļauts spīdzināšanai.
7. Darbinieki, kas intervē pieteikuma iesniedzējus, tostarp Eiropas Patvēruma aģentūras nosūtīti eksperti, ir iepriekš saņēmuši atbilstīgu apmācību, kurā ietverti Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Eiropas Patvēruma aģentūras regula) 7. panta 5. punktā noteiktie elementi, tostarp tie, kas attiecas uz starptautiskajiem cilvēktiesību aizsardzības tiesību aktiem, Savienības patvēruma tiesību aktiem un noteikumiem par piekļuvi starptautiskās aizsardzības procedūrai, tostarp personām, kurām varētu būt vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas.
8. Personiskajai intervijai tiek nodrošināts tulks, kas spēj nodrošināt atbilstīgu saziņu starp pieteikuma iesniedzēju un personu, kas veic interviju. Saziņa notiek valodā, kurai priekšroku dod pieteikuma iesniedzējs, ja vien nepastāv kāda cita valoda, kuru viņš saprot un kurā viņš ir spējīgs skaidri sazināties.

Ja pieteikuma iesniedzējs pieprasa, atbildīgā iestāde nodrošina, ka pieteikuma iesniedzēju intervē un tulkošanas pakalpojumus sniedz tā paša dzimuma persona, ja tas ir iespējams un ja atbildīgā iestāde uzskata, ka šāda pieprasījuma iemesli ir saistīti ar grūtībām, kuru dēļ pieteikuma iesniedzējs nevarētu saprotami izklāstīt sava pieteikuma iemeslus vispusīgā veidā.
9. Personiskās intervijas neveikšana nekavē atbildīgo iestādi pieņemt lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

13. pants

Ziņojums par personisko interviju un tās ierakstīšana

1. Atbildīgā iestāde vai cita iestāde, vai eksperti, kas tai palīdz veikt personisko interviju vai veic personisko interviju, sagatavo rūpīgu un ar faktiem pamatotu ziņojumu par visiem būtiskajiem elementiem vai katras personiskās intervijas protokolu.
2. Personisko interviju ieraksta, izmantojot audio vai audiovizuālus ierakstīšanas līdzekļus. Pieteikuma iesniedzēju par to informē pirms ieraksta.
3. Pieteikuma iesniedzējam personiskās intervijas beigās vai noteiktā laikposmā līdz atbildīgās iestādes lēmuma pieņemšanai ir iespēja mutiski izteikt piezīmes vai sniegt rakstveida precizējumus par kļūdainiem tulkojumiem vai pārpratumiem ziņojumā vai protokolā. Šādā nolūkā pieteikuma iesniedzējs tiek informēts par visu ziņojuma saturu vai protokola būtiskajiem elementiem, vajadzības gadījumā ar tulka palīdzību.

Pieteikuma iesniedzēju tad aicina apstiprināt, ka ziņojuma vai protokola saturs pareizi atspoguļo personisko interviju.

4. Ja pieteikuma iesniedzējs atsakās apstiprināt to, ka ziņojuma vai protokola saturs pareizi atspoguļo personisko interviju, viņa atteikšanās iemeslus ieraksta pieteikuma iesniedzēja lietā. Šāda atteikšanās nekavē atbildīgo iestādi pieņemt lēmumu par pieteikumu.
5. Pieteikuma iesniedzējiem un to juridiskajiem konsultantiem vai citiem padomdevējiem ir piekļuve ziņojumam vai protokolam un ierakstam, pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu.
6. Ja pieteikumu izskata paātrinātā izskatīšanas procedūrā, atbildīgā iestāde var dot iespēju piekļūt ziņojumam par ierakstu vai tā protokolam laikā, kad tiek pieņemts lēmums.
7. Atbildīgās iestādes glabā ierakstu vai protokolu desmit gadus no galīgā lēmuma pieņemšanas. Ierakstu izdzēš šā termiņa beigās vai, ja tas ir saistīts ar personu, kas ieguvusi pilsonību jebkurā dalībvalstī pirms šā termiņa beigām, tiklīdz dalībvalsts uzzinājusi, ka attiecīgā persona ir ieguvusi šādu pilsonību.

III IEDAĻA

JURIDISKĀS PALĪDZĪBAS UN PĀRSTĀVĪBAS NODROŠINĀŠANA

14. pants

Tiesības uz juridisku palīdzību un pārstāvību

1. Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi visos procedūras posmos efektīvi konsultēties ar juridisko konsultantu vai citu padomdevēju, kuru pieļauj vai atļauj valsts tiesību akti, par jautājumiem, kas saistīti ar viņu pieteikumiem.
2. Neskarot pieteikuma iesniedzēja tiesības izvēlēties savu juridisko konsultantu vai citu padomdevēju par saviem līdzekļiem, pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību visos procedūras posmos saskaņā ar 15. līdz 17. pantu. Pieteikuma iesniedzēju informē par tiesībām pieprasīt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību visos procedūras posmos.

15. pants

Bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība

1. Dalībvalstis pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma nodrošina bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību administratīvajā procedūrā, kas minēta III nodaļā, un pārsūdzības procedūrā, kas minēta V nodaļā.
2. Administratīvās procedūras nolūkā bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība ietver vismaz:
 - (a) informācijas sniegšanu par procedūru, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja individuālos apstākļus;
 - (b) palīdzību pieteikuma paušanā un personiskajā intervijā, tostarp vajadzības gadījumā dalību personiskajā intervijā;

- (c) lēmuma par atteikumu piešķirt starptautisku aizsardzību iemeslu un seku skaidrojumu, kā arī informāciju par minētā lēmuma pārsūdzību.
3. Bez maksas juridisko palīdzību un pārstāvību administratīvajā procedūrā var nenodrošināt, ja:
- (a) pieteikuma iesniedzējam pašam ir pietiekami līdzekļi;
 - (b) uzskatāms, ka pieteikumam nav reālu izredžu uz panākumiem;
 - (c) pieteikums ir turpmāks pieteikums.
4. Pārsūdzības procedūras nolūkā bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība ietver vismaz vajadzīgo procesuālo dokumentu sagatavošanu, pārsūdzības sagatavošanu un piedalīšanos tiesas uzklaušīšanā pieteikuma iesniedzēja vārdā.
5. Bez maksas juridisko palīdzību un pārstāvību pārsūdzības procedūrā var nenodrošināt, ja:
- (a) pieteikuma iesniedzējam pašam ir pietiekami līdzekļi;
 - (b) uzskatāms, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu uz panākumiem;
 - (c) pārsūdzība vai izskatīšana ir otrajā vai augstākā instancē, kas paredzēta saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp atkārtota uzklaušīšana vai pārsūdzības izskatīšana.

Ja lēmumu nepiešķirt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pieņem iestāde, kas nav tiesa, pamatojoties uz to, ka tiek uzskatīts, ka pieteikumam nav reālu izredžu uz panākumiem, pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pret šādu lēmumu, un šādā nolūkā viņš ir tiesīgs lūgt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.

16. pants

Juridiskās palīdzības un pārstāvības apjoms

1. Juridiskais konsultants vai cits padomdevējs, kuru kā tādu pieļauj vai atļauj valsts tiesību akti un kurš sniedz palīdzību vai pārstāv pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar valsts tiesību aktu noteikumiem, var piekļūt informācijai, kas ietverta pieteikuma iesniedzēja lietā un uz kuras pamata ir pieņemts lēmums vai tiks pieņemts lēmums.
2. Atbildīgā iestāde var liegt piekļuvi informācijai pieteikuma iesniedzēja lietā, ja šādas informācijas vai avotu atklāšana varētu kaitēt valsts drošībai, to organizāciju vai personu drošībai, kas sniedz informāciju, vai to personu drošībai, uz ko informācija attiecas, vai ja varētu tikt kompromitētas izmeklēšanas intereses saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, ko veic dalībvalstu kompetentās iestādes, vai dalībvalstu starptautiskās attiecības. Šādos gadījumos atbildīgā iestāde:
- (a) nodrošina tiesām piekļuvi šādai informācijai vai avotiem pārsūdzības procesā; un
 - (b) nodrošina, ka tiek ievērotas pieteikuma iesniedzēja tiesības uz aizstāvību.

Attiecībā uz b) apakšpunktu piekļuvi šādai informācijai vai avotiem atbildīgā iestāde var jo īpaši piešķirt juridiskajam konsultantam vai citam padomdevējam, kas ir izgājis drošības pārbaudi, ciktāl informācija ir saistīta ar pieteikuma izskatīšanu vai lēmuma pieņemšanu par starptautiskās aizsardzības atņemšanu.

3. Juridiskais konsultants vai cits padomdevējs, kas sniedz palīdzību vai pārstāv pieteikuma iesniedzēju, var piekļūt slēgtajām zonām, piemēram, aizturēšanas vietām un tranzīta zonām, lai varētu konsultēt minēto pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar Direktīvu XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva).
4. Pieteikuma iesniedzējam ir atļauts ierasties uz personisko interviju kopā ar juridisko konsultantu vai citu padomdevēju, kuru kā tādu atļauj vai pieļauj valsts tiesību akti. Juridiskais konsultants vai cits padomdevējs ir tiesīgs iejaukties personiskās intervijas laikā.
5. Atbildīgā iestāde var pieprasīt pieteikuma iesniedzēja klātbūtni personiskajā intervijā, pat ja viņu saskaņā ar valsts tiesību aktu noteikumiem pārstāv juridiskais konsultants vai padomdevējs, un var pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs personīgi atbild uz uzdotajiem jautājumiem.
6. Neskarot 22. panta 5. punktu, juridiskā konsultanta vai cita padomdevēja neesamība neliedz atbildīgajai iestādei veikt personisku interviju ar pieteikuma iesniedzēju.

17. pants

Bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības nodrošināšanas nosacījumi

1. Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību sniedz juridiskie konsultanti vai citi padomdevēji, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir tiesīgi palīdzēt pieteikumu iesniedzējiem vai pārstāvēt viņus, vai nevalstiskas organizācijas, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir atļauts sniegt konsultāciju pakalpojumus vai nodrošināt pārstāvību.
2. Dalībvalstis paredz īpašus procesuālus noteikumus par bezmaksas juridiskas palīdzības un pārstāvības pieprasījumu reģistrēšanu un izskatīšanu saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, vai tās piemēro valstīs spēkā esošos noteikumus, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, ja minētie noteikumi nepadara bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību neiespējamu vai pārāk sarežģītu.
3. Dalībvalstis var arī noteikt finansiālus ierobežojumus vai termiņus bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības sniegšanai ar noteikumu, ka šādi ierobežojumi patvaļīgi neierobežo juridiskās palīdzības un pārstāvības pieejamību. Nosakot maksu un citus izdevumus, attieksme pret pieteikuma iesniedzējiem nav mazāk labvēlīga par attieksmi, ar kādu izturas pret to valstspiederīgajiem jautājumos saistībā ar juridisko palīdzību.
4. Dalībvalstis var prasīt, lai tām pilnīgi vai daļēji atlīdzina jebkurus radušos izdevumus, ja un kad pieteikuma iesniedzēja finansiālais stāvoklis ir ievērojami uzlabojies vai ja lēmums segt šādus izdevumus ir pieņemts, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja sniegtu nepatiesu informāciju.

18. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos loma

1. Dalībvalstis ļauj Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstajam komisāram bēgļu jautājumos:
 - (a) piekļūt pieteikuma iesniedzējiem, tostarp tiem, kas atrodas uzņemšanas centros, aizturēšanas iestādēs, pie robežas un tranzīta zonās;

- (b) piekļūt informācijai par starptautiskās aizsardzības individuāliem pieteikumiem, procedūras gaitu un pieņemtajiem lēmumiem ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs tam piekrīt;
 - (c) veicot uzraudzības pienākumus saskaņā ar Ženēvas konvencijas 35. pantu, paust savus uzskatus jebkurai kompetentai iestādei par starptautiskās aizsardzības individuāliem pieteikumiem jebkurā procedūras posmā.
2. Šā panta 1. punkts attiecas arī uz organizāciju, kas attiecīgās dalībvalsts teritorijā darbojas Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos vārdā saskaņā ar vienošanos ar šo dalībvalsti.

IV IEDAĻA

ĪPAŠAS GARANTIJAS

19. pants

Pieteikuma iesniedzēji, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas

1. Atbildīgā iestāde rūpīgi izvērtē, vai pieteikuma iesniedzējam ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas. Minēto novērtējumu var iekļaut pašreizējās valsts procedūrās vai Direktīvas XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva) 21. pantā minētajā novērtējumā, un tas nav jāveic kā administratīva procedūra.
Šāda novērtējuma nolūkā atbildīgā iestāde ievēro 20. pantā noteiktos vispārīgos principus īpašu procesuālo vajadzību novērtēšanai.
2. Ja pieteikuma iesniedzēji ir atzīti par pieteikuma iesniedzējiem, kam vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, viņi saņem pienācīgu atbalstu, kas visas patvēruma procedūras laikā ļauj viņiem izmantot tiesības un pildīt pienākumus, kas paredzēti šajā regulā.
3. Ja šādu pienācīgu atbalstu nevar sniegt saistībā ar 40. pantā minēto paātrināto izskatīšanas procedūru un 41. pantā minēto robežprocedūru, jo īpaši tad, ja atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikuma iesniedzējam spīdzināšanas, izvarošanas vai cita veida nopietnas psiholoģiskas, fiziskas vai seksuālas vardarbības dēļ vai dzimumnozieguma dēļ ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, atbildīgā iestāde nepiemēro vai pārtrauc piemērot šīs procedūras pieteikuma iesniedzējam.
4. Komisija īstenošanas aktos var precizēt informāciju un īpašus pasākumus pieteikuma iesniedzēju, tostarp nepavadītu nepilngadīgo, procesuālo vajadzību novērtēšanai un apmierināšanai. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 58. pantā minēto pārbaudes procedūru.

20. pants

Īpašu procesuālo vajadzību novērtēšanas vispārīgie principi

1. Pieteikumu iesniedzēju ar īpašām procesuālām vajadzībām identificēšanas procesu uzsāk iestādes, kas atbild par pieteikumu saņemšanu un reģistrēšanu, tiklīdz pieteikums pausts, un to turpina atbildīgā iestāde, kad pieteikums ir iesniegts.
2. Reģistrējot pieteikumu, iestāžu darbinieki, kas atbild par pieteikumu saņemšanu un reģistrāciju, norāda, vai pieteikuma iesniedzējs liecina par pirmajām neaizsargātības pazīmēm, kuru dēļ varētu būt vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas un kuras ir

secināmas no fiziskām pazīmēm vai pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem vai uzvedības.

Informācija, ka pieteikuma iesniedzējs liecina par pirmajām neaizsargātības pazīmēm, iekļaujama pieteikuma iesniedzēja lietā kopā ar pieteikuma iesniedzēja neaizsargātības pazīmju aprakstu, kuru dēļ varētu būt vajadzīgas īpašas procesuālas garantijas.

Dalībvalstis nodrošina, ka 5. pantā minēto iestāžu darbinieki ir apmācīti identificēt pieteikuma iesniedzēju pirmās neaizsargātības pazīmes, kuru dēļ varētu būt vajadzīgas īpašas procesuālas garantijas, un ka viņi saņem norādes šādā nolūkā.

3. Ja ir pazīmes, ka pieteikuma iesniedzējs varētu būt bijis spīdzināšanas, izvarošanas vai citu smagu psiholoģiskās, fiziskās, seksuālās vardarbības vai dzimumnozieguma upuris, un tas var negatīvi ietekmēt viņa spēju efektīvi piedalīties procedūrā, atbildīgā iestāde nosūta pieteikuma iesniedzēju pie ārsta vai psihologa viņa psiholoģiskā un fiziskā stāvokļa turpmākai novērtēšanai.

Šādas pārbaudes rezultātu atbildīgā iestāde ņem vērā, lemjot par īpašām procedūrām, kādas varētu nodrošināt pieteikuma iesniedzējam.

Minētā pārbaude notiek, neskarot 23. pantā un 24. pantā minēto medicīnisko pārbaudi.

4. Atbildīgās iestādes apmierina vajadzību pēc īpašām procesuālajām garantijām, kā noteikts šajā pantā, pat ja šāda vajadzība konstatēta vēlākā procedūras posmā, nesākot starptautiskās aizsardzības procedūru no jauna.

21. pants

Garantijas nepilngadīgajiem

1. Piemērojot šo regulu, dalībvalstis pirmām kārtām ņem vērā bērna intereses.
2. Atbildīgā iestāde nodrošina nepilngadīgajam iespēju piedalīties personiskā intervijā, tostarp, ja pieteikums ir pausts viņa vārdā saskaņā ar 31. panta 6. punktu un 32. panta 1. punktu, izņemot, ja tas acīmredzami nav bērna interesēs. Šādā gadījumā atbildīgā iestāde pamato lēmumu par iespējas nedošanu nepilngadīgajam piedalīties personiskā intervijā.

Personiskas intervijas veic persona, kam ir nepieciešamās zināšanas par nepilngadīgo īpašajām vajadzībām, un tās veic bērniem piemērotā un situācijai atbilstošā veidā.

3. Lēmumu par nepilngadīgā pieteikumu sagatavo atbildīgās iestādes darbinieks, kam ir nepieciešamās zināšanas par nepilngadīgo tiesībām un īpašajām vajadzībām.

22. pants

Īpašas garantijas nepavadītiem nepilngadīgajiem

1. Atbildīgās iestādes, cik drīz vien iespējams, bet ne vēlāk kā piecas darba dienas no brīža, kad nepavadīts nepilngadīgais pauž pieteikumu, norīko personu vai organizāciju par viņa aizbildni.

Ja par pārstāvi ir norīkota organizācija, tā ieceļ personu, kas ir atbildīga par aizbildņa pienākumu veikšanu.

Atbildīgā iestāde nekavējoties informē nepavadītu nepilngadīgo par aizbildņa norīkošanu.

2. Atbildīgā iestāde informē aizbildni par visiem būtiskajiem faktiem, procedūras posmiem un termiņiem, kas skar nepavadītu nepilngadīgo.
3. Aizbildnis nolūkā aizstāvēt bērna intereses un vispārēju nepavadīta nepilngadīgā labklājību:
 - (a) pārstāv nepavadītu nepilngadīgo un palīdz viņam šajā regulā paredzētajās procedūrās, un
 - (b) nodrošina, lai nepavadīts nepilngadīgais varētu izmantot šajā regulā paredzētās tiesības un izpildīt tajā noteiktos pienākumus.
4. Aizbildnis veic savus pienākumus saskaņā ar bērna interešu principu; viņam ir nepieciešamās zināšanas un par viņu oficiālos reģistros nav ierakstu saistībā ar tādu noziedzīgu nodarījumu vai pārkāpumu izdarīšanu, kas vērsti pret bērniem.

Personu, kas darbojas kā aizbildnis, nomaina, kad atbildīgās iestādes uzskata, ka tā nav pienācīgi izpildījusi aizbildņa uzdevumus. Par aizbildņiem nenorīko organizācijas vai indivīdus, kuru intereses ir vai varētu būt pretrunā nepavadīta nepilngadīgā interesēm.
5. Atbildīgās iestādes vienlaikus neuztic aizbildnim atbildību par tik nesamērīgi daudziem nepavadītiem nepilngadīgajiem, ka viņš nespētu efektīvi pildīt savus uzdevumus.

Dalībvalstis norīko struktūras vai personas, kas atbild par aizbildņa pienākumu izpildi un regulāru uzraudzību un kontroli pār to, vai aizbildņi apmierinoši izpilda savus uzdevumus. Minētās struktūras vai personas izskata sūdzības, kuras nepavadīti nepilngadīgie iesnieguši par saviem aizbildņiem.
6. Aizbildnis informē nepavadītu nepilngadīgo par personiskās intervijas nozīmi un iespējamām sekām un vajadzības gadījumā informē par to, kā sagatavoties personiskajai intervijai. Aizbildnis un attiecīgā gadījumā juridiskais konsultants vai cits padomdevējs, kuru kā tādu pieļauj vai atļauj valsts tiesību akti, piedalās minētajā intervijā, un viņam ir iespēja uzdot jautājumus vai sniegt komentārus, ciktāl to atļauj persona, kas veic interviju. Atbildīgā iestāde var pieprasīt nepavadīta nepilngadīgā klātbūtni personiskajā intervijā, pat ja ir ieradies aizbildnis.

V IEDAĻA

MEDICĪNISKĀS PĀRBAUDES

23. pants

Medicīniskās pārbaudes

1. Ja atbildīgā iestāde uzskata, ka tas ir būtiski, lai izvērtētu starptautiskās aizsardzības pieteikumu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), un pieteikuma iesniedzējs piekrīt, tā organizē pieteikuma iesniedzēja medicīnisko pārbaudi attiecībā uz pazīmēm un simptomiem, kas varētu norādīt uz agrāk veiktu vajāšanu vai nodarītu smagu kaitējumu.

2. Medicīniskās pārbaudes veic kvalificēti medicīnas speciālisti. Dalībvalstis var noteikt tos medicīnas speciālistus, kuri drīkst veikt šādas medicīniskās pārbaudes. Minētās medicīniskās pārbaudes apmaksā no valsts līdzekļiem.
3. Ja medicīniskā pārbaude saskaņā ar 1. punktu netiek veikta, atbildīgā iestāde informē pieteikuma iesniedzēju par to, ka viņi pēc savas iniciatīvas un uz sava rēķina var organizēt medicīnisko pārbaudi attiecībā uz pazīmēm un simptomiem, kas varētu norādīt uz agrāk veiktu vajāšanu vai nodarītu smagu kaitējumu.
4. Medicīniskās pārbaudes rezultātus iesniedz atbildīgajai iestādei, cik drīz vien iespējams, un atbildīgā iestāde tos izvērtē kopā ar pārējiem pieteikuma elementiem.
5. Pieteikuma iesniedzēja atteikšanās iziet medicīnisko pārbaudi neliedz atbildīgajai iestādei pieņemt lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

24. pants

Nepavadītu nepilngadīgo medicīniskās pārbaudes

1. Medicīniskās pārbaudes var izmantot, lai noteiktu nepavadītu nepilngadīgo vecumu saistībā ar pieteikuma izskatīšanu, ja pēc pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem vai citām attiecīgām pazīmēm, tostarp psihosociāla novērtējuma, ir šaubas par to, vai pieteikuma iesniedzējs ir vai nav sasniedzis 18 gadu vecumu. Ja medicīniskās pārbaudes iznākums nav pārliecinošs vai norāda uz vecuma posmu līdz 18 gadu vecumam, dalībvalstis pieņem, ka pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgs.
2. Medicīnisko pārbaudi, ar kuru nosaka nepavadītu nepilngadīgo vecumu, neveic bez viņu vai viņu aizbildņu piekrišanas.
3. Visas medicīniskās pārbaudes veic, pilnībā ievērojot personas cieņu un ar vismazāk invazīviem paņēmieniem, un pārbaudes veic kvalificēti medicīnas speciālisti, nodrošinot, lai pārbaudžu rezultāti būtu pēc iespējas uzticamāki.
4. Ja medicīnisko pārbaudi izmanto, lai noteiktu nepavadītu nepilngadīgo vecumu, atbildīgā iestāde nodrošina, lai nepavadītie nepilngadīgie tiktu informēti pirms viņu starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas valodā, kādu viņi saprot vai ko var pamatoti uzskatīt par viņiem saprotamu, par iespēju, ka viņu vecumu varētu noteikt medicīniskā pārbaudē. Tas ietver informāciju par pārbaudes metodi un iespējamo medicīniskās pārbaudes rezultātu ietekmi uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kā arī par iespēju atteikties no medicīniskās pārbaudes un sekām, kas varētu rasties, ja nepavadīts nepilngadīgais vai viņa aizbildnis viņa vārdā atsakās no medicīniskās pārbaudes.
5. Nepavadītu nepilngadīgo vai viņu aizbildņu atteikumu piedalīties medicīniskajā pārbaudē var uzskatīt vienīgi par atspēkojamu pieņēmumu, ka pieteikuma iesniedzējs nav nepilngadīgs, un tas neliedz atbildīgajai iestādei pieņemt lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
6. Dalībvalsts atzīst citu dalībvalstu pieņemtos lēmumus par vecumu, pamatojoties uz medicīnisku pārbaudi, kas veikta atbilstīgi šim pantam un izmantojot valsts tiesību aktos atzītas metodes.

III NODAĻA

ADMINISTRATĪVAIS PROCESS

I IEDAĻA

PIEKĻUVE PROCEDŪRAI

25. pants

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma paušana

1. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu pauž, kad trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks atbildīgās iestādes vai citu 5. panta 3. vai 4. punktā minēto iestāžu amatpersonām izsaka vēlmi pieteikties starptautiskajai aizsardzībai.
Ja minētajām amatpersonām ir šaubas, vai attiecīgo paziņojumu uzskatīt par pieteikumu, tās nepārprotami jautā personai, vai tā vēlas saņemt starptautisko aizsardzību.
2. Ja trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks pauž starptautiskās aizsardzības pieteikumu, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par minēto pieteikumu viņu uzskata par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju.

26. pants

Atbildīgo iestāžu uzdevumi, kad ir pausts pieteikums

1. Iestādes, kas atbild par pieteikumu saņemšanu un reģistrāciju:
 - (a) informē pieteikuma iesniedzējus par viņu tiesībām un pienākumiem, kas jo īpaši noteikti 27., 28. un 31. pantā par pieteikumu reģistrāciju un iesniegšanu, 7. pantā par pieteikuma iesniedzēju pienākumiem un šo pienākumu neizpildes sekām, 9. pantā par pieteikuma iesniedzēja tiesībām palikt atbildīgās dalībvalsts teritorijā un 8. pantā par vispārējām garantijām pieteikuma iesniedzējiem;
 - (b) reģistrē pieteikumu saskaņā ar 27. pantu;
 - (c) reģistrējot pieteikumu, informē pieteikuma iesniedzēju, kur un kā iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu;
 - (d) informē par pieteikumu iestādes, kas atbild par uzņemšanas apstākļiem saskaņā ar Direktīvu XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva).
2. Komisija īstenošanas aktos var precizēt informācijas saturu, kas sniedzama pieteikuma iesniedzējam, paužot pieteikumu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 58. pantā minēto pārbaudes procedūru.

27. pants

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācija

1. Iestādes, kas atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikumu saņemšanu un reģistrāciju, reģistrē pieteikumu nekavējoties un ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā no tā paušanas. Tās reģistrē arī šādu informāciju:
 - (a) pieteikuma iesniedzēja vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu un datumu, dzimumu, tautību un citus personas datus;
 - (b) pieteikuma iesniedzēja personu apliecinoša dokumenta vai ceļošanas dokumenta veidu un numuru;
 - (c) pieteikuma datumu, vietu, kur pieteikums pausts, un iestādi, kurā pieteikums pausts.

Ja a) un b) apakšpunktos norādītās ziņas dalībvalstis ir ieguvušas pirms pieteikuma paušanas, tās nepieprasa iesniegt atkārtoti.
2. Ja informāciju iegūst atbildīgā iestāde vai cita iestāde, kas tai palīdz izskatīt pieteikumu, izskatīšanai nepieciešamās papildu ziņas var iegūt arī reģistrācijas laikā.
3. Ja starptautiskajai aizsardzībai vienlaicīgi piesakās trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku nesamērīgi liels skaits un tas praksē apgrūtina pieteikumu reģistrēšanu trīs darba dienu laikā no pieteikuma paušanas, dalībvalstu iestādes var pagarināt šo termiņu līdz desmit darba dienām.
4. Atbildīgās iestādes glabā visas 1. punktā minētās datu kopas un citus attiecīgus datus, kas iegūti saskaņā ar 2. punktu, desmit gadus no galīgā lēmuma. Datus dzēš šā termiņa beigās vai, ja tie attiecas uz par personu, kas ieguvusi pilsonību jebkurā dalībvalstī pirms šā termiņa beigām, tiklīdz dalībvalsts uzzinājusi, ka attiecīgā persona ir ieguvusi šādu pilsonību.

28. pants

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana

1. Pieteikuma iesniedzējs iesniedz pieteikumu desmit darba dienās no pieteikuma reģistrācijas ar noteikumu, ka viņam tiek nodrošināta reāla iespēja to izdarīt minētajā termiņā.
2. Iestāde, kas atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikumu saņemšanu un reģistrāciju, nodrošina pieteikuma iesniedzējam reālu iespēju iesniegt pieteikumu 1. punktā noteiktā termiņā.
3. Ja starptautiskajai aizsardzībai vienlaicīgi piesakās trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku nesamērīgi liels skaits un tas praksē apgrūtina iespēju iesniegt pieteikumu 1. punktā noteiktajā termiņā, atbildīgā iestāde piedāvā pieteikuma iesniedzējam reālu iespēju iesniegt pieteikumu ne vēlāk kā vienu mēneša laikā no pieteikuma reģistrēšanas.
4. Iesniedzot pieteikumu, pieteikuma iesniedzējiem ir jāiesniedz visi Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 4. panta 1. punktā minētie elementi, kas vajadzīgi viņu pieteikumu pamatošanai. Pēc pieteikuma iesniegšanas līdz lēmuma pieņemšanai par pieteikumu saskaņā ar administratīvo procedūru pieteikuma iesniedzējiem ir atļauts iesniegt papildu elementus, kas attiecas uz pieteikuma izskatīšanu.

Iestāde, kas atbild par starptautisko pieteikumu saņemšanu un reģistrāciju, informē pieteikuma iesniedzēju, ka pēc lēmuma pieņemšanas par pieteikumu viņš var iesniegt

vienīgi jaunus elementus, kas attiecas uz viņa pieteikuma izskatīšanu un par kuriem viņam iepriekš nebija informācijas, vai kuri saistīti ar viņa apstākļu maiņu.

5. Starptautiskās aizsardzības pieteikumus iesniedz personīgi un tam paredzētā vietā. Minētajā nolūkā, kad pieteikums ir reģistrēts, pieteikuma iesniedzējam rezervē laiku to iestāžu apmeklējumam, kuras atbild par pieteikuma iesniegšanu.
6. Atbildīgās iestādes glabā 4. punktā minētos datus desmit gadus no galīgā lēmuma pieņemšanas. Datus dzēš šā termiņa beigās vai, ja tie attiecas uz personu, kas ieguvusi pilsonību jebkurā dalībvalstī pirms šā termiņa beigām, tiklīdz dalībvalsts uzzinājusi, ka attiecīgā persona ir ieguvusi šādu pilsonību.

29. pants

Dokumenti pieteikuma iesniedzējam

1. Tās dalībvalsts iestādes, kurā pausts starptautiskās aizsardzības pieteikums, reģistrējot pieteikumu, izsniedz pieteikuma iesniedzējam dokumentu, kas apliecina jo īpaši to, ka pieteikums ir pausts un ka pieteikuma iesniedzējs var palikt dalībvalsts teritorijā nolūkā iesniegt savu pieteikumu, kā noteikts šajā regulā.
2. Tās dalībvalsts iestādes, kurā iesniegts pieteikums, trīs darba dienu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas izsniedz pieteikuma iesniedzējam dokumentu uz viņa vārda, kas:
 - (a) apliecina pieteikuma iesniedzēja identitāti, ietverot vismaz ziņas, kas minētas 27. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā un kas vajadzības gadījumā ir pārbaudītas un atjauninātas, kā arī pieteikuma iesniedzēja sejas attēlu, parakstu, pašreizējo dzīvesvietu un pieteikuma iesniegšanas datumu;
 - (b) norāda dokumenta izdevējiestādi, tā izdošanas datumu un vietu un derīguma termiņu;
 - (c) apliecina personas kā pieteikuma iesniedzēja statusu;
 - (d) apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs palikt attiecīgās dalībvalsts teritorijā un norāda, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs brīvi pārvietoties visā attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai tās daļā;
 - (e) apliecina, ka dokuments nav derīgs ceļošanai, un norāda, ka pieteikuma iesniedzējam nav atļauts bez atļaujas ceļot uz citas dalībvalsts teritoriju, līdz tiek pabeigta procedūra par tās dalībvalsts noteikšanu, kas ir atbildīga par pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula);
 - (f) norāda, vai pieteikuma iesniedzējam ir atļauts sākt strādāt algotu darbu.
3. Ja atbilstīgi atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūrai saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas Regula) par atbildīgo dalībvalsti par pieteikuma izskatīšanu tiek noteikta cita dalībvalsts, minētās dalībvalsts iestādes izsniedz pieteikuma iesniedzējam 2. punktā minēto dokumentu trīs darba dienu laikā no pieteikuma iesniedzēja nodošanas attiecīgajai dalībvalstij.
4. Šā panta 2. punktā minētais dokuments ir derīgs sešus mēnešus, un šo termiņu attiecīgi pagarina, lai nodrošinātu, ka minētais dokuments ir derīgs visu laiku, kurā pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs palikt atbildīgās dalībvalsts teritorijā.

Dokumentā norādītais derīguma termiņš nerada tiesības palikt dalībvalstī, kurā minētās tiesības tika izbeigtas vai apturētas.

5. Komisija īstenošanas aktos var precizēt pieteikuma iesniedzējiem reģistrācijas un iesniegšanas brīdī izsniedzamo dokumentu formu un saturu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 58. pantā minēto pārbaudes procedūru.

30. pants

Procedūras pieejamība aizturēšanas vietās un robežšķērsošanas punktos

1. Ja ir norādes par to, ka trešās valsts valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas tiek turēti aizturēšanas vietās vai atrodas robežšķērsošanas punktos, tostarp tranzīta zonās pie ārējām robežām, varētu būt vajadzīga starptautiskā aizsardzība, atbildīgās iestādes informē viņus par iespēju pieprasīt starptautisku aizsardzību, jo īpaši, ja:
 - (a) persona varētu būt nepavadīts nepilngadīgais;
 - (b) ir acīmredzamas pazīmes, ka persona cieš no garīga rakstura vai cita veida traucējumiem, kā rezultātā tā nespēj apzināties vajadzību pēc starptautiskās aizsardzības;
 - (c) persona ir ieceļojusi no konkrētas izcelsmes valsts, un tai varētu būt vajadzīga starptautiskā aizsardzība, ņemot vērā labi zināmus situāciju minētajā trešā valstī.
2. Atbildīgās iestādes veic vajadzīgos pasākumus, lai būtu pieejami tulka pakalpojumi, kas veicinātu starptautiskās aizsardzības procedūras pieejamību.
3. Organizācijām un personām, kas sniedz padomus un konsultācijas, nodrošina efektīvu piekļuvi trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri tiek turēti aizturēšanas iestādēs vai atrodas robežšķērsošanas punktos, tostarp tranzīta zonās pie ārējām robežām.

Dalībvalstis var piemērot piekļuves ierobežojumus tad, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem tie ir vajadzīgi drošības, sabiedriskās kārtības vai attiecīgā robežšķērsošanas punkta vai aizturēšanas iestādes administratīvās pārvaldības nolūkā, ar noteikumu, ka piekļuve netiek pārmērīgi ierobežota vai padarīta par neiespējamu.

31. pants

Pieteikumi dzīvesbiedra, partnera, nepilngadīgā vai pilngadīga apgādājamā vārdā

1. Pieteikuma iesniedzējs var iesniegt pieteikumu sava dzīvesbiedra vai partnera vārdā, ar kuru viņam ir stabilas un ilgstošas attiecības, nepilngadīgā vai tiesībnespējīga un rīcībnespējīga pilngadīga apgādājamā vārdā.
2. Šā panta 1. punktā minēto dzīvesbiedru vai partneri privāti informē par attiecīgajām viņa vārdā iesniegta pieteikuma procesuālajām sekām un viņa tiesībām iesniegt atsevišķu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Ja dzīvesbiedrs vai partneris nepiekrīt pieteikuma iesniegšanai viņa vārdā, viņam dod iespēju iesniegt pieteikumu savā vārdā.
3. Ja pieteikuma iesniedzējs 28. panta 1. punktā minēto desmit darba dienu laikā neiesniedz pieteikumu sava dzīvesbiedra vai partnera vārdā, kā minēts 1. punktā, dzīvesbiedram vai partnerim dod iespēju iesniegt pieteikumu savā vārdā desmit darba dienu laikā, sākot no pirmā desmit darba dienu perioda beigām. Ja dzīvesbiedrs

vai partneris neiesniedz savu pieteikumu arī šo turpmāko desmit darba dienu laikā, pieteikumu noraida kā pārtrauktu saskaņā ar 39. pantā noteikto procedūru.

4. Ja pieteikuma iesniedzējs neiesniedz pieteikumu sava 1. punktā minētā pilngadīgā apgādājamā vārdā 28. panta 1. punktā minēto desmit darba dienu laikā, atbildīgā iestāde iesniedz pieteikumu minētā pilngadīgā apgādājamā vārdā, ja, pamatojoties uz viņa apstākļu individuālu novērtējumu, tā uzskata, ka pilngadīgajam apgādājamajam ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība.
5. Ja persona ir iesniegusi pieteikumu sava dzīvesbiedra vai partnera vārdā, ar kuru tai ir stabilas un ilgstošas partnerattiecības, vai pilngadīga tiesībnespējīga un rīcībnespējīga apgādājamā vārdā, katrai minētajai personai dod iespēju piedalīties personiskā intervijā.
6. Nepilngadīgajam ir tiesības iesniegt pieteikumu savā vārdā, ja viņam ir tiesībspēja un rīcībspēja pārstāvēt sevi procedūrās saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, vai ar pieaugušā starpniecību, kas pārstāv viņu, pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, tostarp viņa vecāku vai citu ar likumu vai saskaņā ar parāzām ieceltu aprūpētāju, vai pilngadīgu ģimenes locekļu starpniecību, ja tādi pavada nepilngadīgo, vai ar aizbildņa starpniecību, ja nepilngadīgais ir bez pavadības.
7. Attiecībā uz nepilngadīgo, kuru pavada pilngadīga persona, par nepilngadīgo atbildīgās personas iesniegts pieteikums, kā minēts 6. punktā, ir uzskatāms arī par nepilngadīgā vārdā iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
8. Ja pilngadīgā persona, kas atbild par nepilngadīgo, neiesniedz pieteikumu savā vārdā, nepilngadīgo, kuru šī persona pavada, skaidri informē par iespēju iesniegt pieteikumu savā vārdā un iesniegšanas procedūru laikā, kad tiek pausts nepilngadīgā pieteikums.
9. Ja pilngadīgā persona, kas pavada nepilngadīgo, neiesniedz pieteikumu nepilngadīgā vārdā desmit darba dienu laikā, kas noteiktas 28. panta 1. punktā, nepilngadīgo informē par iespēju iesniegt pieteikumu savā vārdā, un viņam dod iespēju to izdarīt desmit darba dienu laikā, sākot no pirmo desmit darba dienu termiņa beigām, ja viņš ir tiesībspējīgs un rīcībspējīgs rīkoties procedūrās saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem. Ja nepilngadīgais neiesniedz savu pieteikumu minēto turpmāko desmit darba dienu laikā, pieteikumu noraida kā pārtrauktu saskaņā ar 39. pantā minēto procedūru.
10. Nolūkā pieņemt lēmumu par pieteikuma pieņemamību, ja saskaņā ar 36. panta 1. punkta d) apakšpunktu atsevišķu pieteikumu iesniedz dzīvesbiedrs, partneris vai nepilngadīgais, tiek veikta starptautiskās aizsardzības pieteikuma sākotnēja izskatīšana, lai noskaidrotu, vai pastāv fakti par dzīvesbiedra, partnera vai nepilngadīgā apstākļiem, kas pamato atsevišķa pieteikuma iesniegšanu.

Ja pastāv fakti, kas saistīti ar dzīvesbiedra, partnera vai nepilngadīgā apstākļiem, kuri pamato atsevišķu pieteikumu, atsevišķo pieteikumu turpina izskatīt, lai pieņemtu lēmumu pēc būtības. Ja šādi fakti nepastāv, atsevišķais pieteikums ir noraidāms kā nepieņemams, neskarot dzīvesbiedra, partnera vai nepilngadīgā vārdā iesniegta pieteikuma pienācīgu izskatīšanu.

32. pants

Nepavadītu nepilngadīgo pieteikumi

1. Nepavadīts nepilngadīgais iesniedz pieteikumu savā vārdā, ja viņš ir tiesībspējīgs un rīcībspējīgs rīkoties procedūrās saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, vai viņa aizbildnis iesniedz to viņa vārdā. Aizbildnis palīdz un pienācīgi informē nepavadītu nepilngadīgo par to, kā un kur pieteikums iesniedzams.
2. Nepavadīta nepilngadīgā gadījumā 28. panta 1. punktā noteiktais desmit darba dienu termiņš pieteikuma iesniegšanai sākas tajā brīdī, kad nepilngadīgajam ir norīkots aizbildnis un viņš ir saticies ar nepilngadīgo. Ja aizbildnis neiesniedz pieteikumu nepavadīta nepilngadīgā vārdā minēto desmit darba dienu laikā, atbildīgā iestāde iesniedz pieteikumu minētā nepavadīta nepilngadīgā vārdā, ja, pamatojoties uz viņa apstākļu individuālu novērtējumu, tā uzskata, ka nepilngadīgajam ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība.
3. Direktīvas 2008/115/EK 10. pantā minētās iestādes ir tiesīgas iesniegt pieteikumu starptautiskajai aizsardzībai nepavadīta nepilngadīgā vārdā, ja, pamatojoties uz viņa apstākļu individuālu novērtējumu, minētās iestādes uzskata, ka nepilngadīgajam ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība.

II IEDAĻA

IZSKATĪŠANAS PROCEDŪRA

33. pants

Pieteikumu izskatīšana

1. Dalībvalstis izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumus saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām.
2. Atbildīgā iestāde pieņem lēmumus par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem pēc pieteikuma pieņemamības pienācīgas pārbaudes vai tā izskatīšanas pēc būtības. Atbildīgā iestāde izskata pieteikumus objektīvi, neitrāli un individuāli. Pieteikuma izskatīšanas nolūkā tā ņem vērā:
 - (a) attiecināmus paziņojumus un dokumentāciju, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informāciju par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;
 - (b) visu saistīto, precīzo un aktuālo informāciju par situāciju, kas izveidojusies pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, tostarp par izcelsmes valsts tiesību aktiem un noteikumiem, un veidu, kādā tie tiek piemēroti, kā arī visu citu saistīto informāciju, ko saņem no Eiropas Patvēruma aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un attiecīgajām starptautisko cilvēktiesību organizācijām vai citiem avotiem;
 - (c) izcelsmes valsts informācijas kopējo analīzi, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Eiropas Patvēruma aģentūras regula) 10. pantā;
 - (d) pieteikuma iesniedzēja individuālo stāvokli un personīgos apstākļus, tostarp tādus faktorus kā priekšvēsture, dzimums, vecums, seksuālā orientācija un dzimumidentitāte, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bijis jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;

- (e) vai darbības, kurās pieteikuma iesniedzējs bija iesaistīts kopš izcelsmes valsts pamešanas, viņš ir veicis vienīgi vai galvenokārt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanai, lai novērtētu, vai minēto darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai būtisku kaitējumu, ja viņš atgrieztos minētajā valstī;
 - (f) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību.
3. Darbiniekiem, kuri izvērtē pieteikumus un pieņem lēmumus, ir pietiekamas zināšanas par attiecīgiem standartiem, kas piemērojami patvēruma jomā, un tiesību aktiem bēgļu jautājumos. Viņiem ir iespēja vajadzības gadījumā konsultēties ar ekspertiem par konkrētiem jautājumiem, piemēram, par medicīnu, kultūru, reliģiju, ar bērniem saistītiem jautājumiem vai dzimumu jautājumiem. Vajadzības gadījumā viņi var iesniegt jautājumus Eiropas Patvēruma aģentūrai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Eiropas Patvēruma aģentūras regula) 9. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
 4. Ar pieteikumu izskatīšanu saistītos dokumentus atbildīgā iestāde tulko, ja tas ir vajadzīgs pieteikumu izskatīšanai.
 5. Starptautiskās aizsardzības pieteikumiem izskatīšanas procesā var noteikt prioritātes saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām, jo īpaši, ja:
 - (a) pieteikums šķiet pienācīgi pamatots;
 - (b) pieteikuma iesniedzējam ir īpašas uzņemšanas vajadzības Direktīvas XXX/XXX/ES (Uzņemšanas apstākļu direktīva) 20. panta izpratnē, vai viņam ir vajadzīgas īpašas procesuālas garantijas, jo īpaši, ja viņš ir nepavadīts nepilngadīgais.

34. pants

Izskatīšanas procedūras ilgums

1. Izskatīšana nolūkā noteikt, vai pieteikums ir pieņemams saskaņā ar 36. panta 1. punktu, ilgst ne vairāk kā vienu mēnesi no pieteikuma iesniegšanas.
Minētās izskatīšanas termiņš ir desmit darba dienas, ja saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) 3. panta 3. punkta a) apakšpunktu dalībvalsts, kurā pieteikums iesniegts vispirms, piemēro pirmās patvēruma valsts vai drošas trešās valsts koncepciju, kas minēta 36. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā.
2. Atbildīgā iestāde nodrošina, ka pieteikuma izskatīšana pēc būtības tiek pabeigta tik drīz, cik iespējams, bet ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pieteikuma iesniegšanas, neskarot pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu.
3. Atbildīgā iestāde var pagarināt minēto sešu mēnešu termiņu ne vairāk kā par trīs mēnešiem, ja:
 - (a) uz starptautisko aizsardzību vienlaikus pretendē nesamērīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas praksē apgrūtina procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā;
 - (b) ir izskatāmi sarežģīti faktiski vai juridiski jautājumi.
4. Ja pieteikumam piemērojama Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) izklāstītā procedūra, 2. punktā noteiktais termiņš sākas no brīža, kad saskaņā ar

minēto regulu ir noteikta par tā izvērtēšanu atbildīgā dalībvalsts, pieteikuma iesniedzējs atrodas minētās dalībvalsts teritorijā un atbildīgā iestāde par viņu ir uzņēmies atbildību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).

5. Atbildīgā iestāde var atlikt izskatīšanas procedūras pabeigšanu, ja pamatoti nav sagaidāms, ka tā varēs pieņemt lēmumu 2. punktā un 40. panta 4. punktā noteiktajos termiņos attiecībā uz paātrināto izskatīšanas procedūru, jo izcelsmes valstī ir neskaidrs stāvoklis, kas varētu būt īslaicīgs. Šādos gadījumos atbildīgā iestāde:

- (a) vismaz reizi divos mēnešos veic pārbaudes par stāvokli minētajā izcelsmes valstī;
- (b) savlaicīgi informē attiecīgos pieteikuma iesniedzējus par atlikšanas iemesliem.

Dalībvalsts saprātīgā laikā informē Komisiju un Eiropas Patvēruma aģentūru par procedūru atlikšanu attiecībā uz minēto izcelsmes valsti. Jebkurā gadījumā atbildīgā iestāde pabeidz izskatīšanas procedūru 15 mēnešos no pieteikuma iesniegšanas.

III IEDAĻA

LĒMUMI PAR PIETEIKUMIEM

35. pants

Atbildīgās iestādes lēmumi

1. Lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu sagatavo rakstveidā, pieteikuma iesniedzēju par to nekavējoties informē valodā, kādu viņš saprot vai ko var pamatoti uzskatīt par viņam saprotamu.
2. Ja pieteikums tiek noraidīts kā nepieņemams, nepamatots attiecībā uz bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu, skaidri atsaukts vai pārtraukts, lēmumā norāda faktiskos un juridiskos iemeslus. Informāciju par to, kā pārsūdzēt lēmumu, ar kuru atteikta starptautiskās aizsardzības piešķiršana, sagatavo rakstveidā, ja vien tā nav sniegta pieteikuma iesniedzējam citādi.
3. Ja pieteikumu iesniedz dzīvesbiedru, partneru, nepilngadīgo vai pilngadīgu tiesībnespējīgu un rīcībnespējīgu apgādājamās vārdā un gadījumos, kad pieteikuma pamatā ir vieni un tie paši fakti, atbildīgā iestāde var pieņemt vienu lēmumu, kas attiecas uz visiem pieteicējiem, ja vien, to darot, netiktu atklāti pieteikuma iesniedzēja konkrētie apstākļi, kas var apdraudēt viņa intereses, jo īpaši gadījumos, kas saistīti ar vajāšanu dzimuma, seksuālās orientācijas, dzimumidentitātes vai vecuma dēļ. Šādos gadījumos par attiecīgo personu pieņem atsevišķu lēmumu.

36. pants

Lēmums par pieteikuma pieļaujamības

1. Atbildīgā iestāde novērtē pieteikuma pieļaujamību saskaņā ar II nodaļā minētajiem pamatprincipiem un garantijām un noraida pieteikumu kā nepieņemamu, ja ir piemērojams kāds no šādiem pamatojumiem:
 - (a) valsts, kas nav dalībvalsts, tiek uzskatīta par pirmo patvēruma valsti pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 44. pantu, izņemot, ja ir skaidrs, ka pieteikuma iesniedzējs netiks uzņemts vai atkārtoti uzņemts minētajā valstī;

- (b) valsti, kas nav dalībvalsts, uzskata par drošu trešo valsti pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 45. pantu, izņemot, ja ir skaidrs, ka pieteikuma iesniedzējs netiks uzņemts vai atkārtoti uzņemts minētajā valstī;
 - (c) pieteikums ir turpmāks pieteikums, kurā, izskatot to, vai pieteikuma iesniedzējs ir kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs atbilstīgi Regulai (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), vai saistību ar iepriekš piemēroto nepieļaujamības pamatojumu, nav atklāti jauni elementi vai konstatējumi, vai tādus nav iesniedzis pieteikuma iesniedzējs;
 - (d) dzīvesbiedrs vai partneris, vai pavadīts nepilngadīgais iesniedz pieteikumu pēc tam, kad viņš piekritis pieteikuma iesniegšanai viņa vārdā, un nav faktu, kas attiecas uz dzīvesbiedra, partnera vai nepilngadīgā apstākļiem, kas pamatotu atsevišķa pieteikuma iesniegšanu.
2. Pieteikumu neizskata pēc būtības gadījumos, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula), tostarp, ja cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisku aizsardzību pieteikuma iesniedzējam vai ja pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams saskaņā ar 1. punktu.
 3. Šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu nepiemēro alternatīvās aizsardzības saņēmējam, kurš ir pārmitināts saskaņā ar paātrināto procedūru atbilstīgi Regulai (ES) Nr. XXX/XXX (Pārmitināšanas regula)³⁶.
 4. Ja pēc pieteikuma izskatīšanas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) 3. panta 3. punkta a) apakšpunktu pirmā dalībvalsts, kurā pieteikums iesniegts, uzskata, ka tas ir pieņemams, atbildīgā dalībvalsts 1. punkta a) un b) apakšpunktu noteikumus atkārtoti nepiemēro.
 5. Ja atbildīgā iestāde *prima facie* uzskata, ka pieteikums noraidāms kā nepārprotami nepamatots, tai nav pienākuma lemt par pieteikuma pieļaujamību.

37. pants

Lēmums par pieteikumu pēc būtības

1. Izskatot pieteikumu pēc būtības, atbildīgā iestāde pieņem lēmumu par to, vai pieteikuma iesniedzējs kvalificējams kā bēglis un, ja nav, tad nosaka, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt alternatīvu aizsardzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).
2. Atbildīgā iestāde noraida pieteikumu kā nepamatotu, ja tā konstatējusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).
3. Atbildīgā iestāde atzīst nepamatotu pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu 40. panta 1. punkta a), b), c), d) un e) apakšpunktā minētajos gadījumos.

38. pants

Pieteikumu skaidra atsaukšana

1. Pieteikuma iesniedzējs var atsaukt savu pieteikumu pēc savas ierosmes jebkurā procedūras brīdī.

³⁶ OV L [...], [...], [...]. lpp.

2. Ja pieteikuma iesniedzējs skaidri atsauc pieteikumu, atbildīgā iestāde pieņem lēmumu noraidīt pieteikumu kā skaidri atsauktu vai kā nepamatotu, ja atbildīgā iestāde posmā, kad pieteikums tiek skaidri atsaukts, ir jau konstatējusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav kvalificējams starptautiskās aizsardzības saņemšanai saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).

39. pants

Pieteikumu netieša atsaukšana

1. Atbildīgā iestāde noraida pieteikumu kā pārtrauktu, ja:
 - (a) pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pieteikumu saskaņā ar 28. pantu, lai gan viņam bija reāla iespēja to izdarīt;
 - (b) dzīvesbiedrs, partneris vai nepilngadīgais nav iesniedzis pieteikumu pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs neiesniedza pieteikumu viņa vārdā, kā noteikts 31. panta 3. un 8. punktā;
 - (c) pieteikuma iesniedzējs atsakās sadarboties, neiesniedzot vajadzīgās ziņas par izskatāmo pieteikumu un neļaujot noņemt viņa pirkstu nospiedumus un iegūt sejas attēlu saskaņā ar 7. panta 3. punktu;
 - (d) pieteikuma iesniedzējs nav ieradies uz personisku interviju, kaut gan viņam tas bija jādara saskaņā ar 10. līdz 12. pantu;
 - (e) pieteikuma iesniedzējs ir atstājis savu dzīvesvietu, neinformējot par to kompetentās iestādes vai nesaņemot atļauju, kā paredzēts 7. panta 4. punktā;
 - (f) pieteikuma iesniedzējs nav ievērojis ziņošanas pienākumu, kas viņam uzlikts saskaņā ar 7. panta 5. punktu.
2. Šā panta 1. punktā minētajos apstākļos atbildīgā iestāde pārtrauc pieteikuma izskatīšanu un nosūta rakstveida paziņojumu pieteikuma iesniedzējam uz viņa dzīvesvietu vai 7. panta 4. punktā minēto adresi, informējot viņu, ka viņa pieteikuma izskatīšana tiek pārtraukta un ka pieteikums noteikti tiks noraidīts kā pārtraukts, izņemot, ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē viena mēneša laikā no rakstveida paziņojuma nosūtīšanas.
3. Ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē minētajā viena mēneša laikā un pierāda, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde atsāk pieteikuma izskatīšanu.
4. Ja pieteikuma iesniedzējs nepiesakās atbildīgajā iestādē minētajā viena mēneša laikā un nevar pierādīt, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikums ir netieši atsaukts.
5. Ja pieteikums ir netieši atsaukts, atbildīgā iestāde pieņem lēmumu noraidīt pieteikumu kā pārtrauktu vai nepamatotu, ja atbildīgā iestāde posmā, kad pieteikums netieši atsaukts, jau ir konstatējusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).

IV IEDAĻA

ĪPAŠAS PROCEDŪRAS

40. pants

Paātrināta izskatīšanas procedūra

1. Atbildīgā iestāde saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām paātrina starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu pēc būtības gadījumos, kad:
 - (a) pieteikuma iesniedzējs, iesniedzot savu pieteikumu un izklāstot faktus, ir norādījis tikai tādus apsvērumus, kas nav svarīgi izvērtēšanā par to, vai viņu var kvalificēt kā starptautiskās aizsardzības saņēmēju saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula);
 - (b) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis nepārprotami nekonsekventu un pretrunīgu, nepārprotami nepatiesu vai acīmredzami neticamu informāciju, kas ir pretrunā pietiekami pārbaudītai izcelsmes valsts informācijai, tādējādi padarot nepārliecinošu viņa prasību saistībā ar to, vai viņš ir kvalificējams kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula);
 - (c) pieteikuma iesniedzējs ir maldinājis iestādes, iesniedzot nepatiesu informāciju vai dokumentus vai neiesniedzot atbilstīgu informāciju vai dokumentus saistībā ar savu identitāti vai valstspiederību, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmumu;
 - (d) pieteikuma iesniedzējs pauž pieteikumu galvenokārt tāpēc, lai kavētu vai izjauktu agrāka vai nenovēršama lēmuma spēkā stāšanos, kā rezultātā tiktu īstenota viņa pārvietošana no dalībvalsts teritorijas;
 - (e) trešo valsti var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti pieteikuma iesniedzējam šīs regulas izpratnē;
 - (f) pieteikuma iesniedzēju nopietnu iemeslu dēļ var uzskatīt par draudu dalībvalstu valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai;
 - (g) pieteikuma iesniedzējs neizpilda Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) 4. panta 1. punktā un 20. panta 3. punktā noteiktos pienākumus, izņemot, ja viņš pierāda, ka pienākumus nevarēja izpildīt no viņa neatkarīgu apstākļu dēļ;
 - (h) pieteikums ir turpmāks pieteikums, kas ir tik ļoti nepamatots vai ļaunprātīgs, ka tam nav reālu izredžu gūt panākumus.
2. Atbildīgā iestāde pabeidz paātrinātu izskatīšanas procedūru divu mēnešu laikā no pieteikuma iesniegšanas. Izņēmuma kārtā 1. punkta d) apakšpunktā noteiktajos gadījumos atbildīgā iestāde var pabeigt paātrināto izskatīšanas procedūru astoņās darba dienās.
3. Ja pieteikumam piemērojama Regulā (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) izklāstītā procedūra, 2. punktā minēto termiņu sāk skaitīt no brīža, kad saskaņā ar minēto regulu noteikta atbildīgā dalībvalsts, pieteikuma iesniedzējs atrodas minētās dalībvalsts teritorijā, un kompetentā iestāde par viņu ir uzņēmusies atbildību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula).

4. Ja atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikuma izskatīšana ietver faktiskus vai juridiskus apstākļus, kurus ir sarežģīti izskatīt paātrinātā procedūrā, tā var turpināt izskatīt piedāvājumu pēc būtības saskaņā ar 34. un 37. pantu. Šādā gadījumā vai gadījumos, kad lēmumu nevar pieņemt 2. punktā noteiktajā termiņā, attiecīgos pieteikuma iesniedzēju informē par procedūras maiņu.
5. Paātrināto izskatīšanas procedūru piemēro nepavadītiem nepilngadīgajiem vienīgi tad, ja:
 - (a) pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts saskaņā ar 47. pantā minētajiem nosacījumiem;
 - (b) nopietnu iemeslu dēļ var uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs dalībvalstī apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, vai pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir bijis izraidīts no valsts nopietnu sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ.

41. pants

Robežprocedūra

1. Atbildīgā iestāde saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām pieņem lēmumu par pieteikumu pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonās par:
 - (a) pieteikuma pieņemamību, ja tas pausts minētajās vietās atbilstīgi 36. panta 1. punktam; vai
 - (b) pieteikuma būtību gadījumos, kurus izskata paātrinātā procedūrā, kas minēta 40. pantā.
2. Šā panta 1. punktā minēto lēmumu pieņem, cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikuma pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu, bet ne ilgāk kā četrās nedēļās no pieteikuma reģistrācijas.
3. Ja galīgais lēmums netiek pieņemts 2. punktā minētajās četrās nedēļās, pieteikuma iesniedzēju ilgāk nepatur pie robežas vai tranzīta zonās, viņam tiek atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā, lai viņa pieteikumu izskatītu saskaņā ar citiem šīs regulas noteikumiem.
4. Ja ieceļo nesamērīgs skaits trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumus pie robežas vai tranzīta zonā un tas apgrūtina 1. punkta noteikumu piemērošanu praksē šādās vietās, robežprocedūru var piemērot arī vietās, kas atrodas netālu no robežas vai tranzīta zonas.
5. Robežprocedūru var piemērot nepavadītiem nepilngadīgajiem saskaņā ar Direktīvas (ES) Nr. XXX/XXX (Uzņemšanas apstākļu direktīva) 8.–11. punktu vienīgi tad, ja:
 - (a) pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts saskaņā ar 47. pantā minētajiem nosacījumiem;
 - (b) nopietnu iemeslu dēļ var uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs dalībvalstī apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, vai pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir bijis izraidīts no valsts nopietnu sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ;
 - (c) ir pamatots iemesls uzskatīt, ka trešā valsts ir droša trešā valsts pieteicējam saskaņā ar 45. panta nosacījumiem;

- (d) pieteikuma iesniedzējs ir maldinājis iestādes, iesniedzot nepatiesu informāciju vai dokumentus vai neiesniedzot atbilstīgu informāciju vai dokumentus saistībā ar savu identitāti vai valstspiederību, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmumu.

Šā punkta d) apakšpunktu piemēro vienīgi tad, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs mēģina slēpt būtiskus elementus, kuru dēļ varētu pieņemt lēmumu, ar kuru atsaka piešķirt starptautisku aizsardzību, un ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējam tika dota reāla iespēja izklāstīt pamatotu attaisnojumu savai rīcībai.

42. pants

Turpmāki pieteikumi

1. Pēc tam, kad iepriekšējais pieteikums ir noraidīts ar galīgu lēmumu, turpmāku pieteikumu, kuru iesniedz tas pats pieteikuma iesniedzējs jebkurā dalībvalstī, atbildīgā dalībvalsts uzskata par turpmāku pieteikumu.
2. Turpmākam pieteikumam piemēro sākotnējo izskatīšanu, kurā atbildīgā iestāde nosaka, vai ir radušies jauni būtiski elementi vai fakti, vai arī tos iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, un tie būtiski palielina iespēju, ka pieteikuma iesniedzējs tiks kvalificēts kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula), vai arī tie ir saistīti ar iemesliem, kuru dēļ iepriekšējais pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams.
3. Sākotnējo izskatīšanu veic, pamatojoties uz rakstveida iesniegumiem un personisku interviju saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām. Personisko interviju var neveikt tajos gadījumos, kad rakstiskie iesniegumi ļauj secināt, ka pieteikums nesatur jaunus elementus vai faktus vai ka tas ir acīmredzami bez pamatojuma un tam nav izredžu gūt panākumus.
4. Jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūru uzsāk, ja:
 - (a) ir radušies jauni būtiski elementi vai fakti, kā minēts 2. punkta a) apakšpunktā, vai tādus iesniedzis pieteikuma iesniedzējs;
 - (b) pieteikuma iesniedzējs no viņa neatkarīgu apstākļu dēļ nav spējis iesniegt minētos elementus vai faktus procedūrā saistībā ar iepriekšējo pieteikumu, izņemot, ja tiek uzskatīts, ka ir nepamatoti neņemt vērā minētos elementus vai faktus.
5. Ja nav izpildīti 4. punktā minētie nosacījumi jaunas procedūras uzsākšanai, atbildīgā iestāde noraida pieteikumu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu, ja pieteikums ir tik acīmredzami nepamatots vai ļaunprātīgs, ka tam nav izredžu gūt panākumus.

43. pants

Izņēmumi attiecībā uz tiesībām palikt valstī turpmāku pieteikumu gadījumā

Neskarot neizraidīšanas principu, dalībvalstis var paredzēt izņēmumus tiesībās palikt to teritorijā un atkāpties no 54. panta 1. punkta, ja:

- (a) atbildīgā iestāde ir noraidījusi turpmāku pieteikumu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;

- (b) otrais vai cits turpmāks pieteikums ir pausts jebkurā dalībvalstī pēc galīgā lēmuma, ar kuru noraida iepriekšēju turpmāko pieteikumu kā nepieņemamu, nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu.

V IEDAĻA

DROŠAS VALSTS KONCEPCIJAS

44. pants

Pirmās patvēruma valsts koncepcija

1. Valsti uzskata par pirmo patvēruma valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, ja:
 - (a) pieteikuma iesniedzējam pirms ceļošanas uz Savienību minētajā valstī tika nodrošināta aizsardzība saskaņā ar Ženēvas konvenciju un viņš joprojām var izmantot minēto aizsardzību; vai
 - (b) pieteikuma iesniedzējam pirms ceļošanas uz Savienību minētajā valstī tika nodrošināta citāda aizsardzība un viņš joprojām var izmantot minēto aizsardzību.
2. Atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikuma iesniedzējam tiek nodrošināta aizsardzība 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ar noteikumu, ka tā ir pārliecinājusies, ka:
 - (a) dzīvība un brīvība netiek pakļauta briesmām, pamatojoties uz rasi, reliģiju, tautību, piederību konkrētai sociālajai grupai, vai politisko uzskatu dēļ;
 - (b) nav nopietna kaitējuma riska Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) izpratnē;
 - (c) tiek ievērots neizraidīšanas princips saskaņā ar Ženēvas konvenciju;
 - (d) tiek ievērots aizliegums viņu pārvietot, pārkāpjot tiesības netikt pakļautam spīdzināšanai, kā arī cietsirdīgai, necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei, kā tas ir noteikts starptautiskajos tiesību aktos;
 - (e) viņam ir tiesības uz likumīgu uzturēšanos;
 - (f) viņam ir pienācīga piekļuve darba tirgum, uzņemšanas iespējām, veselības aprūpei un izglītībai; un
 - (g) viņam ir tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.
3. Pirms pieteikuma iesniedzēja pieteikumu noraida kā nepieņemamu saskaņā ar 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, viņam ļauj pārsūdzēt pirmās patvēruma valsts koncepcijas piemērošanu, ņemot vērā viņa konkrētos apstākļus, kad tika iesniegts pieteikums un notika intervija par pieņemamību.
4. Attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem pirmās patvēruma valsts koncepciju var piemērot vienīgi tad, ja dalībvalstu iestādes vispirms ir no attiecīgās trešās valsts iestādēm saņēmušas apliecinājumu, ka šīs iestādes aprūpēs nepavadītu nepilngadīgo un ka viņam nekavējoties tiks nodrošināts kāds no 1. punktā minētajiem aizsardzības veidiem.
5. Ja pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams, piemērojot pirmās patvēruma valsts koncepciju, atbildīgā iestāde:

- (a) informē par to pieteikuma iesniedzēju;
 - (b) izsniedz viņam dokumentu, informējot trešās valsts iestādes minētās valsts valodā, ka pieteikums nav ticis izvērtēts pēc tā būtības, jo ir piemērota pirmās patvēruma valsts koncepcija.
6. Ja minētā trešā valsts neuzņem vai atkārtoti neuzņem pieteikuma iesniedzēju savā teritorijā, atbildīgā iestāde atceļ lēmumu par pieteikuma atzīšanu par nepieņemamu un nodrošina piekļuvi procedūrai saskaņā ar II nodaļu un III nodaļas I iedaļu izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām.
7. Dalībvalstis katru gadu informē Komisiju un Eiropas Patvēruma aģentūru par valstīm, saistībā ar kurām tiek piemērota pirmās patvēruma valsts koncepcija.

45. pants

Drošas trešās valsts koncepcija

1. Trešo valsti nosaka par drošu trešo valsti, ja:
- (a) personas dzīvība un brīvība netiek pakļauta briesmām, pamatojoties uz rasi, reliģiju, tautību, piederību konkrētai sociālajai grupai, vai politisko uzskatu dēļ;
 - (b) nepastāv smaga kaitējuma risks, kā definēts Regulā (ES) Nr. XXX/XXX;
 - (c) tiek ievērots neizraidīšanas princips saskaņā ar Ženēvas konvenciju;
 - (d) tiek ievērots aizliegums personu pārvietot, pārkāpjot tiesības netikt pakļautam spīdzināšanai, kā arī cietsirdīgai, necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei, kā tas ir noteikts starptautiskajos tiesību aktos;
 - (e) pastāv iespēja saņemt aizsardzību atbilstīgi Ženēvas konvencijas materiālo tiesību normām vai attiecīgā gadījumā pietiekamu aizsardzību atbilstīgi 44. panta 2. punktā noteiktajam.
- Vērtējumu par to, vai trešo valsti var noteikt par drošu trešo valsti saskaņā ar šo regulu, veic, pamatojoties uz vairākiem informācijas avotiem, tostarp jo īpaši uz informāciju no dalībvalstīm, Eiropas Patvēruma aģentūras, Eiropas Ārējās darbības dienesta, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos, Eiropas Padomes un citām atbilstīgām organizācijām.
2. Drošas trešās valsts koncepciju piemēro:
- (a) ja trešā valsts ir noteikta par drošu trešo valsti atbilstīgi 50. pantam;
 - (b) ja trešā valsts ir noteikta par drošu trešo valsti Savienības līmenī; vai
 - (c) atsevišķos gadījumos saistībā ar konkrētu pieteikuma iesniedzēju.
3. Atbildīgā iestāde uzskata trešo valsti par drošu trešo valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam pēc individuālas pieteikuma izskatīšanai vienīgi tad, ja tā pārlicinās par trešās valsts drošību konkrētajam pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 1. punktā noteiktajiem kritērijiem un ja tā konstatējusi, ka:
- (a) pastāv saistība starp pieteikuma iesniedzēju un konkrēto trešo valsti, uz kā pamata minētajai personai būtu pamatoti doties uz minēto valsti, tostarp tāpēc, ka pieteikuma iesniedzējs ir devies tranzītā caur minēto trešo valsti, kura atrodas ģeogrāfiski tuvu pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstij;

- (b) pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis nopietnu pamatojumu, kura dēļ valsti nevarētu uzskatīt par drošu trešo valsti viņa konkrētajos apstākļos.
4. Pirms pieteikuma iesniedzēja pieteikumu noraida kā nepieņemamu saskaņā ar 36. panta 1. punkta b) apakšpunktu, viņam ļauj pārsūdzēt drošas trešās valsts koncepcijas piemērošanu, ņemot vērā viņa konkrētos apstākļus, kad tika iesniegts pieteikums un notika intervija par pieņemamību.
5. Attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem drošas trešās valsts koncepciju var piemērot vienīgi tad, ja dalībvalstu iestādes vispirms ir no attiecīgās trešās valsts iestādēm saņēmušas apliecinājumu, ka šīs iestādes aprūpēs nepavadītu nepilngadīgo un ka viņam nekavējoties tiks nodrošināts kāds no 1. punkta e) apakšpunktā minētajiem aizsardzības veidiem.
6. Ja pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams, piemērojot drošas trešās valsts koncepciju, atbildīgā iestāde:
- (a) informē par to pieteikuma iesniedzēju; un
- (b) izsniedz viņam dokumentu, informējot trešās valsts iestādes minētās valsts valodā, ka pieteikums nav ticis izvērtēts pēc tā būtības, jo ir piemērota drošas trešās valsts koncepcija.
7. Ja minētā trešā valsts neuzņem vai atkārtoti neuzņem pieteikuma iesniedzēju savā teritorijā, atbildīgā iestāde atceļ lēmumu par pieteikuma atzīšanu par nepieņemamu un nodrošina piekļuvi procedūrai saskaņā ar II nodaļu un III nodaļas I iedaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām.

46. pants

Drošu trešo valstu noteikšana Savienības līmenī

1. Trešās valstis atzīst par drošām Savienības līmenī saskaņā ar 45. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem.
2. Komisija ar Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzību un pamatojoties uz citiem informācijas avotiem, kas minēti 45. panta 1. punkta otrajā daļā, regulāri pārskata situāciju trešās valstīs, kuras atzītas par drošām trešām valstīm Savienības līmenī.
3. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, lai atceltu trešās valsts kā drošas trešās valsts statusu Savienības līmenī saskaņā ar 49. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

47. pants

Drošas izcelsmes valsts koncepcija

1. Valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti saskaņā ar šo regulu, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā nepastāv vajāšana, kā noteikts Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša attieksme vai sods, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.
2. Vērtējumu par to, vai trešo valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti saskaņā ar šo regulu, veic, pamatojoties uz vairākiem informācijas avotiem, tostarp jo īpaši uz informāciju no dalībvalstīm, Eiropas Patvēruma aģentūras, Eiropas Ārējās darbības

dienesta, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos, Eiropas Padomes un citām saistītām organizācijām, un tajā ņem vērā izcelsmes valstu informācijas kopējo analīzi, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (ES Patvēruma aģentūras regula) 10. pantā.

3. Veicot šo vērtējumu, *inter alia* tiek ņemts vērā apjoms, kādā aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos nodrošina:
 - (a) attiecīgie valsts normatīvie akti un veids, kādā tos piemēro;
 - (b) to tiesību un brīvību ievērošana, kas noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijā un Starptautiskajā paktā par civilajām un politiskajām tiesībām, un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā pret spīdzināšanu, jo īpaši to tiesību ievērošana, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar minētās Eiropas konvencijas 15. panta 2. punktu;
 - (c) apstākļi, ka nav konstatēti savu pilsoņu izraidīšanas, pārvietošanas vai izdošanas gadījumi uz trešām valstīm, kur *inter alia* pastāvētu nopietns risks, ka viņi būtu pakļauti nāvessodam, spīdzināšanai, vajāšanai vai cita veida necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam, vai viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta viņu rases piederības, reliģijas, tautības, seksuālās orientācijas, dalības konkrētā sociālā grupā vai politisku uzskatu dēļ, vai kur pastāvētu nopietns risks tikt izraidītam, pārvietotam vai izdotam uz citu trešo valsti;
 - (d) efektīva tiesiskās aizsardzības sistēma pret minēto tiesību un brīvību pārkāpšanu.
4. Trešā valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo regulu, var pēc pieteikuma individuālas izskatīšanas tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētajam pieteikuma iesniedzējam vienīgi tad, ja:
 - (a) viņam ir minētās valsts valstspiederība; vai
 - (b) viņš ir bezvalstnieks un pirms tam bija pastāvīgi dzīvojis minētajā valstī; un
 - (c) viņš nav iesniedzis nopietnu pamatojumu, kura dēļ valsti nevarētu uzskatīt par drošu izcelsmes valsti viņa konkrētajos apstākļos.

48. pants

Drošu izcelsmes valstu atzīšana Savienības līmenī

1. Šīs regulas 1. pielikumā minētās trešās valstis ir atzītas par drošas izcelsmes valstīm Savienības līmenī saskaņā ar 47. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.
2. Komisija ar Eiropas Patvēruma aģentūras palīdzību un pamatojoties uz citiem informācijas avotiem, kas minēti 45. panta 2. punktā, regulāri pārskata ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā iekļauto trešo valstu situāciju.
3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (ES Patvēruma aģentūras regula) 11. panta 2. punktu Komisija var pieprasīt Eiropas Patvēruma aģentūrai sniegt informāciju par konkrētām trešām valstīm, kuras var izvērtēt iekļaušanai ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā.
4. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, lai svītrotu trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta saskaņā ar 49. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

49. pants

Trešās valsts atzīšanas par drošu trešo valsti Savienības līmenī apturēšana vai svītrosana no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta

1. Negaidītu izmaiņu gadījumā tādas trešās valsts situācijā, kas atzīta par drošu trešo valsti Savienības līmenī vai kas ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, Komisija veic pamatotu vērtējumu par to, vai attiecīgā valsts atbilst 45. vai 47. pantā izklāstītajiem kritērijiem, un, ja Komisija uzskata, ka attiecīgā valsts vairs neatbilst šiem kritērijiem, tā pieņem deleģēto aktu, ar kuru aptur trešās valsts atzīšanu par drošu izcelsmes valsti Savienības līmenī vai uz sešiem mēnešiem svītros trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta.
2. Komisija regulāri pārskata situāciju minētajā trešā valstī, ņemot vērā *inter alia* dalībvalstu sniegto informāciju par turpmākām izmaiņām minētajā valstī.
3. Ja saskaņā ar 1. punktu Komisija pieņēmusi deleģēto aktu, ar kuru aptur trešās valsts kā drošas trešās valsts statusu Savienības līmenī vai svītros trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta, tā trīs mēnešu laikā pēc minētā deleģētā akta pieņemšanas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru iesniedz priekšlikumu par šīs regulas grozījumiem, lai atsauktu minētās trešās valsts drošas trešās valsts statusu Savienības līmenī vai svītrotu to no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta.
4. Ja Komisija šādu priekšlikumu neiesniedz trīs mēnešu laikā no deleģētā akta pieņemšanas, kā noteikts 2. punktā, deleģētais akts, ar kuru atsauc trešās valsts kā drošas trešās valsts statusu Savienības līmenī var ar kuru trešo valsti svītros no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta, nav spēkā. Ja Komisija šādu priekšlikumu iesniedz trīs mēnešu laikā, pamatojoties uz novērtējumu pēc būtības, tā ir pilnvarota pagarināt minētā deleģētā akta derīguma termiņu par sešiem mēnešiem ar iespēju vienu reizi atjaunot šo pagarinājumu.

50. pants

Trešo valstu atzīšana par drošām trešām valstīm vai drošām izcelsmes valstīm valstu līmenī

1. Piecus gadus no šīs regulas spēkā stāšanās starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas nolūkā dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj valsts līmenī atzīt par drošām trešām valstīm vai drošām izcelsmes valstīm trešās valstis, kas nav par tādām atzītas Savienības līmenī vai kas nav iekļautas ES kopējā saraksta 1. pielikumā.
2. Ja trešās valsts kā drošas trešās valsts statuss Savienības līmenī ir atsaukts vai ja trešā valsts svītrotā no šīs regulas 1. pielikumā iekļautā ES kopējā saraksta saskaņā ar 49. panta 1. punktu, dalībvalstis neatzīst šādu valsti par drošu trešo valsti vai drošu trešo izcelsmes valsti valsts līmenī, kā arī tās nepiemēro drošas trešās valsts koncepciju *ad hoc* attiecībā uz konkrētu pieteikuma iesniedzēju.
3. Ja trešai valstij vairs nav drošas trešās valsts statusa Savienības līmenī vai trešā valsts ir svītrotā no šīs regulas 1. pielikumā iekļautā ES kopējā saraksta saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, dalībvalsts var paziņot Komisijai, ka tā uzskata, ka pēc izmaiņām minētajā valstī tā atkal atbilst 45. panta 1. punktā un 47. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

Paziņojumā ietver pamatotu vērtējumu par to, ka minētā valsts atbilst 45. panta 1. punktā un 47. pantā izklāstītajiem nosacījumiem, tostarp skaidrojumu par

konkrētajām izmaiņām trešās valsts apstākļos, kuri ļauj valstij atkal atbilst minētajiem nosacījumiem.

Paziņotāja dalībvalsts var atzīt minēto trešo valsti par drošu trešo valsti vai drošu izcelsmes valsti vienīgi valsts līmenī ar noteikumu, ka Komisija neiebilst pret minēto atzinumu.

4. Dalībvalstis paziņo Komisijai un Eiropas Patvēruma aģentūrai par trešām valstīm, kas atzītas par drošām trešām valstīm vai drošām izcelsmes valstīm valsts līmenī uzreiz pēc minētās atzīšanas. Dalībvalstis vienu reizi gadā informē Komisiju un Aģentūru par citām drošām trešām valstīm, kurām šo koncepciju piemēro *ad hoc* kārtībā attiecībā uz konkrētiem pieteikuma iesniedzējiem.

IV NODAĻA

STARPTAUTISKĀS AIZSARDZĪBAS ATŅĒMŠANAS PROCEDŪRAS

51. pants

Starptautiskās aizsardzības atņemšana

Atbildīgā iestāde sāk izskatīšanu, lai konkrētai personai atņemtu starptautisko aizsardzību, kad konstatēti jauni elementi vai atklājas fakti, kas norāda, ka pastāv iemesli pārskatīt personas starptautiskās aizsardzības pamatotību, un jo īpaši gadījumos, kas izklāstīti Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 15. un 21. pantā.

52. pants

Procedūras noteikumi

1. Ja kompetentā iestāde apsver iespēju atņemt starptautisko aizsardzību trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, tostarp saistībā ar statusa regulāru pārskatīšanu, kā minēts Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 15. un 21. pantā, attiecīgā persona saņem šādas garantijas, jo īpaši:
 - (a) viņu rakstiski informē, ka kompetentā iestāde pārskata viņa kā starptautiskās aizsardzības saņēmēja atbilstību, kā arī par šādas pārskatīšanas iemesliem; un
 - (b) viņš saņem iespēju personiskā intervijā vai, iesniedzot rakstveida paziņojumu, sniegt pamatojumu par to, kāpēc viņa starptautisko aizsardzību nevajadzētu atņemt.
2. Piemērojot 1. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka:
 - (a) kompetentā iestāde var iegūt precīzu un atjauninātu informāciju par situāciju attiecīgo personu izcelsmes valstīs, no dažādiem avotiem, piemēram, vajadzības gadījumā no Eiropas Patvēruma aģentūras un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos; un,
 - (b) ja informācija par individuālu gadījumu tiek iegūta, lai atkārtoti izskatītu starptautisko aizsardzību, tā tiek iegūta no vajātājiem vai smaga kaitējuma nodarītājiem tādā veidā, ka šādas personas nesaņem tiešu informāciju par faktu, ka attiecīgā persona ir starptautiskās aizsardzības saņēmējs, kura statuss ir pakļauts pārskatīšanai, kā arī neradot kaitējumu personas vai viņas apgādājamo fiziskajai veselībai vai to viņas ģimenes locekļu brīvībai un drošībai, kas joprojām dzīvo izcelsmes valstī.

3. Kompetentās iestādes lēmums atņemt starptautisko aizsardzību tiek sniegts rakstveidā. Lēmumā rakstveidā norāda juridisko un faktisko pamatojumu un informāciju, kā pārsūdzēt lēmumu.
4. Ja atbildīgā iestāde ir pieņēmusi lēmumu atņemt starptautisko aizsardzību, piemēro 8. panta 3. punkta un 15. līdz 18. panta noteikumus.
5. Atkāpjoties no šā panta 1. līdz 4. punkta, dalībvalstu starptautiskā aizsardzība tiek zaudēta, ja starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir nepārprotami atteicies no viņa atzīšanas par tādu. Starptautiskā aizsardzība tiek zaudēta, ja starptautiskās aizsardzības saņēmējs kļūst par tās dalībvalsts valstspiederīgo, kas sniegusi viņam starptautisko aizsardzību.

V NODAĻA

PĀRSŪDZĪBAS PROCEDŪRA

53. pants

Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

1. Pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saskaņā ar II nodaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un garantijām saistībā ar:
 - (a) pieņemto lēmumu par viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu
 - i) noraidīt pieteikumu kā nepieņemamu saskaņā ar 36. panta 1. punktu;
 - ii) noraidīt pieteikumu kā nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu saistībā ar bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu, kas minēts 37. panta 2. un 3. punktā vai 42. panta 4. punktā;
 - iii) noraidīt pieteikumu kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu, kā minēts 38. un 39. pantā;
 - iv) saskaņā ar robežprocedūru, kā minēts 41. pantā;
 - (b) lēmumu atņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar 52. pantu.
2. Personām, kas atzītas par tiesīgām saņemt alternatīvo aizsardzību, ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību saistībā ar lēmumu atzīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa statusu.
3. Efektīva tiesiskā aizsardzība 1. punkta izpratnē nodrošina faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaudi par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula).

Pieteikuma iesniedzējs drīkst uzrādīt vienīgi jaunus elementus, kas ir saistīti ar viņa pieteikuma izskatīšanu un par kuriem viņš nevarēja būt informēts iepriekšējos posmos, vai kuri ir saistīti ar viņa apstākļu izmaiņām.

4. Tiesām ar atbildīgās iestādes vai pieteikuma iesniedzēja starpniecību vai kā citādi ir piekļuve vispārīgajai informācijai, kas minēta 33. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktā.
5. Vajadzības gadījumā dokumentus, kas saistīti ar pieteikumu izskatīšanu tiesās pārsūdzības procedūrā, tulko, ja tie jau nav iztulkoti saskaņā ar 33. panta 4. punktu.
6. Pieteikuma iesniedzēji iesniedz pārsūdzību saistībā ar 1. punktā minētajiem lēmumiem:
 - (a) vienas nedēļas laikā, ja lēmums pieņemts par turpmāka pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;
 - (b) divu nedēļu laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu, vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu pēc paātrinātās procedūras vai robežprocedūras, vai ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts;
 - (c) viena mēneša laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu, ja izskatīšana nenotika paātrinātās procedūras ietvaros, vai ja lēmums pieņemts par starptautiskās aizsardzības atņemšanu.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā dalībvalstis var paredzēt robežprocedūras ietvaros pieņemto lēmumu *ex officio* pārskatīšanu

Šajā punktā noteiktos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad par atbildīgās iestādes lēmumu ir paziņots pieteikuma iesniedzējam, vai no brīža, kad ir norīkots juridiskais konsultants vai padomdevējs, ja pieteikuma iesniedzējs ir paudis lūgumu piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību vai pārstāvību.

54. pants

Pārsūdzības atliekošais spēks

1. Atbildīgā dalībvalsts ļauj pieteikuma iesniedzējiem palikt tās teritorijā līdz termiņam, kurā beidzas viņu iespēja izmantot tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, un līdz tiesiskās aizsardzības procedūras iznākamam, ja šādas tiesības ir izmantotas noteiktajā termiņā.
2. Tiesai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai *ex officio* ir tiesības lemt, vai pieteikuma iesniedzējs var palikt atbildīgās dalībvalsts teritorijā, ja pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt dalībvalstī tiek izbeigtas šādu lēmumu rezultātā:
 - (a) lēmums, ar kuru pieteikumu atzīst par acīmredzami nepamatotu vai noraida kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvas aizsardzības statusu gadījumos, kad piemērota paātrināta izskatīšanas procedūra vai robežprocedūra;
 - (b) lēmums, ar kuru pieteikumu noraida kā nepieņemamu saskaņā ar 36. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu;
 - (c) lēmums, ar kuru pieteikumu noraida kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu attiecīgi saskaņā ar 38. pantu vai 39. pantu.
3. Tiesa ir tiesīga lemt, vai pieteikuma iesniedzējs drīkst palikt atbildīgās dalībvalsts teritorijā, ar nosacījumu, ka:

- (a) pieteikuma iesniedzējam ir nodrošināta nepieciešamā mutiskā tulkošana, juridiskā palīdzība un pietiekams laiks, lai paustu pieteikumu un iesniegtu tiesai argumentus par labu tam, lai viņam tiktu piešķirtas tiesības palikt teritorijā līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam; un,
 - (b) izskatot pieprasījumu par palikšanu atbildīgās dalībvalsts teritorijā, tiesa izskata lēmumu, ar kuru atteikts piešķirt starptautisku aizsardzību faktiski un juridiski.
4. Dalībvalstis ļauj pieteikuma iesniedzējam palikt to teritorijā līdz tās procedūras iznākumam, kurā lemj, vai pieteikuma iesniedzējs var vai nevar palikt to teritorijā. Minēto lēmumu pieņem viena mēneša laikā no pārsūdzības iesniegšanas.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kas iesniedz turpmāku pārsūdzību par pirmo vai turpmākajiem pārsūdzības lēmumiem, nav tiesīgs palikt dalībvalsts teritorijā, izņemot, ja tiesa lemj citādi pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai, rīkojoties *ex officio*. Minēto lēmumu pieņem viena mēneša laikā no minētās turpmākās pārsūdzības iesniegšanas.

55. pants

Pirmās instances pārsūdzības procedūras ilgums

1. Neskarot pārsūdzības pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu, tiesas pirmajā instancē lemj šādos termiņos no pārsūdzības iesniegšanas:
- (a) sešu mēnešu laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu, ja izskatīšana nenotika paātrinātās procedūras ietvaros, vai ja lēmums pieņemts par starptautiskās aizsardzības atņemšanu;
 - (b) divu mēnešu laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu paātrinātās procedūras vai robežprocedūras ietvaros, vai ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts;
 - (c) viena mēneša laikā, ja lēmums pieņemts par turpmāka pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu.
2. Sarežģītos faktiskos vai juridiskos apstākļos 1. punktā noteiktos termiņus var pagarināt vēl par trīs mēnešiem.

VI NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

56. pants

Apstrīdēšana, ko veic valsts iestādes

Šī regula neietekmē iespēju valsts iestādēm apstrīdēt administratīvos vai juridiskos lēmumus, kā paredzēts valsts tiesību aktos.

57. pants

Sadarbība

1. Katra dalībvalsts norīko valsts kontaktpunktu un paziņo tā adresi Komisijai. Komisija nosūta minēto informāciju pārējām dalībvalstīm.

2. Dalībvalstis kopā ar Komisiju veic visus piemērotos pasākumus, lai izveidotu tiešu sadarbību un informācijas apmaiņu starp atbildīgajām iestādēm.
3. Ja tiek piemēroti 27. panta 3. punktā, 28. panta 3. punktā un 34. panta 3. punktā minētie pasākumi, dalībvalstis informē Komisiju un Eiropas Patvēruma aģentūru, tiklīdz vairs nepastāv iemesli minēto ārkārtas pasākumu piemērošanai, un vismaz reizi gadā. Minētā informācija attiecīgā gadījumā ietver ziņas par to, cik procentiem no pieteikumu kopējā skaita, ko apstrādāja minētajā laikposmā, piemērotas atkāpes.

58. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011³⁷ nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 5. pantu.

59. pants

Deleģētie akti

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 1. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz pieciem gadiem no šīs regulas spēkā stāšanās dienas. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā brīdī var atsaukt pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai arī vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošo deleģēto aktu spēkā esību.
4. Tiklīdz Komisija pieņem minēto deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
5. Šāds deleģētais akts un tā termiņa pagarinājumi stājas spēkā tikai tad, ja viena mēneša laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus.

60. pants

Uzraudzība un vērtēšana

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

[Divus gadus no šīs regulas spēkā stāšanās] un turpmāk ik pēc pieciem gadiem Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu dalībvalstīs un vajadzības gadījumā ierosina grozījumus.

Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma nosūta tai informāciju tās ziņojumu sagatavošanai ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms minētā termiņa beigām.

61. pants

Atcelšana

Direktīvu 2013/32/ES atceļ.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar 2. pielikumā iekļauto atbilstības tabulu.

62. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo regulu sāk piemērot no [sešus mēnešus no tās spēkā stāšanās].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*